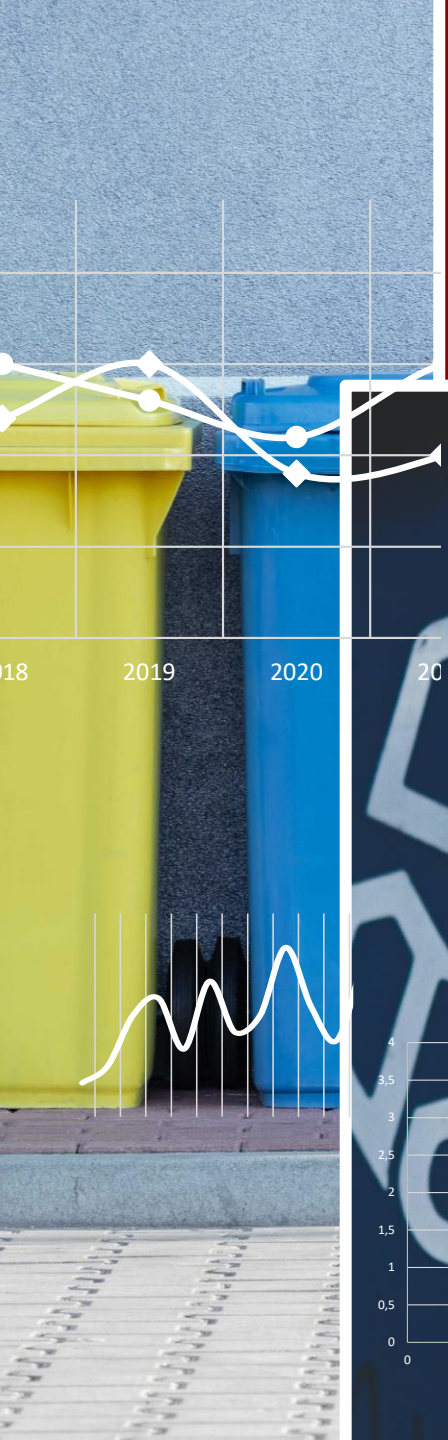

Branża odpadowa

Ostatnie lata bardzo dobre finansowo,
duże wyzwania inwestycyjne na horyzoncie

SPIS TREŚCI

▶ <u>Podsumowanie, podstawowe informacje</u>	3
<u>Gospodarka odpadami w UE-27 – trendy, cele, kierunek ewolucji</u>	7
<u>Gospodarka odpadami w Polsce na tle celów unijnych</u>	16
<u>Polska branża odpadowa – obroty, wyniki, wskaźniki finansowe</u>	27
<u>Ocena perspektyw branży odpadowej</u>	37

Autor raportu:

Paweł Kowalski

✉ pawel.kowalski1@pekao.com.pl

Specjalne podziękowania za konsultację dla Pani Marty Krawczyk, ekspert rynku odpadowego

Podsumowanie

Bieżąca sytuacja

- W latach 2019-21 polska branża odpadowa odnotowała wyraźną poprawę zagregowanej sytuacji finansowej. W grupie podmiotów zatrudniających przynajmniej 10 pracowników zysk netto wzrósł w tym okresie ponad 2,5-krotnie. W 2021 r. rentowność kapitałów własnych branży wyniosła ponad 23% vs niespełna 10% średnio w latach 2010-18, a odsetek firm nierentownych spadł w tym samym czasie z 22% do 11%.
- Motorem napędowym poprawy wyników finansowych był silny wzrost przychodów (w latach 2019-21 o 55%), przekraczający dynamikę kosztów działalności. Jak się wydaje, było to możliwe dzięki silnej pozycji negocjacyjnej branży w kontekście konieczności realizacji celów środowiskowych UE-27, rosnącej roli selektywnej zbiórki i recyklingu odpadów oraz ograniczonej konkurencji i niedoborów mocy przerobowych w kluczowych segmentach rynku. Pozwalało to negocjować stawki cen usług nie tylko pokrywające szybko rosnące koszty działalności, lecz również poprawiające marżowość.
- W 2022 r. dynamika kosztów (+13% r/r) przekroczyła tempo wzrostu przychodów (+11% r/r) po raz pierwszy od 2018 r., co przyniosło spadek zysku netto branży o 6% r/r. Zagregowane wskaźniki rentowności, pomimo lekkich spadków, pozostały na wysokich poziomach w porównaniu z minioną dekadą. Zarysowało się jednak rosnące zróżnicowanie sytuacji finansowej poszczególnych podmiotów (m.in. spadek mediany ROE netto z 20% do 13% vs średniej z 23% do 20%, wzrost odsetka podmiotów nierentownych z 11 do 17%), nakładające się na chronicznie gorsze wskaźniki podmiotów sektora publicznego vs sektor prywatny.

Perspektywy krótkookresowe (2023-24)

- Dane za 1H23 (dla grupy podmiotów zatrudniających 10 i więcej osób) wykazują pogłębienie negatywnych trendów. Co prawda branża odnotowała spadek łącznych kosztów o 5% r/r, jednocześnie jednak jej przychody spadły o blisko 6% r/r. W rezultacie wynik netto pogorszył się o 8% r/r, a odsetek firm ze stratą wzrósł do 23% vs 20% po 1H22 i 14% na koniec 1H21.
- W najbliższych kwartałach sytuacja finansowa branży może pozostawać pod presją słabszej koniunktury gospodarczej (prognozujemy spowolnienie dynamiki polskiego PKB do 0,4% w 2023 i 2,1% w 2024 roku). Spadki cen na rynku surowców wtórnych w kraju i całej UE, mniejsza aktywność podmiotów gospodarczych i większa skłonność do oszczędzania zamawiających usługi (w tym JST) może wpływać negatywnie na stronę przychodową i rentowność. Spodziewamy się mimo wszystko dość łagodnej korekty zagregowanych wskaźników finansowych, jednak towarzyszyć temu może dalsze nasilenie zróżnicowania sytuacji poszczególnych podmiotów i wzrost odsetka firm przeżywających trudności.
- Jednocześnie, w świetle przyjętych ostatnio regulacji lata 2023-24 będą ostatnimi przed wprowadzeniem nowego systemu kaucyjnego dla opakowań jednorazowych. Od 2025 r. organizacja i finansowanie systemu ich zbierania i zagospodarowania ma zostać powierzona wprowadzającym odpady (tzn. producentom opakowań) i wyselekcjonowanym przez nich operatorom. Oznacza to bardzo krótki czas na organizację tego systemu i dostosowania, przy czym podmioty działające w obecnym systemie gminnym będą narażone na wzrost konkurencji i mogą utracić część dochodów ze sprzedaży atrakcyjnych frakcji (tworzywa PET, aluminium) na rynku wtórnym.

Potencjał rozwojowy w długim okresie

- Oczekuje się, że w obecnej dekadzie utrzyma się trend wzrostowy ilości wytwarzanych odpadów komunalnych (wzrost o blisko 15% w latach 2021-30), opakowaniowych, zużytego sprzętu RTV i AGD, baterii, akumulatorów czy odpadów budowlanych. Oznaczać to będzie dalszy wzrost popytu na usługi firm obsługujących gospodarke tymi kategoriami odpadów.
- Jednocześnie Polska ma wiele do zrobienia w kwestii realizacji głównych celów unijnych (wskaźnik recyklingu odpadów komunalnych 39% vs cel 65% na 2035 r., wskaźnik składowania tych odpadów 40% vs cel 10%, recykling opakowań z tworzyw sztucznych 32% vs cel 55% do 2030 r.). Oznacza to konieczność szybkich dostosowań systemu w celu minimalizacji kar finansowych. To z kolei powinno zapewnić części firm odpadowych najmocniej wpisujących się w kierunek polityki środowiskowej silną pozycję negocjacyjną, wysoką elastyczność w zakresie kształtowania cen usług oraz dostęp do wsparcia w realizacji inwestycji.
- W korzystnej sytuacji powinny znajdować się przede wszystkim podmioty realizujące usługi wpisujące się w politykę unijną (selektywne zbieranie, recykling, biodegradacja).
- Negatywnym czynnikiem pozostaje za to wysoka zmienność otoczenia regulacyjnego, utrudniająca działalność bieżącą i zniechęcająca do inwestycji kapitał prywatny. Biorąc pod uwagę tempo zmian regulacji unijnych oraz silne opóźnienia i burzliwy przebieg dostosowań krajowych, wydaje się mało prawdopodobne, aby czynnik ten mógł w najbliższym czasie osłabnąć.
- Po 2030 r. oczekuje się coraz silniejszej presji regulacyjnej na ograniczenie wytwarzania odpadów per capita (m.in. ilościowe cele redukcji ilości odpadów opakowaniowych jako nowy, planowany element polityki unijnej), co może wpłynąć negatywnie na strumienie i obroty firm odpadowych.

Polska generalnie realizuje unijne cele w zakresie gospodarki odpadami wyznaczone w minionej dekadzie. Jednak realizacja najnowszych celów wyznaczonych na lata 2025-35 jest zagrożona i wymaga szybkiego wdrożenia dostosowań.

Wybrane, kluczowe obszary gospodarki odpadami		Stopień realizacji unijnych celów	Możliwe działania usprawniające
Recykling odpadów komunalnych		!	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnienie luk w infrastrukturze (zwiększenie liczby i wydajności PSZOK i sortowni odpadów), działania edukacyjne i uświadamiające (zwiększenie skłonności i umiejętności społeczeństwa w zakresie wstępnej selekcji odpadów), poprawa potencjału w zakresie selektywnego zbierania bioodpadów, działania na poziomie producentów (rozszerzona odpowiedzialność + obowiązek znakowania produktów ułatwiającego wstępną selekcję), uzależnienie stawek opłat za odbiór odpadów od ich ilości (system Pay-As-You-Throw¹).
Składowanie odpadów komunalnych		!	<ul style="list-style-type: none"> usprawnienie systemu selektywnej zbiórki odpadów, rozwiązania regulacyjne (zwiększenie obciążeń finansowych / zakazy).
Recykling opakowań	Tworzywa sztuczne	!	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie systemu kaucyjnego dla opakowań jednorazowych w powiązaniu z rozszerzoną odpowiedzialnością producentów.
	Szkło	!	
	Metale	✓	
	Papier i karton	✓	
	Drewno	✓	
Zbieranie i recykling baterii i akumulatorów		✓	<ul style="list-style-type: none"> przygotowanie rozwiązań w związku z planami KE odnośnie podniesienia celów oraz wzrostem ilości akumulatorów i baterii używanych w pojazdach elektrycznych
Odebrany zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny		✓	
Pojazdy wycofane z eksploatacji		✓	<ul style="list-style-type: none"> usprawnienie monitoringu postępowania z pojazdami wycofywanymi z eksploatacji – niska przejrzystość tej kwestii w całej UE-27¹ może skłonić KE do podjęcia inicjatywy regulacyjnej

1) System ten w Polsce był w ostatnich latach przedmiotem krytyki i nie wpisywał się w kształt politykę gospodarczej ani odpadowej. Najczęściej przytaczanym argumentem była obawa o to, że powiązanie kosztów odbioru odpadów bezpośrednio z ich ilością mogłoby prowadzić do zwiększenia ilości odpadów porzucanych w niedozwolonych miejscach 2) Wyniki badań wskazują, że w skali całej UE-27 los ponad 1/3 wyrejestrowywanych pojazdów jest nieznanymi i nie ma możliwości ustalenia w jaki sposób zostały one zagospodarowane
Źródło: Analizy Pekao

Rola branży odpadowej opiera się przede wszystkim na jej funkcjach społecznych i rosnących wymaganiach polityki środowiskowej UE-27, przy relatywnie niewielkim udziale w głównych agregatach ekonomicznych kraju.

Według danych Eurostatu i GUS, w branży gospodarowania odpadami (PKD 38 – Zbieranie, przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów oraz odzysk surowców) w Polsce w 2020 r. działało ponad 4,8 tys. podmiotów, zatrudniających blisko 75 tys. osób. Z tego 650 firm (i blisko 60 tys. pracowników) to podmioty zatrudniające przynajmniej 10 osób i składające sprawozdania F-01.

Udział branży w głównych agregatach ekonomicznych kraju (wartość dodana, suma obrotów i zysków firm, zatrudnienie, inwestycje) jest dość niski i nie przekracza 1,5%. Nie umniejsza to jednak jej roli w całym systemie społeczno-gospodarczym, w szczególności w kontekście coraz bardziej ambitnej polityki środowiskowej i klimatycznej UE-27. Jej sprawne funkcjonowanie jest niezbędnym warunkiem wdrożenia gospodarki obiegu zamkniętego, a w świetle rosnących wyzwań związanych z ESG – wpływa także na konkurencyjność innych sektorów, w tym przemysłu.

Już podstawowe statystyki pokazują silne rozdrobnienie branży i jej relatywnie wysoką pracochłonność (niski udział dużych podmiotów w przychodach, nieproporcjonalnie wysoka w stosunku do przychodów liczba firm i pracowników na tle UE-27).

W grupie firm 10+ pracowników, składających sprawozdania F-01, blisko połowę obrotów generują firmy specjalizujące się w zbieraniu odpadów (PKD 38.1). Pozostała część przychodów rozkłada się po równo pomiędzy podmioty wyspecjalizowane w przetwarzaniu i unieszkodliwianiu odpadów oraz w odzysku surowców.

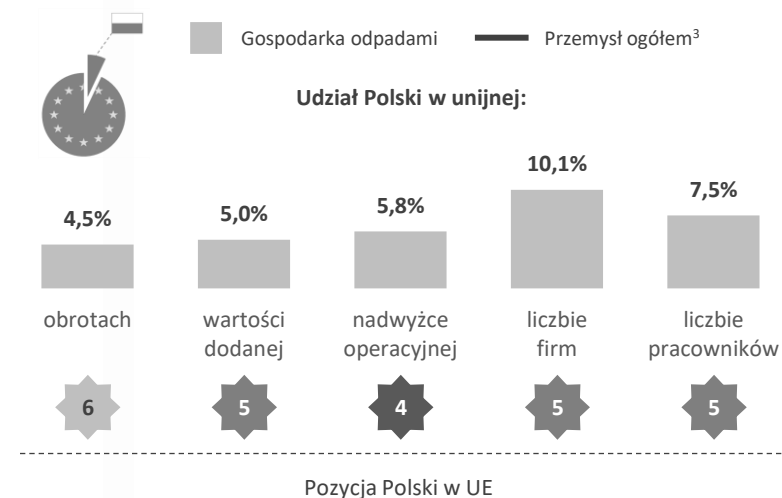
Wielkość branży

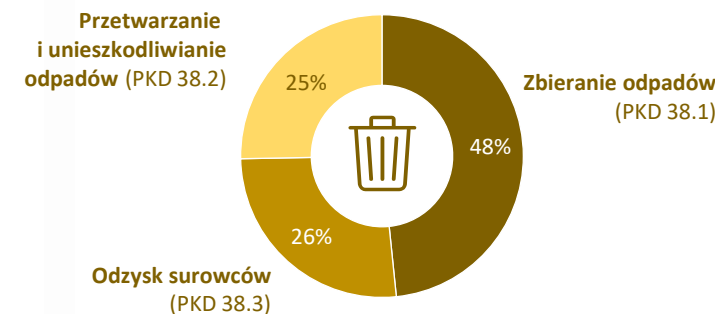
Wybrane wskaźniki strukturalne branży¹ (2022)

Rola Polski w sektorze gospodarki odpadami UE (2020³)

Struktura przychodów według segmentów (2022)

1) Na bazie danych Eurostatu, razem z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków oraz rekultywacją i zagospodarowaniem terenu – brak danych wydzielonych dla samej gospodarki odpadami

3) Na bazie statystyk SBS Eurostatu, dane dla PKD 38, najbardziej aktualne dostępne

Źródło: Eurostat, GUS, Pont Info, Analizy Pekao

2) Dane dla firm składających sprawozdania F-01, zatrudniających co najmniej 10 pracowników

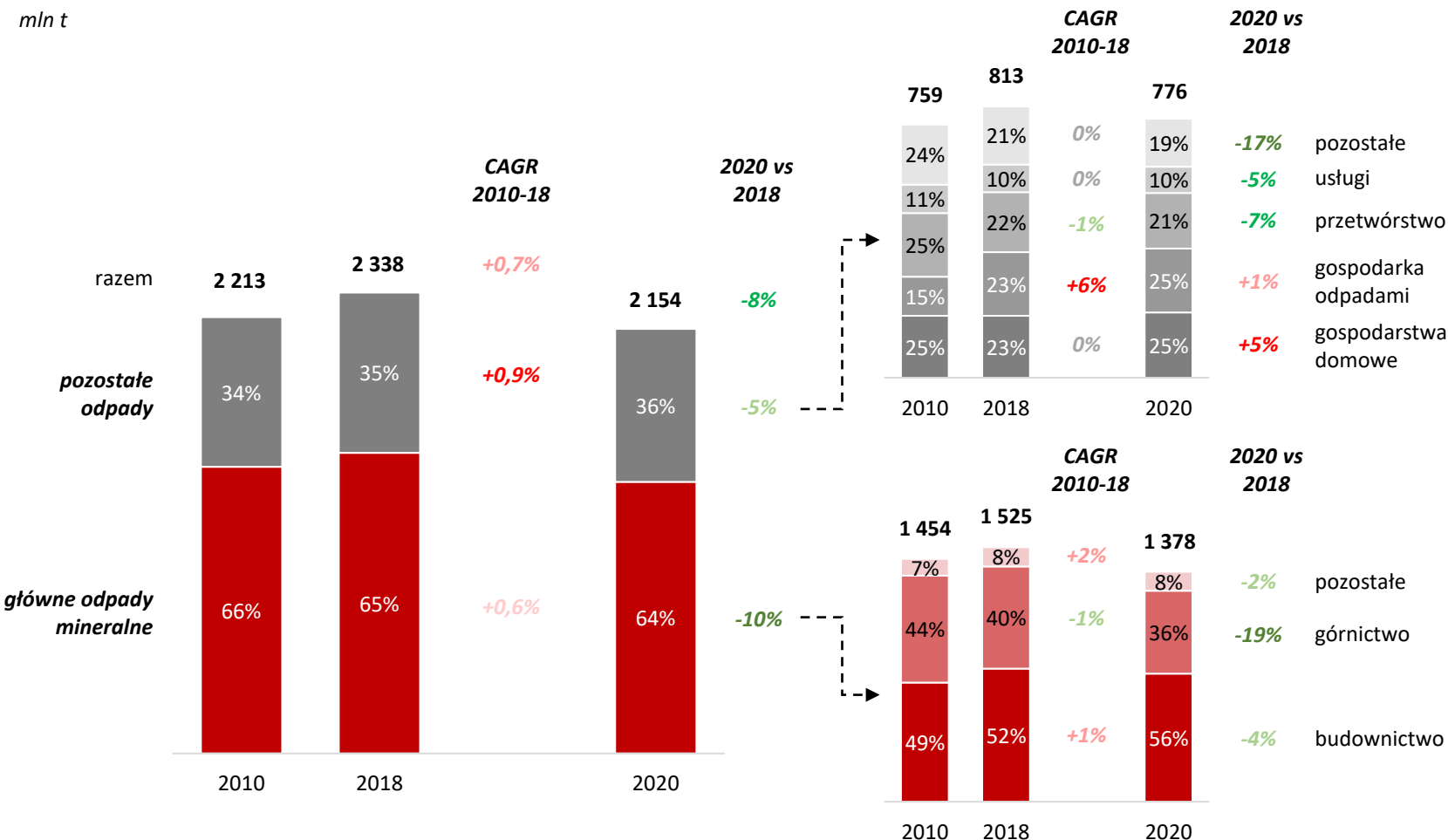
SPIS TREŚCI

<u>Podsumowanie, podstawowe informacje</u>	3
▶ <u>Gospodarka odpadami w UE-27 – trendy, cele, kierunek ewolucji</u>	7
<u>Gospodarka odpadami w Polsce na tle celów unijnych</u>	16
<u>Polska branża odpadowa – obroty, wyniki, wskaźniki finansowe</u>	27
<u>Ocena perspektyw branży odpadowej</u>	37

W minionej dekadzie masa odpadów wytwarzanych w UE-27 rosła w tempie blisko 1% rocznie, choć w samym 2020 r. spadła pod wpływem pandemicznego lockdownu.

Odpady wytworzone w UE-27 według rodzaju i źródła wytworzenia¹

- Z 2,2 mld ton odpadów wytworzonych w 2020 r. przez państwa UE-27, 64% przypadło na główne odpady mineralne, a 36% na pozostałe odpady. Źródłami generowania głównych odpadów mineralnych są przede wszystkim budownictwo i górnictwo. Z kolei pozostałe odpady są generowane przede wszystkim przez gospodarstwa domowe, sam sektor gospodarki odpadami i przetwórstwo.
- Ze względu na wpływ wybuchu pandemii COVID-19 na unijną gospodarkę (a tym samym ilość wytwarzanych odpadów), adekwatne dla analizy trendów są dane z lat 2010-18. W tym okresie łączna masa odpadów w krajach UE-27 rosła średnio o 0,7% rocznie, wolniej w przypadku głównych odpadów mineralnych, a nieco szybciej w przypadku pozostałych odpadów. W tej drugiej kategorii w omawianym okresie wzrosła masa odpadów wytwarzanych w samej gospodarce odpadami (pochodna ewolucji całego systemu gospodarki odpadami oraz wzrostu roli odzysku i recyklingu – wtórne wytwarzanie odpadów). Natomiast w pozostałych sektorach była ona stabilna, a w przetwórstwie nawet lekko spadła.
- W przypadku gospodarstw domowych stabilność tą można w znacznej mierze wiązać ze zmianą nawyków społecznych (m.in. mniej czasu spędzanego w domach, częstsze spożywanie posiłków poza domem), hamującą wzrost ilości odpadów wytwarzanych bezpośrednio przez same gospodarstwa. Potwierdzeniem tej tezy wydaje się wyraźny wzrost wytwarzania odpadów przez gospodarstwa w 2020 r. (po zamknięciu ludzi w domach w wyniku pandemicznego lockdownu), przy znacznych spadkach w większości pozostałych sektorów.

1) Dane według metodologii Eurostatu, bazującej na ujednoliconej Europejskiej Klasyfikacji Odpadów.
Źródło: Eurostat, Analizy Pekao

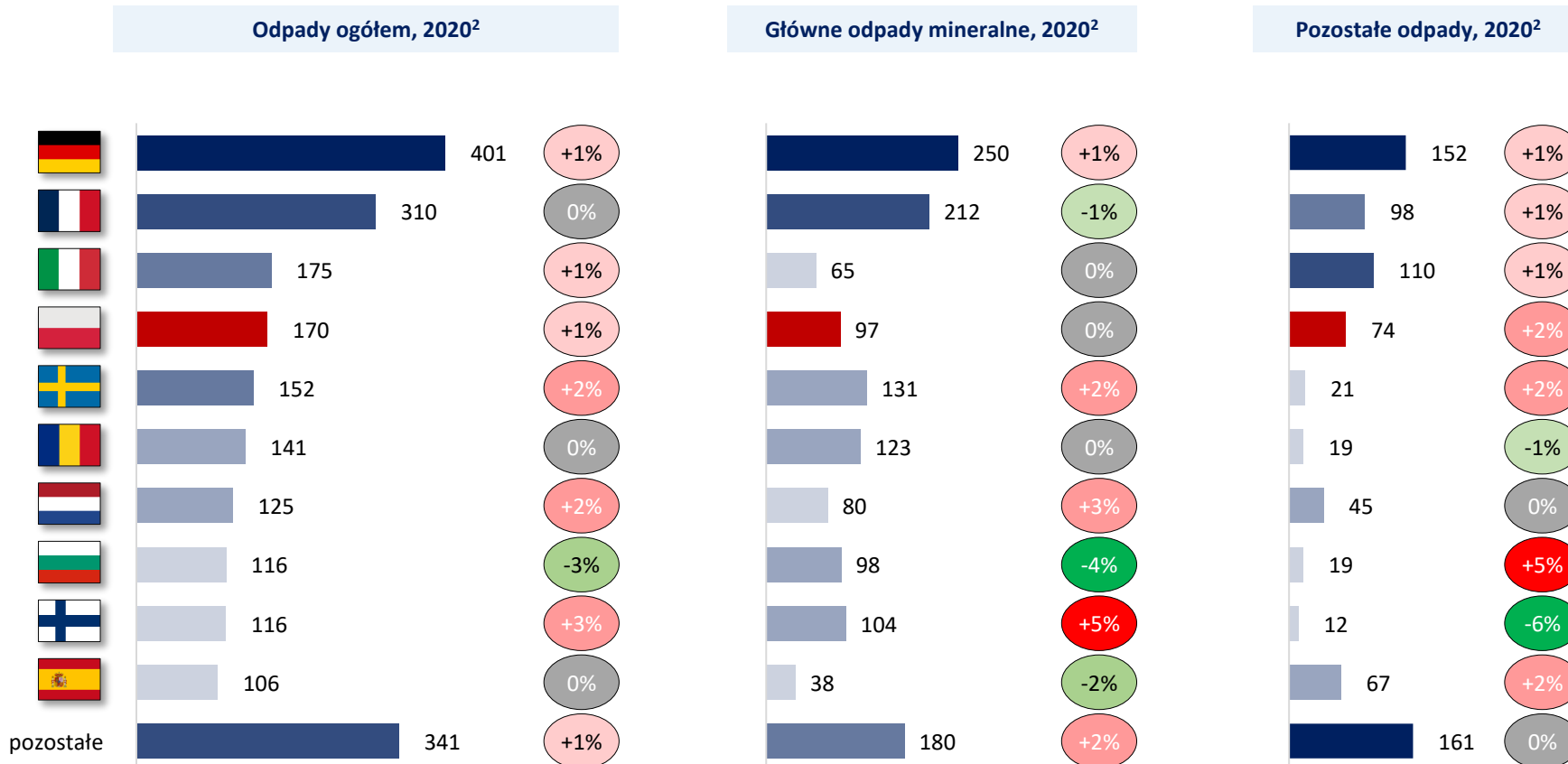
W 2020 r. na Polskę przypadło 7,5% odpadów wytworzonych w całej UE-27 (4. miejsce vs 6. pod względem PKB). W latach 2010-18 nasz kraj cechował dość szybki na tle całej Unii wzrost masy odpadów innych niż mineralne (ponad 2% rocznie).

Odpady wytworzone w UE-27 według krajów – łączna masa w mln t¹

CAGR 2010-18²

■ Polska na tle UE-27 w 2020 r. zajmowała 4. miejsce pod względem masy wytworzonych odpadów, z udziałem 7,5%. Pozycja ta jest nieproporcjonalnie wysoka w relacji do miejsca zajmowanego przez nasz kraj pod względem PKB (6. miejsce, 4,2% udziału w łącznym PKB Wspólnoty), za to zbliżona do pozycji i roli odgrywanej w unijnej populacji (5. pozycja, 8,5% udziału).

■ Pomimo rozwiniętego górnictwa węgla i wysokiej aktywności budowlanej, pozycja i rola Polski w wytwarzaniu przez UE-27 głównych odpadów mineralnych (7. miejsce, 7,0% udziału) jest nieco mniejsza niż w przypadku pozostałych odpadów (4. miejsce, 9,5%). Struktura wytwarzania odpadów na tle średniej unijnej również jest w naszym kraju przesunięta w stronę odpadów innych niż główne mineralne (43% udziału w łącznej masie w 2020 r. vs 36% dla całej UE-27).

■ W latach 2010-18 masa głównych odpadów mineralnych wytworzonych w naszym kraju wzrosła nieznacznie (+3% w całym okresie), w mniejszym stopniu niż średnio w całej UE-27 (+5%). Znacznie silniejszy był za to wzrost masy pozostałych odpadów, który w przypadku Polski wyniósł w omawianym okresie 21% (vs +7% dla całej UE-27).

1) Dane przedstawione przez Eurostat bazują na ujednoliconej Europejskiej Klasyfikacji Odpadów. Dla Polski różnią się one znacząco od danych publikowanych przez GUS, opracowanych zgodnie z krajową „Ustawą o odpadach” z 2012 r. i krajowym „Katalogiem odpadów”.

2) Dane za 2020 r. są najbardziej aktualnymi dostępnymi i wykorzystano je w celu porównania roli poszczególnych krajów unijnych w generowaniu odpadów przez całą Wspólnotę. Ponieważ jednak wybuch pandemii COVID-19 w 2020 r. ograniczył aktywność gospodarczą w całej Europie (a co za tym idzie, zmniejszył ilość generowanych odpadów), do zobrazowania trendów wykorzystano dane z lat 2010-18.

Źródło: Eurostat, Analizy Pekao

W ujęciu per capita Polska zajmuje dość odległe miejsce w wytwarzaniu odpadów mineralnych. Za to w pozostałych odpadach wyprzedza Niemcy (w dużym stopniu pochodna energetyki węglowej oraz pro-eksportowego przemysłu).

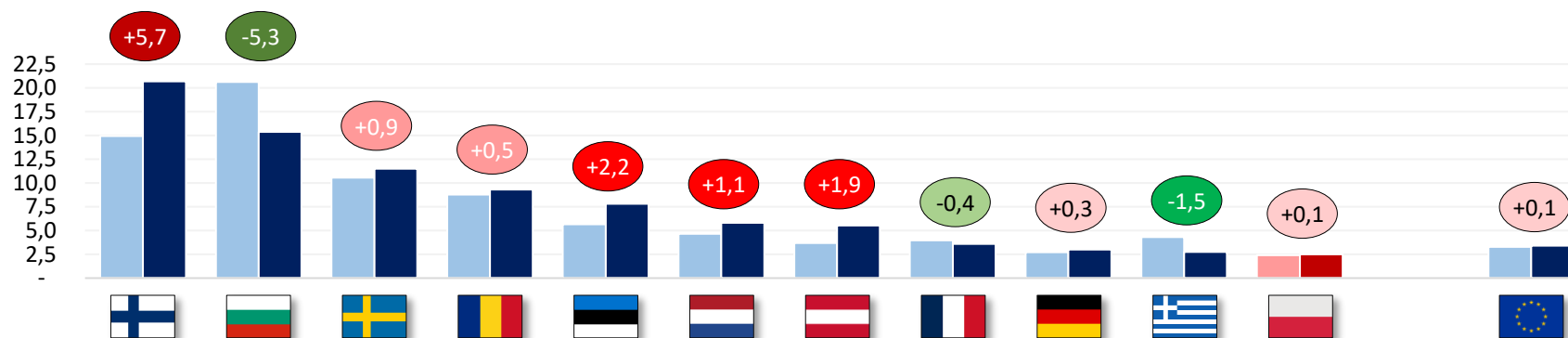

Kraje UE-27 wytwarzające największą ilość odpadów (masa w tonach) per capita¹

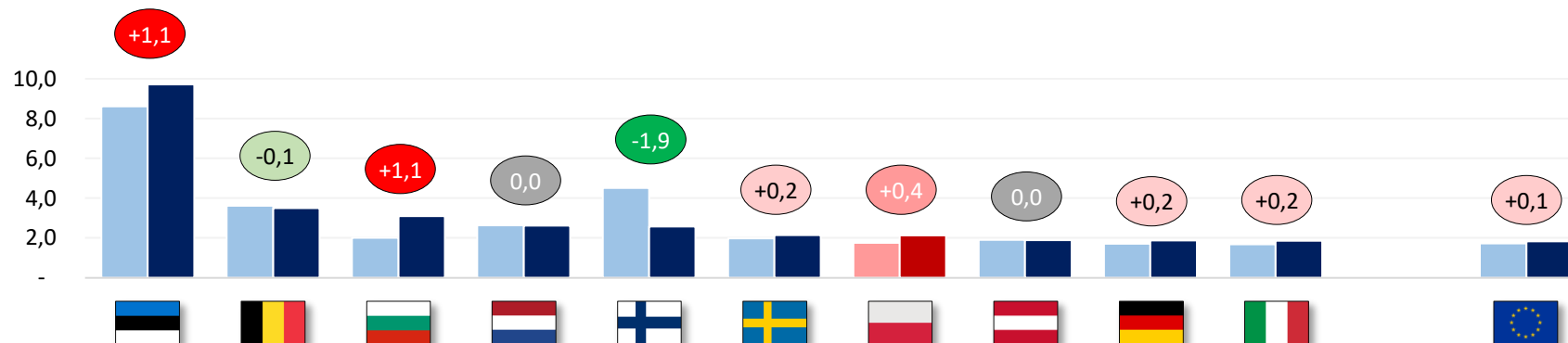

2010 2018² # zmiana 2018 vs 2010, w tonach²

Główne odpady mineralne

Pozostałe odpady

- W ujęciu per capita Polska w 2018 r. cechowała się nieco niższą od średniej unijnej masą wytwarzanych głównych odpadów mineralnych (przy 13. miejscu pod tym względem wśród państw unijnych), za to **ponadprzeciętną masą pozostałych odpadów** (8. miejsce w UE-27).
- Za **ponadprzeciętną produkcję per capita odpadów innych niż główne odpady mineralne w naszym kraju odpowiadały przede wszystkim:**
 - przetwórstwo przemysłowe** – ze względu na silnie eksportowy profil kraju wolumeny produkcji przemysłowej (a co za tym idzie – generowanych przez ten sektor odpadów) są nieproporcjonalnie wysokie w stosunku do własnej populacji,
 - szeroko rozumiany sektor energetyczny** (co można wiązać ze strukturą źródeł wytwarzania energii, opartą w głównej mierze na węglu; zachodnie państwa UE bazują w większym stopniu na źródłach odnawialnych i energii jądrowej).
- W ujęciu dynamicznym, w latach 2010-2018 przyrost masy per capita wytwarzanych w Polsce głównych odpadów mineralnych był zbliżony do średniej unijnej. Natomiast w przypadku **pozostałych odpadów tempo to było wyraźnie wyższe od średniej i generalnie wysokie** (4. miejsce w UE-27).

1) Pominięto Luksemburg i Malte 2) Wobec ograniczonej dostępności porównywalnych danych (najbardziej aktualne dane za rok 2020) oraz negatywnego wpływu wybuchu pandemii COVID-19 na aktywność gospodarczą w całej Europie w 2020 r. (a co za tym idzie, spadku ilości generowanych odpadów), do zobrazowania trendów wykorzystano dane z lat 2010-18.

Źródło: Eurostat, Analizy Pekao

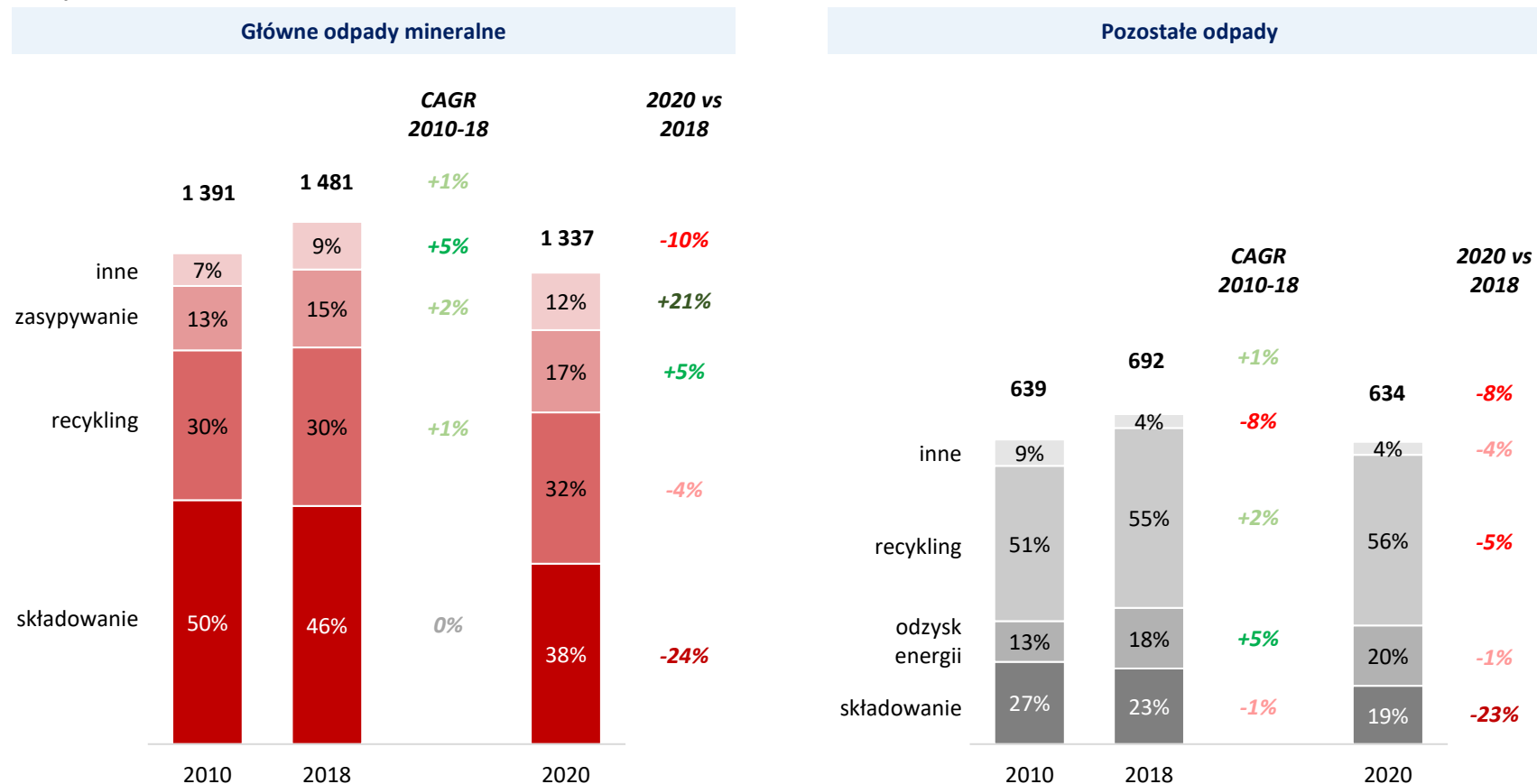
Polityka środowiskowa UE-27 skutkuje systematycznym wzrostem udziału form gospodarowania odpadami wpisujących się w koncepcję obiegu zamkniętego (recykling, odzysk), przy ograniczeniu składowania i spalania.

Zagospodarowanie odpadów w UE-27 według metod

mln t

- Ostatnia dekada przyniosła wyraźny spadek udziału składowania w zagospodarowaniu odpadów w krajach UE-27 (z 43 do 32% łącznej masy odpadów), za to wzrost roli innych form relatywnie bardziej przyjaznych środowisku (w tym recyklingu z 37 do 40%).
- W przypadku głównych odpadów mineralnych największa masa odpadów nadal przypada na składowanie, jednak jego udział zmniejszył się z 50% w 2010 r. do 38% w 2020 r. na rzecz odzysku (recykling, zasypywanie² – łącznie wzrost udziału z 43% do 49% w omawianym okresie) oraz alternatywnych form unieszkodliwiania³.
- W przypadku pozostałych odpadów wzrost udziału głównych form odzysku (recykling, a w jeszcze większym stopniu wykorzystanie odpadów jako paliwo i źródła energii) był wyraźniejszy niż w przypadku odpadów mineralnych – zwiększył się on z 64% w 2010 r. do 76% w 2020 r. Spadł za to udział takich form zagospodarowania, jak składowanie i spalanie.

1) Statystyki o ilości odpadów przetwarzanych powiększa fakt, że UE-27 jest importem netto odpadów w obrocie z krajami spoza granic Wspólnoty. Skala importu netto jest jednak niewielka (w 2020 r. nadwyżka importu nad eksportem odpadów z i poza granice UE wyniosła 6 mln ton), a zatem zaburzenie związane z tym faktem jest niewielkie. 2) Dotyczy przede wszystkim odpadów budownictwa i wyburzenia, wykorzystywanych do zasypywania dziur i otworów lub jako alternatywny budulec. 3) M.in. biodegradacja w glebie, wtlaczanie odpadów płynnych pod powierzchnię, retencja powierzchniowa, uwalnianie do zbiorników wodnych, mórz i oceanów, wprowadzanie do dna morskiego)

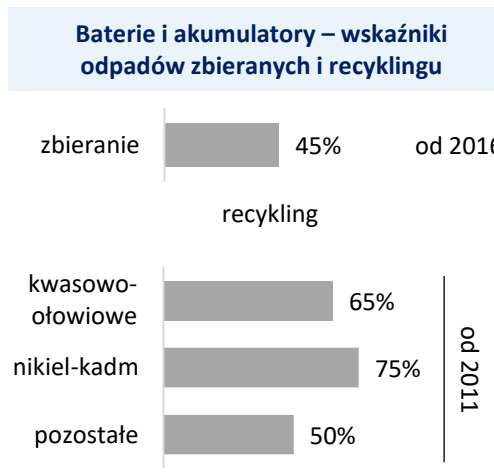
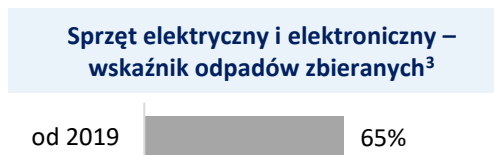
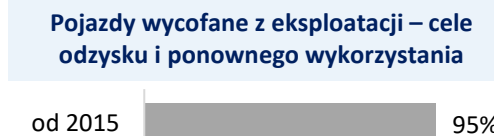
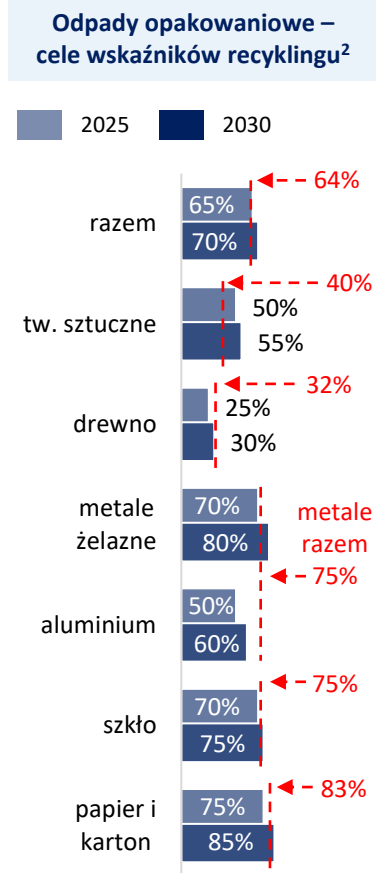
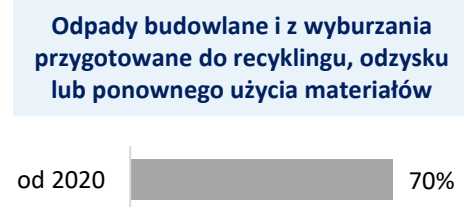
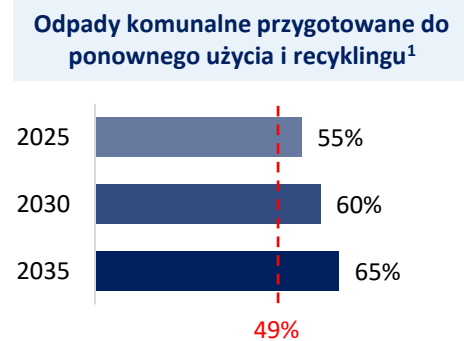
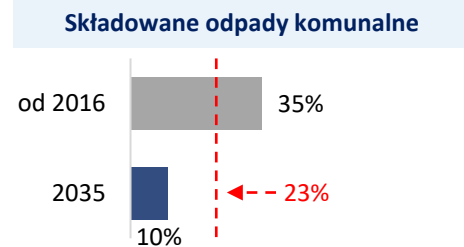
Obecnie najbardziej „gorącym tematem” w zakresie unijnej polityki środowiskowej są cele recyklingu i składowania odpadów komunalnych oraz recyklingu opakowań, wyznaczone do osiągnięcia na lata 2025-35.

Wybrane cele Komisji Europejskiej w zakresie gospodarki odpadami – stan na 2023 r.

■ cele zrealizowane w przeszłości ■ cele wyznaczone na kolejne lata - - - stan realizacji na 2020 r. – średnia UE-27

- Głównym narzędziem wdrażania gospodarki obiegu zamkniętego i hamowania tempa wzrostu wytwarzania odpadów w UE-27 są wyznaczone przez Komisję Europejską obligatoryjne cele ilościowe dotyczące określonych form zagospodarowania różnych kategorii odpadów. W szeregu obszarów polityka unijna przyniosła w tym zakresie zamierzone skutki, pozwalając osiągnąć wyznaczone poziomy wskaźników zbierania / recyklingu / ponownego wykorzystania odpadów.
- Obecnie najbardziej „gorącym” tematem są cele zwiększenia udziału recyklingu odpadów komunalnych i opakowań z tworzyw sztucznych oraz ograniczenia udziału składowania tych pierwszych, wyznaczone na lata 2025-2035 przez pakiet dyrektyw przyjętych w 2018 r. Ocena stopnia ich wykonania jest jednak mało optymistyczna. W raporcie opublikowanym w czerwcu 2023 r. Komisja przyznaje, że w przypadku większości krajów unijnych istnieje ryzyko, że przynajmniej cele wyznaczone na 2025 r. nie zostaną zrealizowane.
- Specyficzna jest również sytuacja w zakresie pojazdów wycofanych z eksploatacji. Co prawda cele w zakresie odzysku są formalnie realizowane, odnosi się to jednak tylko do pojazdów oficjalnie wyrejestrowanych i przekazanych do zagospodarowania. Tymczasem według analizy przeprowadzonej przez Komisję Europejską w 2021 r. los ok. 35% pojazdów po ich wyrejestrowaniu jest nieznanym. Można zakładać, że znaczna ich część nie jest zagospodarowywana w sposób zgodny z wyznaczonymi celami, co jest jednak niemożliwe do zweryfikowania.

1) Cele wyznaczone przez Dyrektywę 2018/851 z maja 2018 r., zmieniającą dyrektywę w sprawie odpadów z 2008 r. 2) Cele wyznaczone przez Dyrektywę 2018/852 z maja 2018 r., zmieniającą dyrektywę w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych 3) Wskaźnik 65% dotyczy odsetka odpadów zbieranych w relacji do produktów wprowadzonych na rynek danego kraju w ciągu 3 poprzednich lat; alternatywnie stosowany może być wskaźnik 85% w relacji do produktów wytworzonych na terytorium danego kraju. Wskaźniki odzysku przyjęte indywidualnie dla poszczególnych kategorii produktów, w przedziale 75-85%
Źródło: Eurostat, Analizy Pekao

Działania podejmowane w minionej dekadzie nie pozwoliły na powstrzymanie wzrostu ilości wytwarzanych odpadów komunalnych ani na ograniczenie roli tworzyw sztucznych, a wzrost wskaźników recyklingu tych ostatnich był niezadawalający.

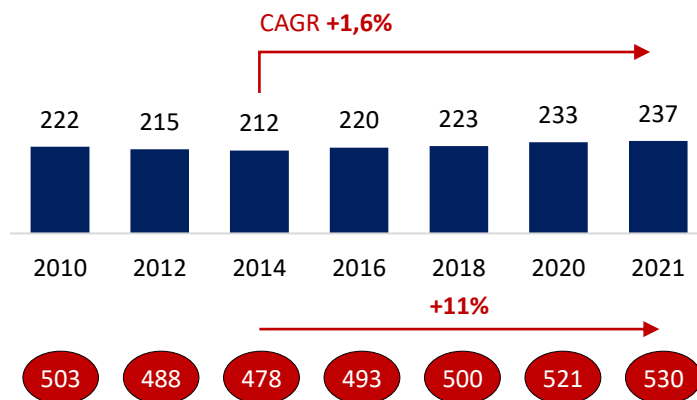

Wytwarzanie odpadów komunalnych i opakowaniowych w UE-27

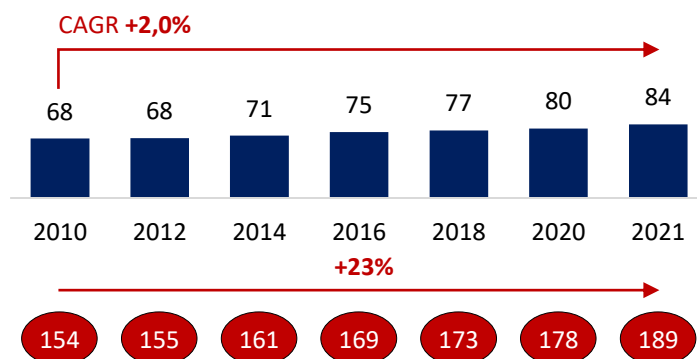

■ masa, mln t # masa per capita, kg

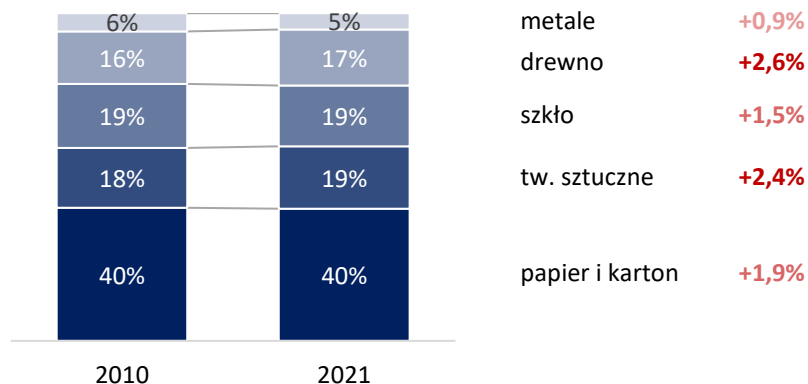
Odpady komunalne

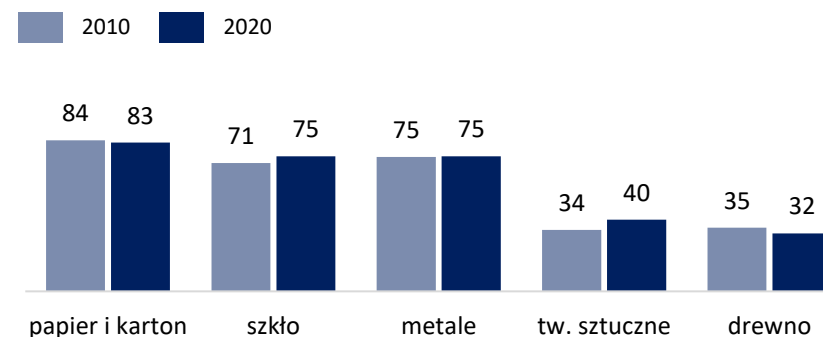
Odpady opakowaniowe

Odpady opakowaniowe według materiału i dynamiki, 2021 vs 2010

Wskaźniki recyklingu opakowań według materiału, średnie dla UE-27 w %

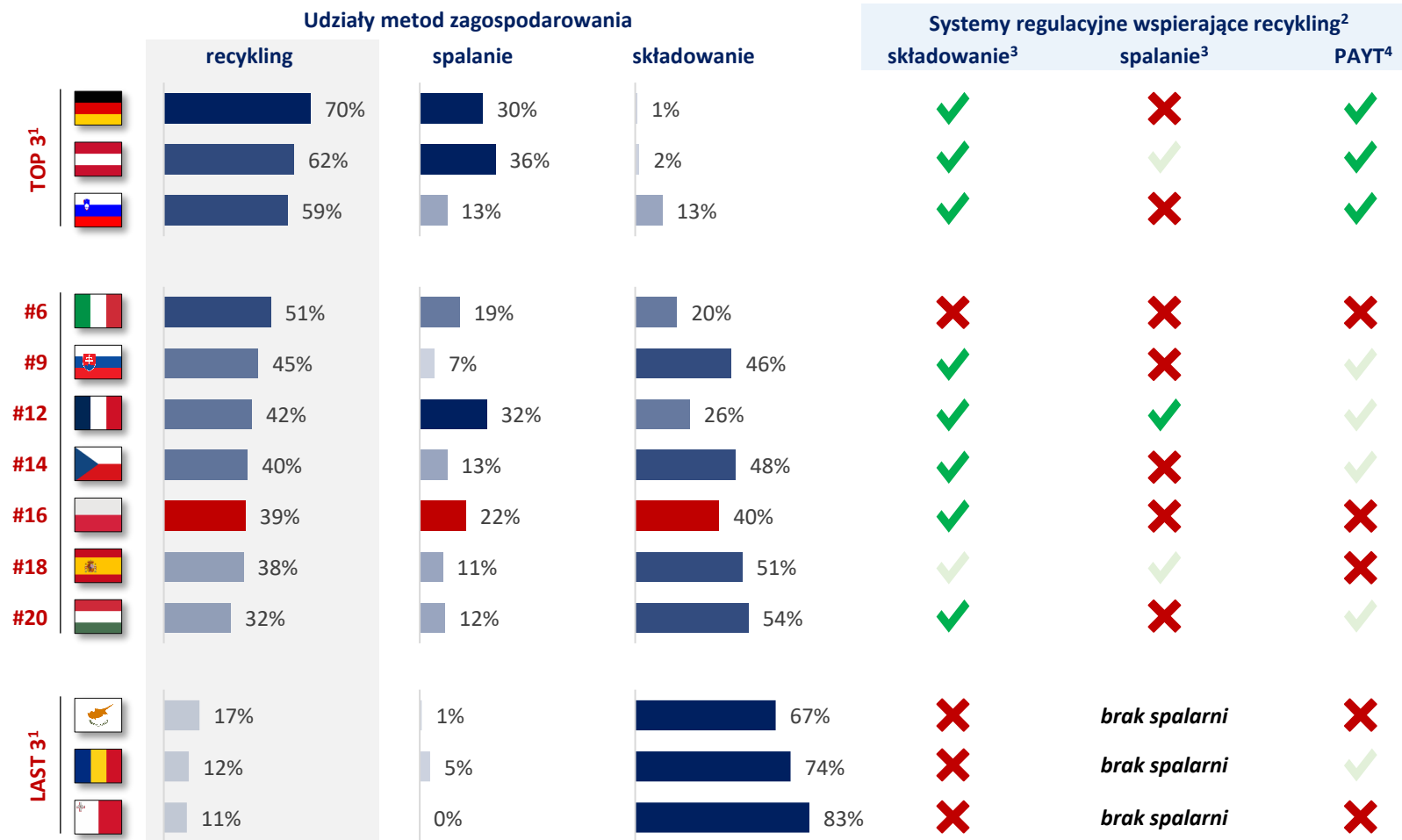

- Pomimo promowania idei obiegu zamkniętego i wyznaczania celów ilościowych recyklingu, **w minionej dekadzie nie udało się powstrzymać trendów wzrostowych ilości wytwarzanych w UE-27 odpadów komunalnych i opakowaniowych.** W tym pierwszym przypadku, po lekkim spadku na początku minionej dekady, masa odpadów po 2014 r. zaczęła ponownie dość szybko rosnąć, zarówno w ujęciu łącznym, jak i per capita. Z kolei masa odpadów opakowaniowych rosta praktycznie nieprzerwanie przez całą ubiegłą dekadę w tempie około 2% średniorocznie, a w ujęciu per capita w latach 2010-21 zwiększyła się o blisko 1/4.
- Nie udało się też powstrzymać wzrostu wytwarzania najbardziej szkodliwych dla środowiska odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych.** Przeciwnie, w latach 2010-20 masa odpadów z tych tworzyw wykazywała dynamikę wyraźnie powyżej średniej dla wszystkich odpadów opakowaniowych, a ich udział w łącznej masie odpadów opakowaniowych zwiększył się, wyprzedzając szkło.
- Dodatkowo, **średni wskaźnik recyklingu opakowań z tworzyw sztucznych dla całej UE-27 pozostaje niski.** W latach 2010-21 wzrósł on z 34 do zaledwie 40%. Można to uznać za rozczarowujące, a w kontekście wyznaczonego na 2025 r. celu dla recyklingu tworzyw sztucznych na poziomie 50% w skali całej UE-27 – także niepokojące pod kątem zdolności do jego realizacji.

Większość państw UE-27 pozostaje daleka od realizacji celów wyznaczonych na rok 2025. Ocenia się, że jest to pochodna niedostatecznie silnych stymulantów ekonomicznych i zbyt wolnej transformacji systemów gospodarki odpadami.

Podsumowanie wyników badania stanu realizacji unijnych celów w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi – wybrane kraje UE-27

- Europejska Agencja Środowiska wskazuje, że nie istnieje pojedynczy, uniwersalny środek pozwalający osiągnąć unijne cele gospodarki odpadami komunalnymi. Skuteczność działań zapewnia kombinacja różnych narzędzi o charakterze stymulantów ekonomicznych, rozwiniętej infrastruktury oraz polityki edukacyjnej i uświadamiającej.
- Obserwacje wskazują m.in., że najskuteczniejszym narzędziem ograniczającym udział składowania odpadów – obok administracyjnych zakazów – są wysokie stawki opłat za składowanie. Pokazują one również, że kraje o najwyższych wskaźnikach recyklingu stosują zarówno skuteczne narzędzia przeciwdziałające składowaniu, jak i powszechne systemy Pay-As-You-Throw (PAYT), uzależniające poziom opłat za gospodarkę odpadami od ilości wytwarzanych odpadów.
- Wskaźniki dla Polski na tle innych krajów UE-27 wypadają dość słabo. Pod względem wskaźnika recyklingu zajmujemy 16. pozycję w Unii, wykazując przy tym wysoki udział odpadów składowanych. Polska posiada system opłat za składowanie z widelkowymi stawkami, jednak dolne granice tych widetek są relatywnie niskie na tle UE. Nie posiadamy systemu PAYT i nie planujemy jego wdrożenia w najbliższym czasie. Wskazuje się również na ograniczenia infrastrukturalne oraz opóźniające się wdrożenie rozszerzonej odpowiedzialności producenta, zwłaszcza w odniesieniu do opakowań. Funkcjonujący dotychczas system obciąża opłatą jedynie różnicę między wyznaczoną, a uzyskiwaną stopą recyklingu, przy niskich na tle UE-27 stawkach.

Już w latach 2018-19 KE jako istotne narzędzia ułatwiające realizację celów zaleciła zwiększenie obciążenia finansowego producentów wyrobów stających się odpadami¹ i wprowadzenie ograniczeń stosowania niektórych wyrobów z tworzyw sztucznych².

Kluczowe regulacje unijne dotyczące gospodarki odpadami przyjęte w ostatnich latach

<p>Pakiet dyrektyw z 30 maja 2018 r. w sprawie odpadów, opakowań i odpadów opakowaniowych oraz składowania odpadów</p>	 <p>Organizacja systemu</p>	<p>§ Promowanie opracowywania planów gospodarki odpadami przez kraje członkowskie, nowe obowiązki sprawozdawcze.</p>
	 <p>Recykling</p>	<p>§ Wyznaczenie celów w zakresie odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia / recyklingu i składowania tych odpadów oraz w zakresie recyklingu odpadów opakowaniowych.</p>
	 <p>Odpowiedzialność producentów</p>	<p>§ Zalecenie doprecyzowania pojęcia rozszerzonej odpowiedzialności producentów (ROP) i rozbudowania tego systemu, z naciskiem na aspekt finansowy (finansowanie przez producentów/importerów zagospodarowania produktów, które stają się odpadami).</p>
<p>Dyrektywa z 5 czerwca 2019 r. w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko (tzw. SUP)</p>	 <p>Ograniczenie wytwarzania odpadów</p>	<p>§ Zakaz wprowadzania do obrotu niektórych produktów jednorazowego użytku (patyczki higieniczne, sztucze, talerze, słomki, mieszadła, pojemniki na żywność i napoje z polistyrenu ekspandowanego).</p> <p>§ Nakaz podjęcia działań ograniczających stosowanie niektórych produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych (kubki na napoje, opakowania na żywność fast food).</p>
	 <p>Recykling</p>	<p>§ Wyznaczenie celów selektywnej zbiórki butelek jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych: zbiórka do celów recyklingu na poziomie 77% w 2025 r., 90% w 2029 r.; wykorzystanie tworzyw z recyklingu w produkcji butelek PET na poziomie 25% do 2025 r. oraz w produkcji wszystkich butelek z tworzyw sztucznych na poziomie 30% do 2030 r.</p> <p>§ Wprowadzenie obowiązków w zakresie znakowania niektórych produktów jednorazowego użytku.</p>
	 <p>Odpowiedzialność producentów</p>	<p>§ Nakaz stosowania zasady „zanieczyszczający płaci” w ramach rozszerzonej odpowiedzialności producenta w zakresie pokrywania kosztów zbiórki i sprzątnięcia odpadów, gromadzenia danych i upowszechniania wiedzy odnośnie produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych (włączając także chusteczki nawilżane, balony, wyroby tytoniowe z filtrami oraz narzędzi połowowe zawierające tworzywa sztuczne).</p>

- Trzon obowiązujących obecnie unijnych regulacji w zakresie gospodarki odpadami stanowią dyrektywy wprowadzone w latach 2018-19, zmieniające wcześniejszą ogólną dyrektywę o ogólnej gospodarce odpadami oraz dyrektywy szczegółowe dotyczące ich poszczególnych kategorii. **Wyznaczają one ambitne cele ilościowe w zakresie sortowania i recyklingu, promując jednocześnie wdrażanie zachęt do ograniczenia wytwarzania odpadów** poprzez stymulowanie ekonomiczne i rozpowszechnianie wiedzy.
- Istotnym elementem regulacji jest **zwiększenie nacisku na wprowadzenie i zaostrzenie rozszerzonej odpowiedzialności producentów**, zachęcające państwa unijne do obciążania podmiotów wprowadzających odpady większością kosztów ich zagospodarowania (zalecenie ustalenia poziomu finansowania systemu przez wprowadzających na poziomie minimum 80% kosztów).
- Uzupełnieniem pakietu z roku 2018 jest **tzw. Dyrektywa SUP z roku 2019, której intencją jest ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów szkodliwych dla środowiska przez wymuszenie stosowania innych niż tworzywa sztuczne materiałów do produkcji wyrobów jednorazowych**.

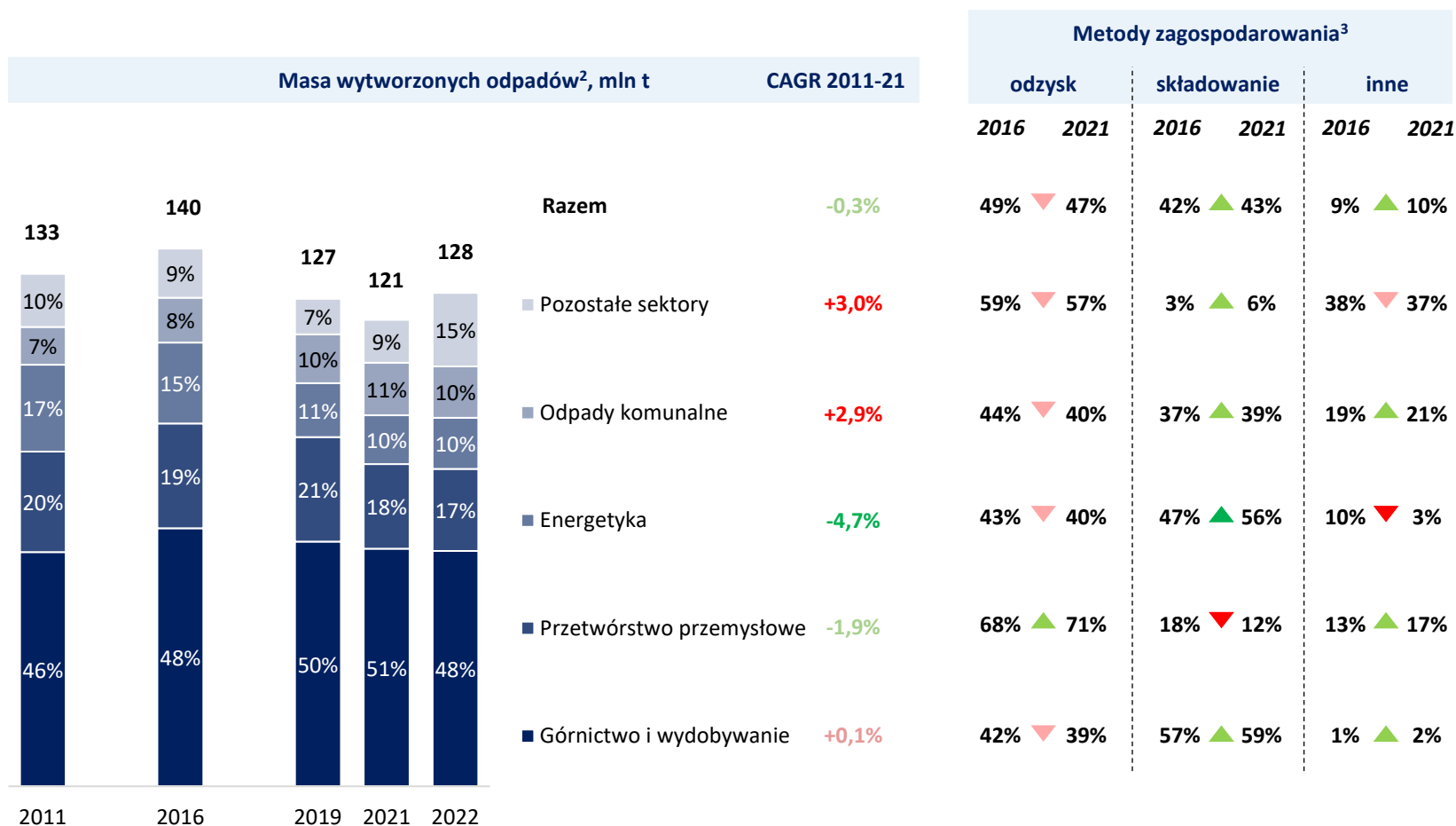
SPIS TREŚCI

<u>Podsumowanie, podstawowe informacje</u>	3
<u>Gospodarka odpadami w UE-27 – trendy, cele, kierunek ewolucji</u>	7
▶ <u>Gospodarka odpadami w Polsce na tle celów unijnych</u>	16
<u>Polska branża odpadowa – obroty, wyniki, wskaźniki finansowe</u>	27
<u>Ocena perspektyw branży odpadowej</u>	37

Według statystyk GUS¹, w latach 2011-22 Polska zredukowała ilość wytwarzanych odpadów przemysłowych, co jednak w większości zneutralizował wzrost ilości odpadów komunalnych i generowanych w szeroko rozumianych usługach.

Odpady wytworzone w Polsce w latach 2011-22 według źródeł wytwarzania i sposobów zagospodarowania¹

Według danych GUS¹ opartych na krajowej klasyfikacji, w 2022 r. w Polsce wytworzono 128,4 mln ton odpadów, z czego 115 mln t przypadło na szeroko rozumiane odpady przemysłowe, a 13,4 mln t na odpady komunalne. W okresie 2011-2022 masa odpadów w tym ujęciu zmniejszyła się nieznacznie (-4%), choć sam 2022 r. – w warunkach silnego ożywienia aktywności gospodarczej – przyniósł jej wzrost o blisko 6% r/r.

Głównym źródłem wytwarzania odpadów w naszym kraju pozostaje górnictwo i wydobywanie. Jego udział od lat oscyluje wokół 50%, przy ilości odpadów wytworzonych w 2022 r. zbliżonej do poziomów z początku dekady. Drugie miejsce przypada na przetwórstwo przemysłowe, wykazujące jednak dość wyraźny trend spadkowy. Jeszcze wyraźniejsza redukcja ilości wytwarzanych odpadów miała w ostatnich latach miejsce w przypadku zajmującej trzecią pozycję energetyki.

Na przeciwnym biegunie pod względem trendów plasują się odpady komunalne, których ilość i udział w łącznej masie odpadów systematycznie rosły przez całą minioną dekadę. Dane GUS wykazały też wyraźny wzrost ilości odpadów wytwarzanych w pozostałych sektorach gospodarki w samym 2022 r., co może mieć m.in. związek z wysoką aktywnością budownictwa.

Główną metodą zagospodarowania odpadów jest odzysk, jednak wysoki pozostaje udział składowania. Niepokojący jest zwłaszcza wzrost udziału składowania odpadów łącznie i w większości ich kategorii w latach 2016-21 (choć po części była to pochodna spadku całkowitej masy odpadów wytworzonych w 2021 r. vs 2016 r.).

1) Dane publikowane przez GUS opracowane są zgodnie z krajową „Ustawą o odpadach” z 2012 r. i krajowym „Katalogiem odpadów”. Różnią się one od danych prezentowanych przez Eurostat (które pokazują znacząco wyższe poziomy wytwarzania odpadów innych niż komunalne), bazujących na ujednoliconej „Europejskiej Klasyfikacji Odpadów” 2) Dla okresu 2019-22 pominięto rok 2020 ze względu na zniekształcający wpływ wybuchu pandemii COVID (ograniczenie aktywności gospodarczej) i związanej z nią ilości wytwarzanych odpadów). Dane za rok 2022 częściowo o charakterze wstępnym (na podstawie informacji sygnałnej GUS) 3) Najbardziej aktualne, szczegółowe dane o metodach zagospodarowania odpadów według źródeł ich wytworzenia dostępne za 2021 r.

W drugiej połowie minionej dekady w szybkim tempie rosła ilość wytwarzanych odpadów komunalnych i opakowaniowych

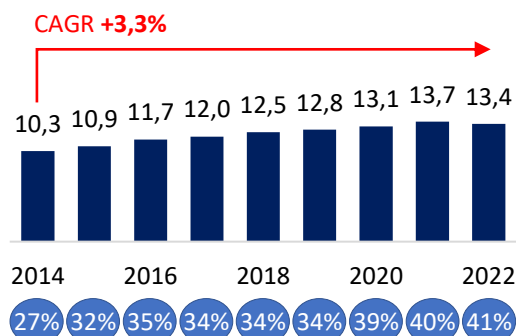
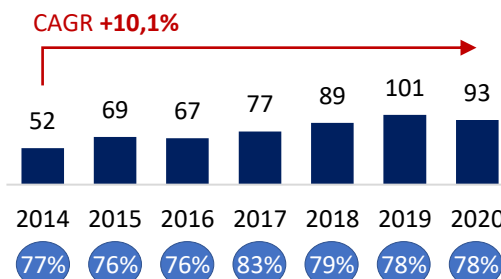
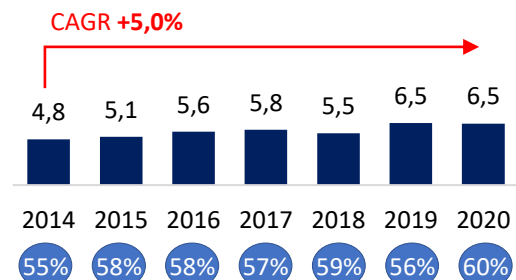
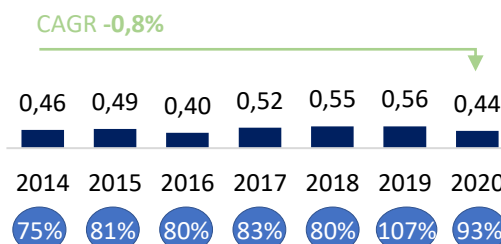
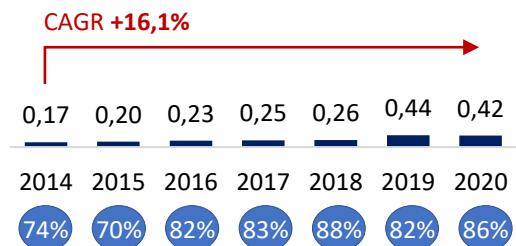

Główne strumienie odpadów związanych z aktywnością gospodarstw domowych

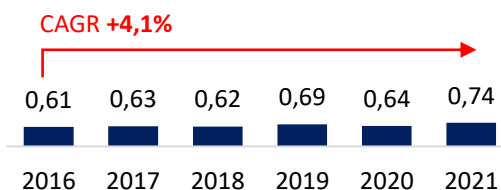
mln t

Wskaźniki recyklingu

Odpady komunalne¹Baterie i akumulatory poddane recyklingowi⁴ (tys. t)Odpady opakowaniowe²Pojazdy wycofane z eksploatacji⁵Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zebrany selektywnie³

Komunalne osady ściekowe

- W większości głównych strumieni odpadów wytwarzanych w związku z aktywnością gospodarstw domowych i konsumpcją prywatną w Polsce utrzymywała się w ostatnich latach w wyraźnych trendach wzrostowych. W szczególności, szybki wzrost notowała łączna masa wytwarzanych odpadów komunalnych, jak również odpadów opakowaniowych.
- Porównując lata 2014 i 2020, pewnym wyjątkiem od reguły szybkiego wzrostu ilości odpadów były wycofane z eksploatacji pojazdy samochodowe. Można jednak zakładać, że w grę wchodzi tu zniekształcenie spowodowane wybuchem pandemii COVID-19. Wcześniej, w latach 2014-19, masa odpadów powstałych w wyniku wycofywania pojazdów z eksploatacji utrzymywała się w trendzie wzrostowym (blisko 4% średniorocznie).
- W omawianym okresie miał miejsce wyraźny wzrost udziału recyklingu (razem z kompostowaniem) w zagospodarowaniu odpadów komunalnych. Miało to związek z realizacją regulacyjnie wyznaczonych przez UE celów, które do tej pory były przez Polskę skutecznie wypełniane. W połączeniu z systematycznym wzrostem większości strumieni oznacza to szybki wzrost ilości odpadów poddawanych recyklingowi.

1) Razem z kompostowaniem 2) Stopa recyklingu dla 2020 r. odpadów opakowaniowych na podstawie danych GUS z publikacji „Ochrona środowiska 2022”, zaś dla wcześniejszych lat – na podstawie statystyk Eurostatu. 3) Wskaźnik recyklingu jako relacja masy zebranych selektywnie odpadów poddanych recyklingowi do łącznej masy zebranych ten sposób odpadów 4) Przedstawiono wskaźniki wydajności recyklingu, będące relacją pomiędzy masą frakcji wytworzonych w procesie recyklingu do masy frakcji przyjętych do tego procesu 5) Relacja masy odpadów z pojazdów wycofanych z eksploatacji poddanych recyklingowi do łącznej masy tych odpadów, według danych Eurostatu. Wartość powyżej 100% może wynikać z przesunięć czasowych pomiędzy przyjęciem pojazdów wycofanych z eksploatacji a ich recyklingiem.

Za to w przypadku większości strumieni odpadów przemysłowych utrzymywały się wyraźne trendy spadkowe. Niskie wskaźniki odzysku mają w tym przypadku związek ze specyfiką tych odpadów.

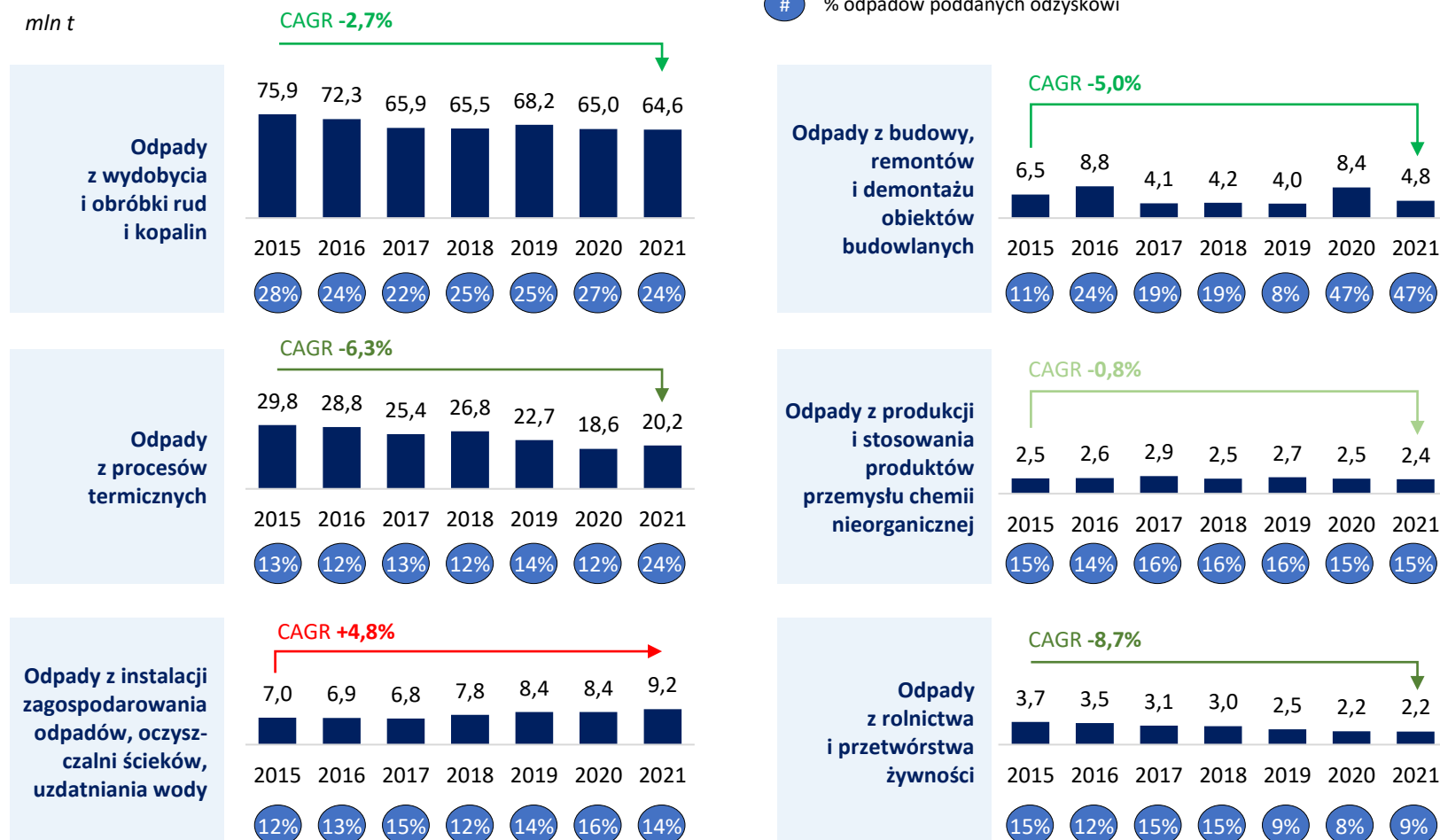

Główne strumienie wytwarzanych odpadów przemysłowych¹

mln t

% odpadów poddanych odzyskowi

- W przypadku odpadów przemysłowych w większości głównych kategorii w latach 2015-21 odnotowano spadki ilości wytwarzanych odpadów (przy czym dane za sam rok 2021 powinny być już w znacznym stopniu wolne od wpływu pandemii COVID-19 na ograniczenie aktywności gospodarczej, który największą skalę przybrał w roku 2020).
- Trendy spadkowe wydają się świadczyć o poprawiającej się efektywności materiałowej sektorów wytwarzających największe strumienie odpadów i ich rosnącej dbałości o środowisko. W niektórych przypadkach trzeba jednak brać poprawkę na zależność ilości wytwarzanych odpadów od faz cyklu koniunkturalnego (np. wysoką zmiennością w omawianym okresie cechowały się odpady z działalności budowlanej i demontażu obiektów budowlanych, jak również z przemysłu chemicznego).
- Z trendów spadkowych wyłamały się odpady z samej branży gospodarowania odpadami, oczyszczania ścieków i uzdatniania wody. Była to przede wszystkim pochodna rosnącego zużycia wody i wytwarzania ścieków, jak również zmian w systemie gospodarowania odpadami (m.in. wzrost wytwarzania odpadów wtórnych z sortowania i recyklingu).
- Udział odzysku materiałowego w przypadku głównych strumieni odpadów przemysłowych jest dość niski, jednak wiele z nich jest zagospodarowywanych w inny sposób, np. jako budulec i kruszywo, do wypełniania otworów i wyrobisk, a część (zwłaszcza odpady rolno-spożywcze) ulega biodegradacji.

1) Dane według metodologii GUS opartej o krajowe katalogi odpadów
Źródło: GUS – Dziedziczna Baza Wiedzy Stan i Ochrona Środowiska, Analizy Pekao

W minionej dekadzie przywóz do Polski odpadów wymagających zezwolenia wzrósł blisko 10-krotnie, jednak w latach 2019-2021 trend wzrostowy odwrócił się i masa odpadów spadła o blisko 20% vs rok 2018.

Przywóz do i wywóz z Polski odpadów wymagających zezwolenia w latach 2010-21

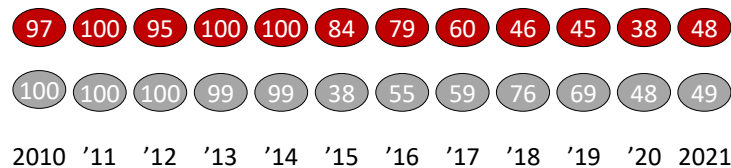

tys. t ■ przywóz ■ wywóz — saldo

Udziały odpadów niebezpiecznych, %

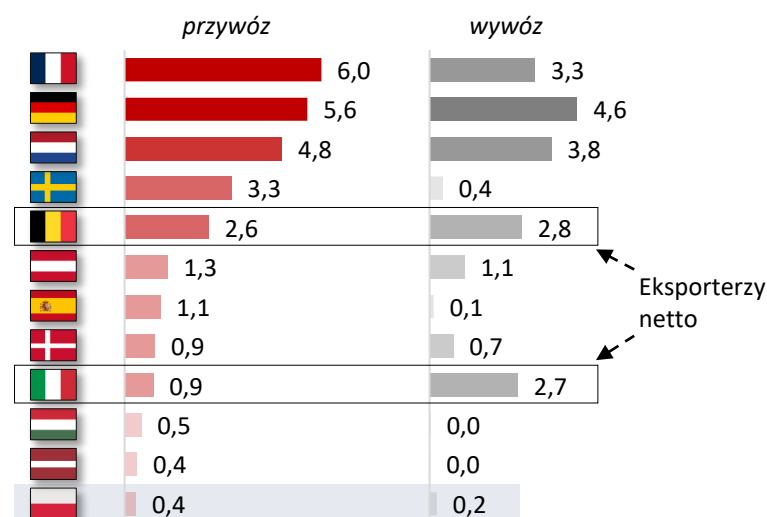
w imporcie # w eksporcie

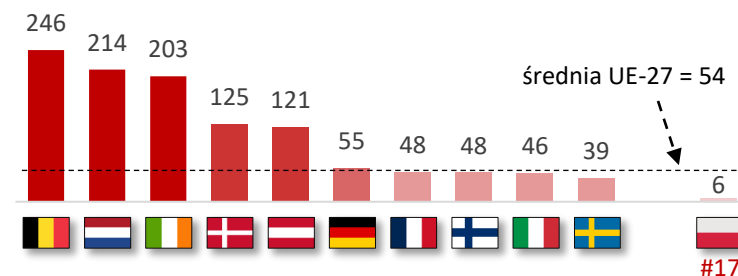
Przywóz i wywóz odpadów wymagających zezwolenia w 2021 r. – Polska na tle UE-27

Nominalnie w mln ton – TOP12 importerów

Per capita w kg – TOP10 importerów + Polska

- W 2021 r. do Polski przywieziono 351 tys. ton odpadów wymagających zezwolenia, a z kraju wywieziono 224 tys. ton takich odpadów. Głównymi źródłami dostaw były Niemcy (67% masy), Czechy (10%), Austria (5%), Słowenia i Holandia (oba kraje po 4%). Z kolei głównymi kierunkami wywozu były Niemcy (70%) i Szwecja (15%).
- W latach 2010-18 masa odpadów sprowadzonych do Polski wzrosła blisko 10-krotnie. Począwszy od 2019 r. zaczęła ona jednak spadać (o 7% średniorocznie), osiągając w 2021 r. najniższy poziom od 2016 r. Jednocześnie, masa odpadów wywiezionych wzrosła w latach 2010-21 11-krotnie, choć trzeba zaznaczyć że wzrost ten dokonał się głównie w latach 2020-21.
- Na tle UE-27 Polska plasuje się dość daleko w stawce krajów wpuszczających na swoje terytorium odpady wymagające zezwolenia, zarówno w ujęciu nominalnym, jak również per capita. Nie wyróżnia się też na tle innych państw jako importer netto (w ścisłej czołówce importerów tylko Belgia i Włochy w 2021 r. wykazały nadwyżkę wywozu nad przywozem).
- Masa odpadów wwiezionych do Polski na tle masy odpadów wytworzonych w kraju stanowi poniżej 0,5%. Jednak trend wzrostowy z minionej dekady trzeba oceniać negatywnie. Choć generował on dodatkowy strumień dochodów dla firm odpadowych, to jednak bez wątpienia był to czynnik niekorzystny dla środowiska. Kwestia ta jest bardzo drażliwa społecznie (tym bardziej, że blisko połowę odpadów przywiezionych stanowiły odpady niebezpieczne), wywołuje napięcia polityczne, a na dodatek utrzymuje tendencję do przyciągania szarej strefy. W tym kontekście odwrócenie trendu wzrostowego po 2018 r. należy przyjmować z zadowoleniem.

Polska wyróżnia się w UE-27 tempem wzrostu masy odpadów komunalnych. W ujęciu per capita plasujemy się jednak wciąż pod koniec stawki, a silna korelacja ilości odpadów z zamożnością społeczeństwa sugeruje dużą przestrzeń do wzrostów.

Wytwarzane odpady komunalne – Polska na tle wybranych krajów UE-27¹

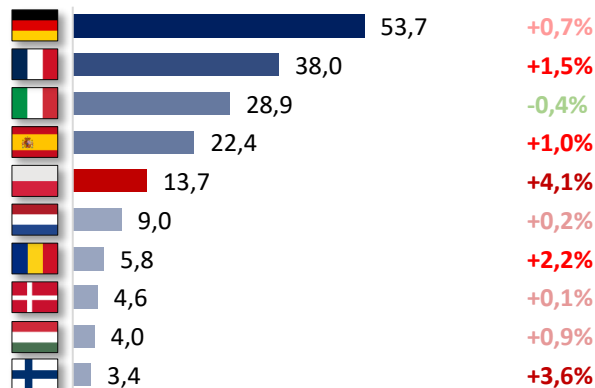

Masa wytworzonych odpadów komunalnych na tle PKB², w przeliczeniu na 1 osobę

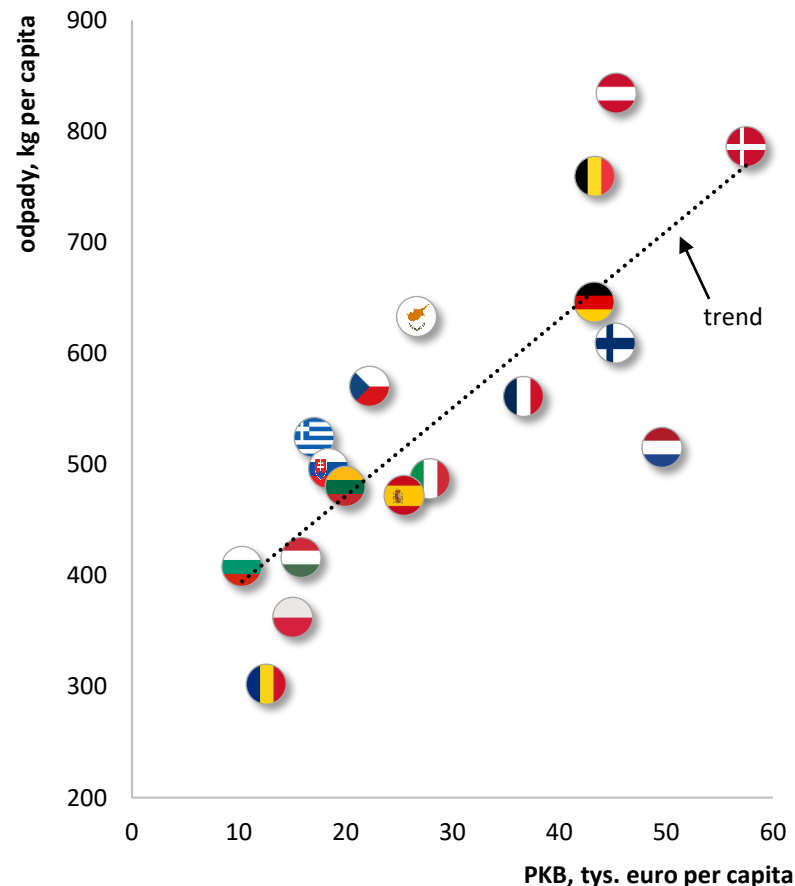
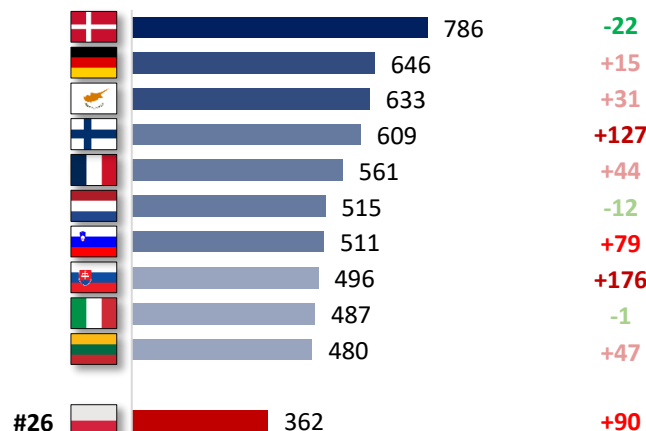
ogółem, mln ton, 20211

CAGR 2014-21

kg per capita TOP10 i Polska, 2021¹

zmiana vs 2014

- Na tle innych państw UE-27 Polska wyróżniała się w ostatnich latach tempem wzrostu masy wytwarzanych odpadów komunalnych. W okresie 2014-21 masa ta wzrosła o 36%, co – biorąc pod uwagę kraje unijne, dla których dane z omawianego okresu są porównywalne – plasowało nasz kraj na drugiej pozycji (za Słowacją).
- Pod względem całkowitej masy wytworzonych odpadów komunalnych w 2021 r. Polska zajmowała 5. miejsce w całej Unii. Koreduje to z pozycją zajmowaną przez Polskę pod względem liczebności populacji, jednak różnica masy w stosunku do pierwszej czwórki jest już nieproporcjonalna. Wynika to z **bardzo niskiej na tle UE ilości odpadów komunalnych wytwarzanych w naszym kraju per capita.**
- Porównanie danych dla państw UE-27 wskazuje na **wysoką korelację pomiędzy masą wytwarzanych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca, a PKB per capita.** Ogólnie wyższy poziom zamożności i dochodów społeczeństwa przekłada się zatem na wyższą konsumpcję prywatną, a co za tym idzie większą ilość wytwarzanych odpadów komunalnych. W tym kontekście **proces konwergencji dochodów państw naszego regionu w kierunku poziomów z Europy Zachodniej tłumaczy relatywnie wysoką dynamikę masy wytwarzanych w nim odpadów, jak również sugeruje utrzymanie tego trendu w kolejnych latach.**

1) Uwzględniono kraje, dla których w latach 2014-21 utrzymana została ciągłość metodologiczna w zakresie klasyfikacji odpadów komunalnych zapewniająca porównywalność w całym okresie; dla Włoch wykorzystano dane za 2020 r. (najbardziej aktualne dostępne)

2) Wykorzystano najbardziej aktualne dostępne dane: dla większości krajów za 2021 r., dla Włoch i Austrii za 2020 r., dla Grecji za 2019 r.

Źródło: Eurostat, Analizy Pekao

Pomimo poprawy wskaźników recyklingu i kompostowania odpadów komunalnych, Polska wciąż należy do grupy krajów o najwyższych udziałach składowania.

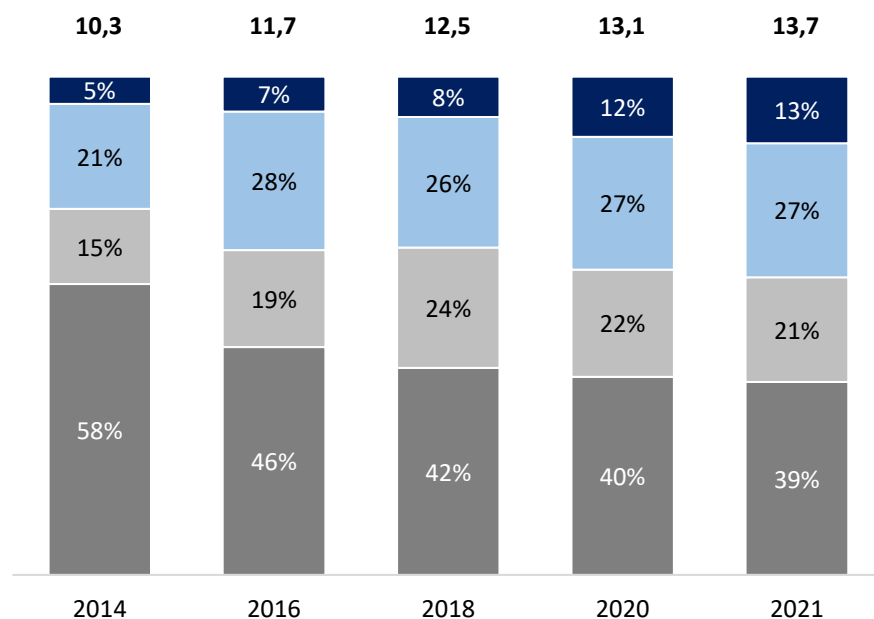
Zagospodarowanie odpadów komunalnych w Polsce – trendy w latach 2014-21¹ i porównanie 2021 r. z innymi krajami UE-27

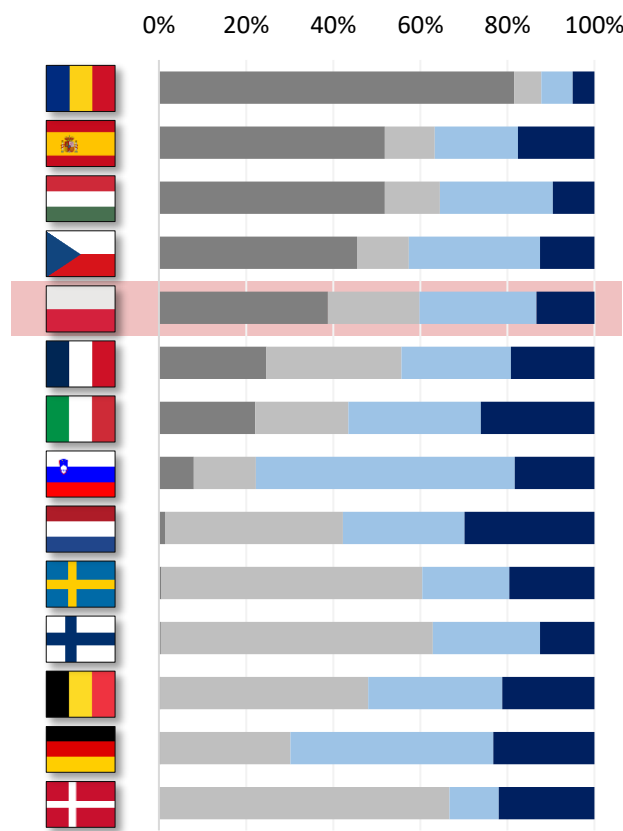
mln t

- składowanie
- recykling
- przekształcanie termiczne
- kompostowanie lub fermentacja

Masa odpadów komunalnych zebranych i odebranych w Polsce w latach 2014-21 według sposobu zagospodarowania

Struktura zagospodarowania odpadów komunalnych w wybranych krajach UE-27 w 2021 r.

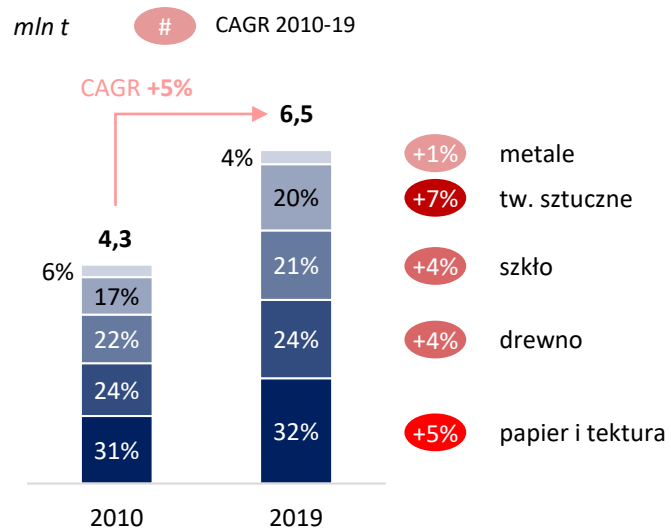
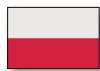
- W 2. połowie minionej dekady w Polsce w zakresie zagospodarowania odpadów komunalnych wyraźne były trendy wpisujące się w kierunek unijnej polityki. **W latach 2014-21 udział odpadów składowanych w ich łącznej masie zmniejszył się o 19 punktów procentowych (p.p.), za to udział odpadów poddawanych recyklingowi, kompostowaniu lub fermentacji wzrósł o 14 p.p.** Zwiększył się również udział odpadów przetwarzanych termicznie.
- Trzeba jednak zaznaczyć, że **na tle innych państw UE-27 Polska wciąż zalicza się do grona krajów o:**
 - **wysokim udziale składowania** (w 2021 r. 39% vs średnio 23% w całej UE-27; szereg krajów Europy Zachodniej – nie licząc państw Śródziemnomorskich – wyeliminowało już tę metodę gospodarowania odpadami komunalnymi praktycznie całkowicie),
 - **relatywnie niskim udziale odpadów przygotowanych do recyklingu i kompostowanych** (około 40% vs około 50% średnio w całej UE-27).
- **Niepokojący** (w kontekście coraz ambitniejszych celów unijnych) **może być fakt, że tempo zmian struktury rodzajów zagospodarowania odpadów komunalnych w naszym kraju w ostatnich latach wyraźnie wyhamowało.** Największy postęp pod tym względem dokonał się przed 2018 r. **Pewien wpływ mogła tu mieć pandemia COVID i związane z nią zmiany regulacji pozwalające na ograniczenie selektywnej zbiórki odpadów.** Może to jednak sugerować również **coraz silniej odczuwalne bariery wydajnościowe obecnego systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych.**

1) Okres zapewniający porównywalność danych (dla lat wcześniejszych porównywalność ta jest ograniczona)
Źródło: Eurostat, Analizy Pekao

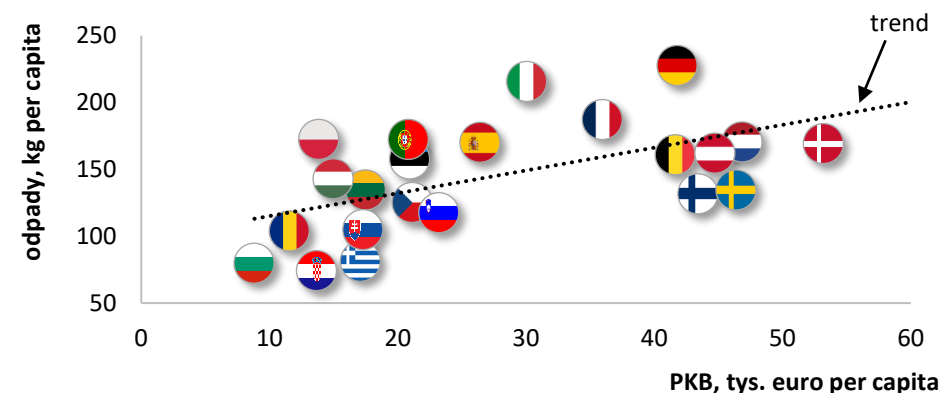
Ponadprzeciętna na tle UE-27 jest również dynamika wytwarzanych odpadów opakowaniowych, w tym zwłaszcza z tworzyw sztucznych. Również tutaj istnieje przestrzeń do utrzymania trendu wzrostowego w kolejnych latach.

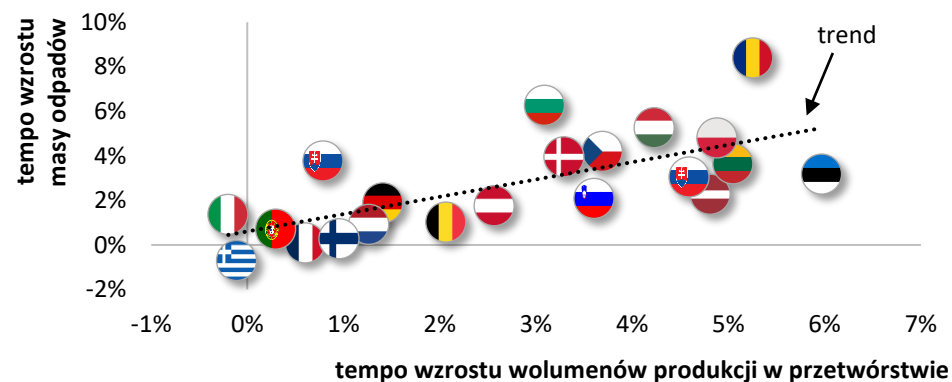
Odpady opakowaniowe wytwarzane w Polsce, 2019 vs 2010

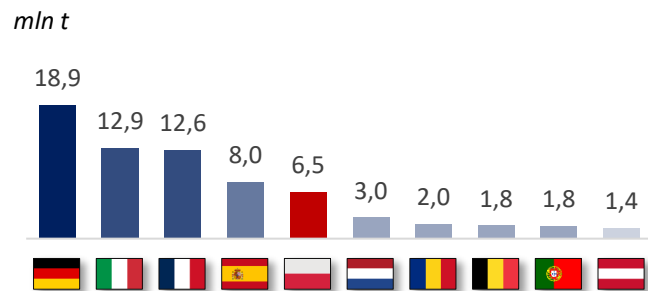
Masa wytworzonych odpadów opakowaniowych na tle PKB², w przeliczeniu na 1 osobę – dane za 2019 r.¹

Tempo wzrostu masy odpadów opakowaniowych na tle dynamiki wolumenów produkcji w przetwórstwie przemysłowym²

Ilość odpadów opakowaniowych w 2019 r. w wybranych krajach UE-27

- W minionej dekadzie szczególnie szybki wzrost miał miejsce w przypadku ilości wytwarzanych w Polsce odpadów opakowaniowych. Dynamika ta wyniosła 5% i było to piąte najwyższe tempo wzrostu wśród państw UE-27 (vs unijna średnia niespełna 2%).
- Wyraźnie najszybszy wzrost masy (+7% średniorocznie) miał miejsce w przypadku odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych, które pod względem udziału w łącznej masie odpadów opakowaniowych niemal zrównały się z opakowaniami szklanymi (przy czym warto pamiętać o znaczącej różnicy masy jednostkowej między opakowaniami z tworzyw sztucznych, a szklanymi, co ma znaczenie w kontekście ilości wytwarzanych odpadów). **Ponadprzeciętny na tle UE-27 jest udział opakowań z drewna (24% vs 15% średnio w Unii)**, co jednak można wiązać z silnym udziałem towarów przewożonych na paletach³ w procesach logistycznych w naszym kraju.
- Statystyki unijne pokazują **wyraźną korelację pomiędzy masą wytwarzanych odpadów opakowaniowych per capita a PKB per capita** (choć trzeba zaznaczyć, że Polska na tle innych krajów o podobnym poziomie rozwoju gospodarczego wytwarza ponadprzeciętną masę odpadów). **Wyraźna jest również korelacja pomiędzy tempem wzrostu masy odpadów opakowaniowych, a dynamiką produkcji w przetwórstwie przemysłowym**. Biorąc pod uwagę spodziewany dalszy rozwój gospodarczy i wzrost zamożności społeczeństwa w naszym kraju, **zależności te można traktować jako czynnik sprzyjający dalszemu wzrostowi masy odpadów opakowaniowych wytwarzanych w Polsce.**

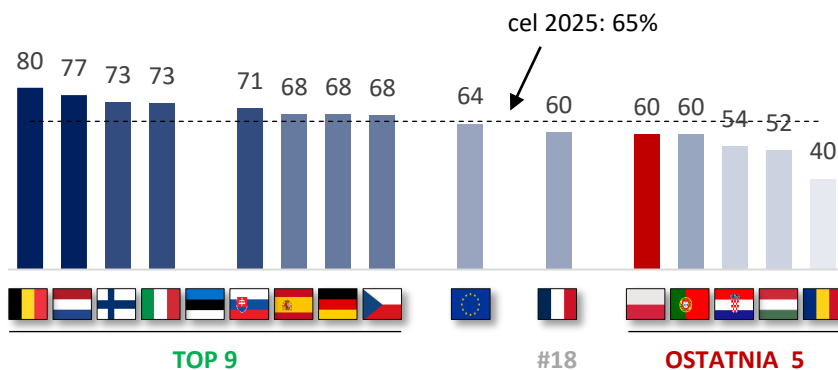
W ocenie Komisji Europejskiej Polska należy do grupy krajów obciążonych największym ryzykiem niezdolności do zrealizowania unijnych celów ilościowych gospodarki odpadami wyznaczonych na lata 2025-35.

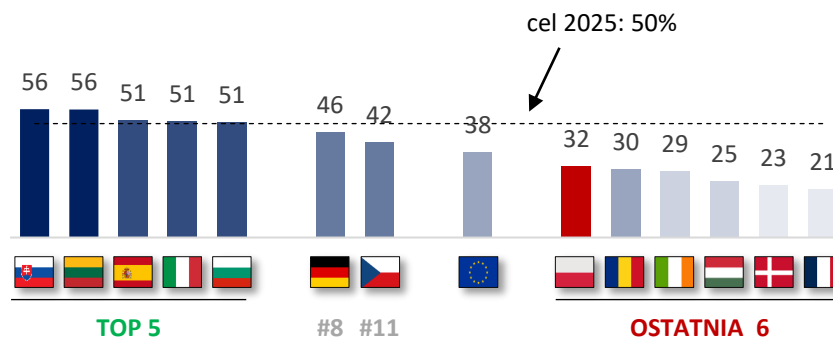
Realizacja wybranych celów odnośnie odpadów opakowaniowych i komunalnych w krajach UE-27 według stanu na 2020 r.¹

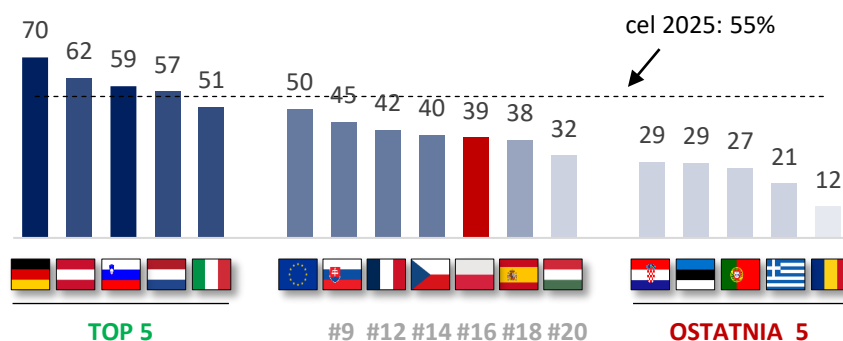
Wskaźniki recyklingu odpadów opakowaniowych

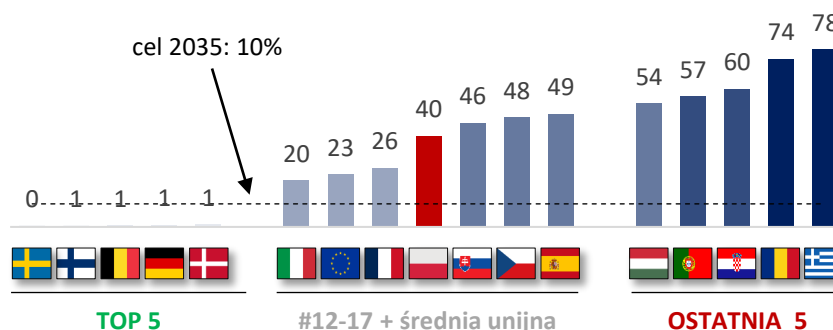
Wskaźniki recyklingu odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych

Wskaźniki recyklingu odpadów komunalnych

Wskaźniki składowania odpadów komunalnych

- Na tle opublikowanych w cze'23 przez Komisję Europejską wyników badania stanu realizacji celów w zakresie gospodarki odpadami – skądinąd pesymistycznych w skali całej UE-27 – Polska wypadła słabo.
- Nasz kraj został wymieniony w gronie 10 państw UE-27, w przypadku których istnieje ryzyko, że nie osiągną one celów recyklingu odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych i komunalnych wyznaczonych na 2025 r., jak również wskaźnika składowania odpadów komunalnych wyznaczonego na rok 2035 r.
- Wśród wyzwań stojących przed Polską raport Komisji wymienił niski wskaźnik wychwytywania bioodpadów i ograniczone możliwości ich przetwarzania oraz potencjał do usprawnienia zbiórki odpadów „od drzwi do drzwi”.
 - Z kolei wśród zaleceń wskazano m.in.:
 - poprawę skuteczności selektywnej zbiórki opakowań (w tym poprzez wdrożenie obowiązkowego systemu kaucyjnego),
 - wsparcie ponownego wykorzystywania produktów,
 - upowszechnienie selektywnej zbiórki bioodpadów,
 - wdrożenie systemu Pay-as-you-Throw dla gospodarstw domowych,
 - wprowadzenie rozszerzonej odpowiedzialności producenta dla odpadów opakowaniowych.

1) Według danych z raportów o stanie realizacji celów recyklingu w państwach UE-27, opublikowanych przez Komisję Europejską w czerwcu 2023 r. Dla Polski dane za 2019 r. (najbardziej aktualne dostępne). Pominięto Luksemburg, Maltę i Cypr.
Źródło: Eurostat, Komisja Europejska, Analizy Pekao

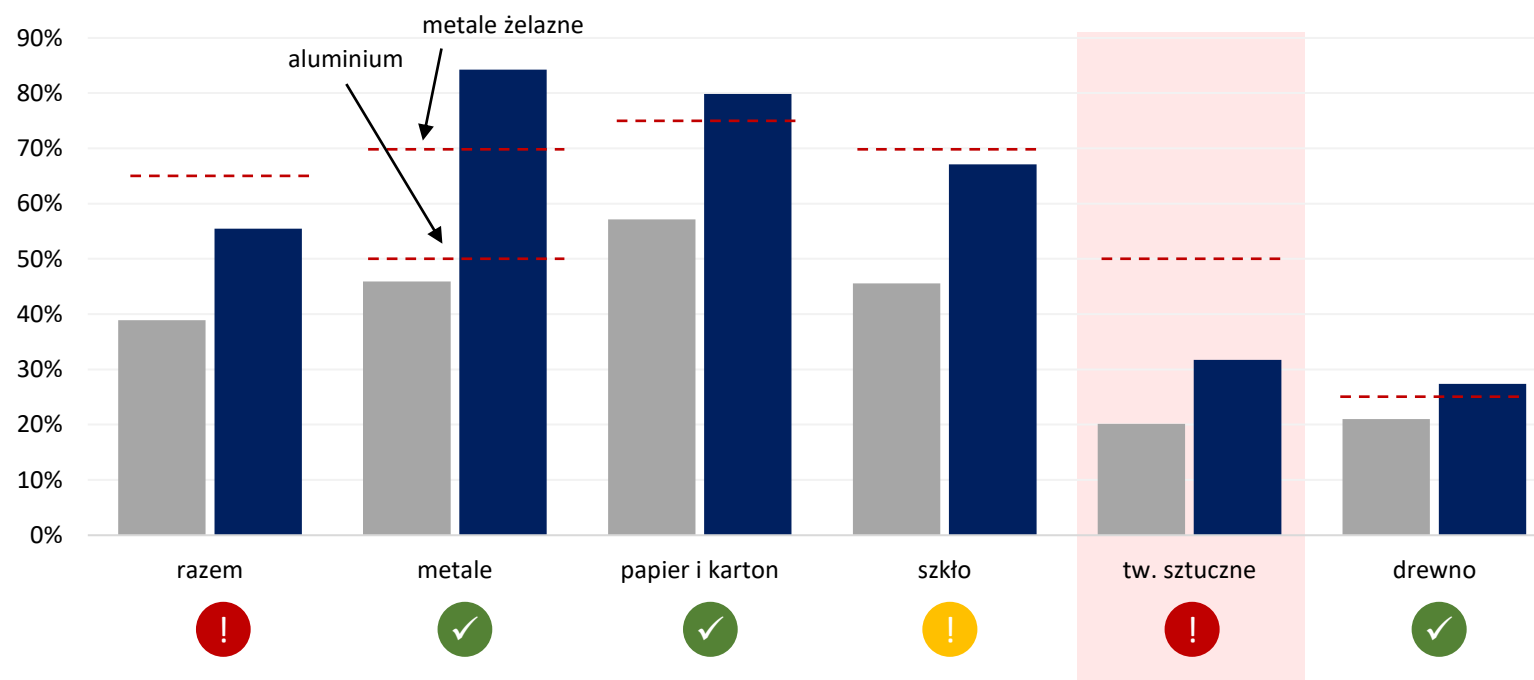
Warunkiem realizacji celów recyklingu dla opakowań jest poprawa statystyk dla tworzyw sztucznych, co może być poważnym, wielowymiarowym wyzwaniem.

Wskaźniki recyklingu odpadów opakowaniowych ogółem i według materiałów w Polsce, 2019 vs 2010

■ 2010 ■ 2019 - - - cele do osiągnięcia do 2025 r.

- W przypadku większości materiałów wykorzystywanych do produkcji opakowań Polska już w 2019 r. wykazywała wskaźniki recyklingu odpadów opakowaniowych zbliżone lub przekraczające poziomy celów wyznaczonych na 2025 r. Tworzywa sztuczne były pod tym względem najpoważniejszym, negatywnym wyjątkiem.
- Przyczyny niskiego poziomu wskaźnika recyklingu tworzyw sztucznych i perspektywy jego poprawy mają wielowymiarowy charakter. Można tu wymienić m.in.:
 - relatywnie niską skuteczność selektywnej zbiórki, przekładającą się na ilość i jakość odzyskiwanych odpadów,
 - ograniczone moce przerobowe i niedostatki technologiczne wpływające na wydajność systemu odzysku (w tym na poziomie sortowni),
 - ograniczone oddziaływanie stymulantów ekonomicznych – w przeciwieństwie do innych materiałów, w przypadku znacznej części odpadów z tworzyw sztucznych o niskiej jakości popyt na recyklaty jest niski.
- Znacząca poprawa osiąganych wskaźników recyklingu opakowań z tworzyw sztucznych może wymagać kompleksowych działań usprawniających skuteczność zbiórki, wypełniających luki w infrastrukturze oraz rekompensujących brak możliwości uzyskania rentowności z recyklingu niektórych kategorii odpadów na warunkach wolnorynkowych.

Polska od lat ma trudności z opracowaniem kompleksowego zestawu regulacji systemu gospodarki odpadami uwzględniającego zalecenia unijne, co skutkuje wysoką częstotliwością wprowadzania regulacji cząstkowych i ich późniejszych korekt.

Wybrane regulacje ustanawiające i zmieniające system gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce w latach 2011-2022

<p>Ustawa z dn. 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw</p>	 <p>Organizacja systemu</p>	<ul style="list-style-type: none"> § Przejęcie przez gminy gospodarki odpadami wytwarzanymi na ich terenie i ich własności. § Odbiorcy odpadów komunalnych (działający wyłącznie w formie spółek prawa handlowego) wyłaniani przez gminy w drodze przetargu. § Obowiązek budowy i eksploatacji zakładów zagospodarowania odpadów ciąży na gminie; realizacja nowych inwestycji możliwa w trybie przetargu lub PPP¹.
<p>Zmiany w latach 2011-2022</p>	 <p>Organizacja systemu</p>	<ul style="list-style-type: none"> § Obowiązek stworzenia i prowadzenia bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO), § Wprowadzenie kategorii instalacji ponadregionalnej dla spalarni (nowela z 2015 r.). § Wprowadzenie możliwości bezprzetargowego przekazywania zadań odbioru i zagospodarowania odpadów przez gminę własnej spółce (od 2017 r.). § Zwiększenie nadzoru nad odpadami komunalnymi i podmiotami nimi gospodarującymi, dodatkowe obowiązki dla gospodarujących odpadami m.in. w zakresie monitoringu i ochrony przeciwpożarowej, rozszerzenie uprawnień IOS² (od 2018 r., po fali pożarów składowisk i magazynów odpadów). § Zniesienie regionalizacji dotychczasowych Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych, tzw. RIPOK (umożliwienie przepływu odpadów pomiędzy regionami, w których są one wytwarzane – od 2019 r.).
	 <p>Finansowanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> § Wprowadzenie maksymalnej ustawowej stawki opłaty za odbiór odpadów komunalnych, waloryzowanej według określonych wskaźników (nowela z 2014 r.). § Oficjalne dopuszczenie dopłat do systemu ze źródeł innych niż opłaty za odbiór odpadów, wobec obowiązującej wcześniej zasady samofinansowania systemu (od 2022 r.).
	 <p>Recykling</p>	<ul style="list-style-type: none"> § Zobowiązanie gmin do osiągnięcia celów recyklingu frakcji odpadów komunalnych (50%) oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych (70%) do 2020 r. (regulacje z 2012 r.). § Wprowadzenie powszechnego obowiązku segregacji odpadów komunalnych (od 2019 r.). § Wdrożenie jednolitego systemu segregacji odpadów - takie same zasady na terytorium całego kraju, powtarzalne kolory pojemników dla każdej z 5 zbieranych frakcji.

- Podstawę obecnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w Polsce stanowi **ustawa z 2011 r., przekazująca gminom odpowiedzialność za organizację i zarządzanie tym systemem. Środowisko regulacyjne branży odpadowej jest jednak bardzo zmienne – od 2011 r. wprowadzono kilkadziesiąt nowelizacji**, transponujących przepisy unijne i próbujących rozwiązać różne pojawiające się problemy.
- **Przetargowy dobór operatorów systemu odpadów komunalnych ograniczył konkurencję na rynku, preferując duże podmioty o odpowiednio rozbudowanych zdolnościach. Przełożyło się to na wzrost cen ich usług.** W celu obniżenia obciążeń społeczeństwa, wprowadzono najpierw **maksymalne (waloryzowane) stawki opłat** nakładanych przez gminy, a następnie **dopuszczono możliwość bezprzetargowego przekazywania obowiązków spółkom własnym gmin.**
- Ograniczenie tempa wzrostu opłat pobieranych przez gminy przełożyło się na **narastające problemy z samofinansowaniem systemu. W rezultacie od 2022 r. oficjalnie dopuszczono możliwość dopłat do systemu z innych źródeł.** Z kolei **nierównomierny rozwój infrastruktury w poszczególnych gminach wymusił odejście od zasady regionalizacji instalacji.**
- W dążeniu do poprawy wskaźników recyklingu wprowadzono **powszechny obowiązek i ujednolicony system segregacji odpadów komunalnych w zakresie 5 frakcji na terytorium całego kraju.**

1) Partnerstwo Publiczno-Prywatne 2) Inspekcja Ochrony Środowiska

Źródło: www.sejm.org.pl, www.gov.pl, informacje prasowe, „Ekonomiczne aspekty zmian regulacji prawnych w gospodarce odpadami komunalnymi” – P. Ważniewski, J. Kraciuk, wydawnictwo SGGW 2021, Analizy Pekao

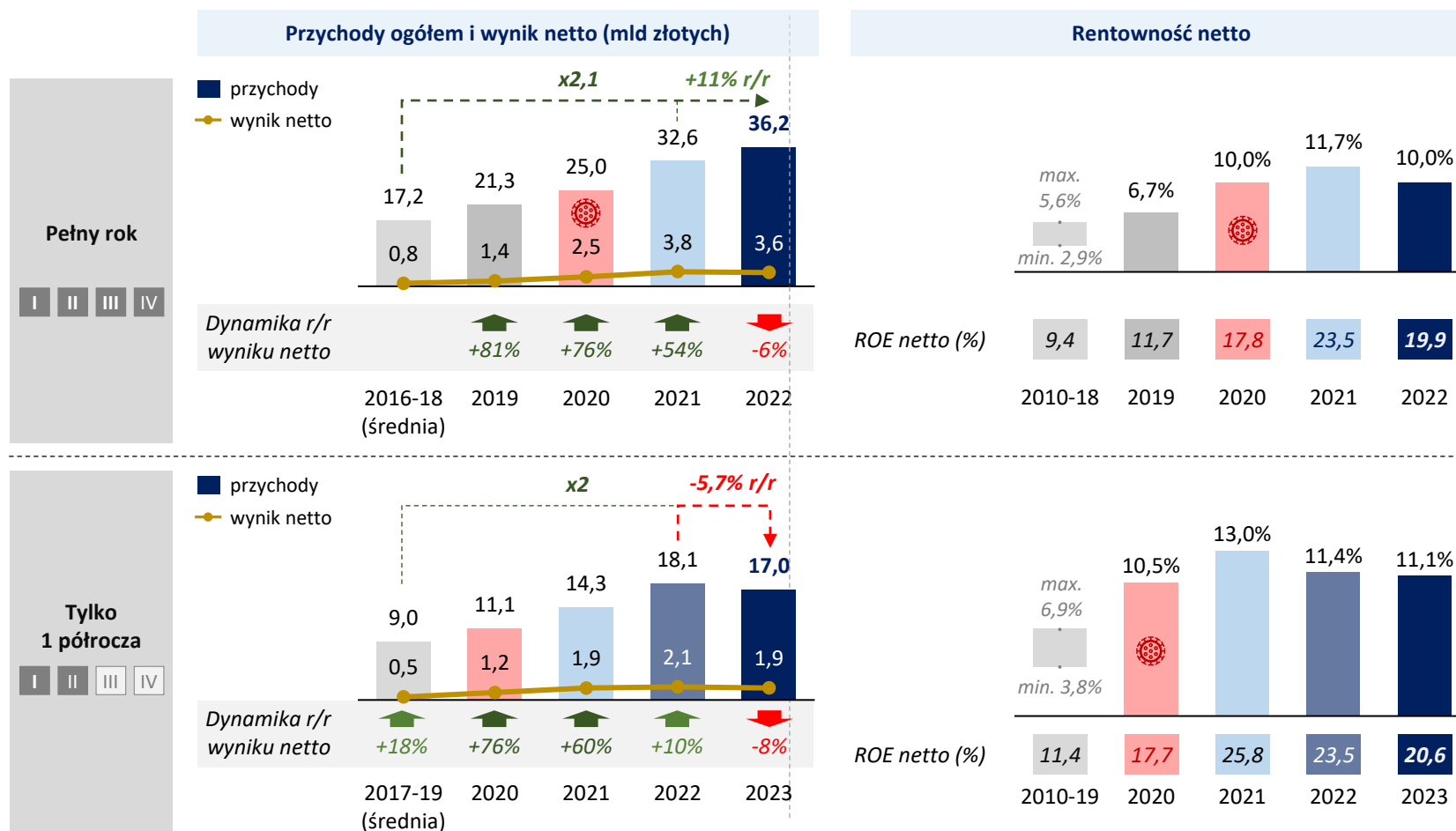
SPIS TREŚCI

<u>Podsumowanie, podstawowe informacje</u>	3
<u>Gospodarka odpadami w UE-27 – trendy, cele, kierunek ewolucji</u>	7
<u>Gospodarka odpadami w Polsce na tle celów unijnych</u>	16
▶ <u>Polska branża odpadowa – obroty, wyniki, wskaźniki finansowe</u>	27
<u>Ocena perspektyw branży odpadowej</u>	37

Lata 2019-21 to szybki wzrost zagregowanych przychodów i zysku netto oraz wysokie na tle historycznym poziomy rentowności. Ogólnie korzystnego obrazu nie zmieniła nawet stopniowa erozja marż widoczna od ubiegłego roku.

Przychody, wyniki finansowe i wybrane wskaźniki rentowności firm z branży odpadowej¹

- W 2022 r. branża odpadowa (podmioty sklasyfikowane w działalności PKD 38, zatrudniające przynajmniej 10 pracowników i składające sprawozdania F-01) wygenerowała 3,6 mld PLN zysku netto, przy przychodach na poziomie 36,2 mld złotych.
- W latach 2019-21 zagregowane przychody branży rosły systematycznie i w szybkim tempie (w 2022 r. były one ponad dwukrotnie wyższe w porównaniu ze średnią z lat 2016-18). Do 2021 r. towarzyszył temu wzrostowy trend zagregowanego wyniku finansowego netto (w 2021 r. blisko 5-krotnie powyżej średniej z lat 2016-18) oraz wskaźników rentowności. Dopiero w samym 2022 r. zysk netto branży pogorszył się nieznacznie (o 6% r/r), a wskaźniki rentowności netto i kapitałów własnych lekko spadły. Tym razem, pomimo wzrostu przychodów o 11%, jeszcze silniejszy okazał się wpływ czynników kosztowych. Trzeba jednak podkreślić, że pomimo spadków r/r, zarówno wynik, jak i rentowność branży pozostały w 2022 r. bardzo wysokie na tle historycznych poziomów.
- Najbardziej aktualne dane za 1H23 pokazały spadek r/r już nie tylko wyniku netto (o 8%), lecz również przychodów (-6%). Ten ostatni po części korespondował ze spadkiem kosztów (-5% r/r), był jednak od niego głębszy. Można zakładać, że odczuwalne były tu przede wszystkim osłabienie ogólnej aktywności gospodarczej czy spadek cen surowców wtórnych. Trzeba jednak zaznaczyć, że podstawowe, zagregowane wskaźniki rentowności obniżyły się tylko nieznacznie r/r i utrzymały na wysokich poziomach na tle minionej dekady.

¹ Na bazie statystyk finansowych GUS ze sprawozdań F-01 dla firm zatrudniających przynajmniej 10 pracowników
Źródło: Pont Info, Analizy Pekao

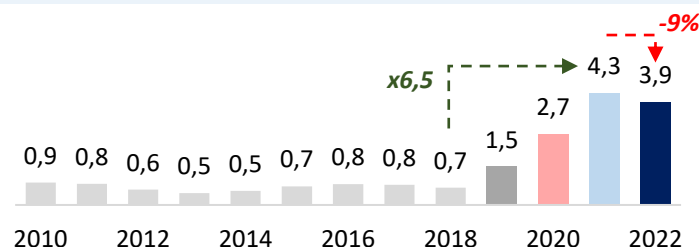
Źródłem rosnących zysków w latach 2019-21 była działalność podstawowa (sprzedaż usług). Wysoką dynamikę zysku wykazały wszystkie trzy segmenty branży, choć zdecydowanie najmocniej wzrósł on w zbieraniu odpadów (PKD 38.1)

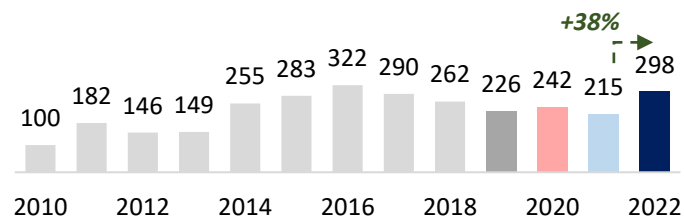
Główne składowe zysków branży w latach 2010-22 według kategorii wynikowych i segmentów działalności¹

Wyniki całego PKD 38 według kategorii

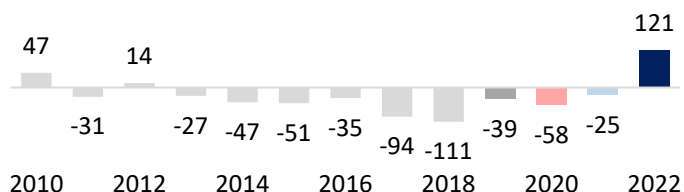
Wynik ze sprzedaży, mld PLN

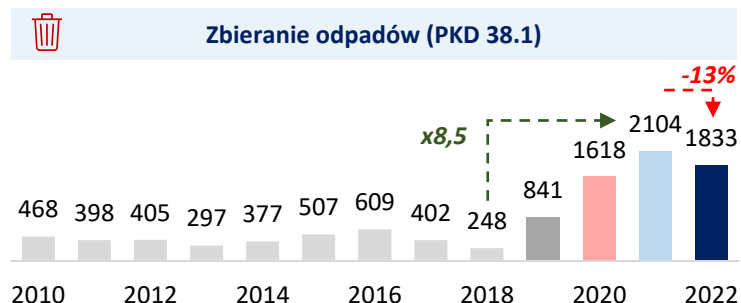
Wynik z pozost. dział. operacyjnej, mln PLN

Wynik na operacjach finansowych, mln PLN

Wynik netto według segmentów², mln PLN

- Głównym źródłem wzrostu zagregowanego zysku netto branży odpadowej w ostatnich latach był wynik ze sprzedaży. W latach 2018-2021 wzrósł on aż 6,5-krotnie. Odwrócenie trendu i spadek o 9% r/r przyniósł dopiero rok 2022. Można zakładać, że po serii silnych podwyżek cen usług w poprzednich latach zaczęły pojawiać się bariery ograniczające dalszy wzrost, podczas gdy dynamika kosztów utrzymała się na dwucyfrowym poziomie.
- Skutki słabszego wyniku ze sprzedaży w samym 2022 r. zostały częściowo zneutralizowane przez wzrost o 38% r/r wyniku na pozostałej działalności operacyjnej, a także wyraźną poprawę zagregowanego wyniku na operacjach finansowych, gdzie wzrost kosztów finansowych o 100% został zrekompensowany przez jeszcze silniejszą zwyżkę przychodów (na które składają się m.in. odsetki od udzielonych pożyczek, przychody ze sprzedaży i rewaluacji aktywów finansowych oraz dywidendy i udziały w zyskach podmiotów zależnych).
- Silne zwyżki zysku netto odnotowały w ostatnich latach wszystkie trzy segmenty branży² (tzn. zbieranie odpadów, ich przetwarzanie i odzysk surowców). Pod względem skali wzrostu zdecydowanie wyróżniał się segment zbierania odpadów, który – po słabym wynikowo roku 2018 – do 2021 r. odnotował aż 8,5-krotną zwyżkę. Segment zbierania został jednak również najsilniej dotknięty pogorszeniem wyników w 2022 r. (spadek wyniku netto o 13% r/r), podczas gdy dalszą poprawę wykazał segment przetwarzania odpadów.

1) Obejmują podmioty zatrudniające 10 i więcej pracowników, składające sprawozdania F-01 2) Przeporządkowanie podmiotów do segmentów w statystykach F-012 GUS dokonywany jest według wiodącego źródła przychodów. Oznacza to, że w przypadku dużych i zdywersyfikowanych firm oferujących kompleksowe usługi z zakresu gospodarki odpadami podział ten może być jedynie umowny (co – ze względu na rozmiary tych firm – może też oddziaływać zniekształcająco na agregaty poszczególnych segmentów).
Źródło: Pont Info, Analizy Pekao

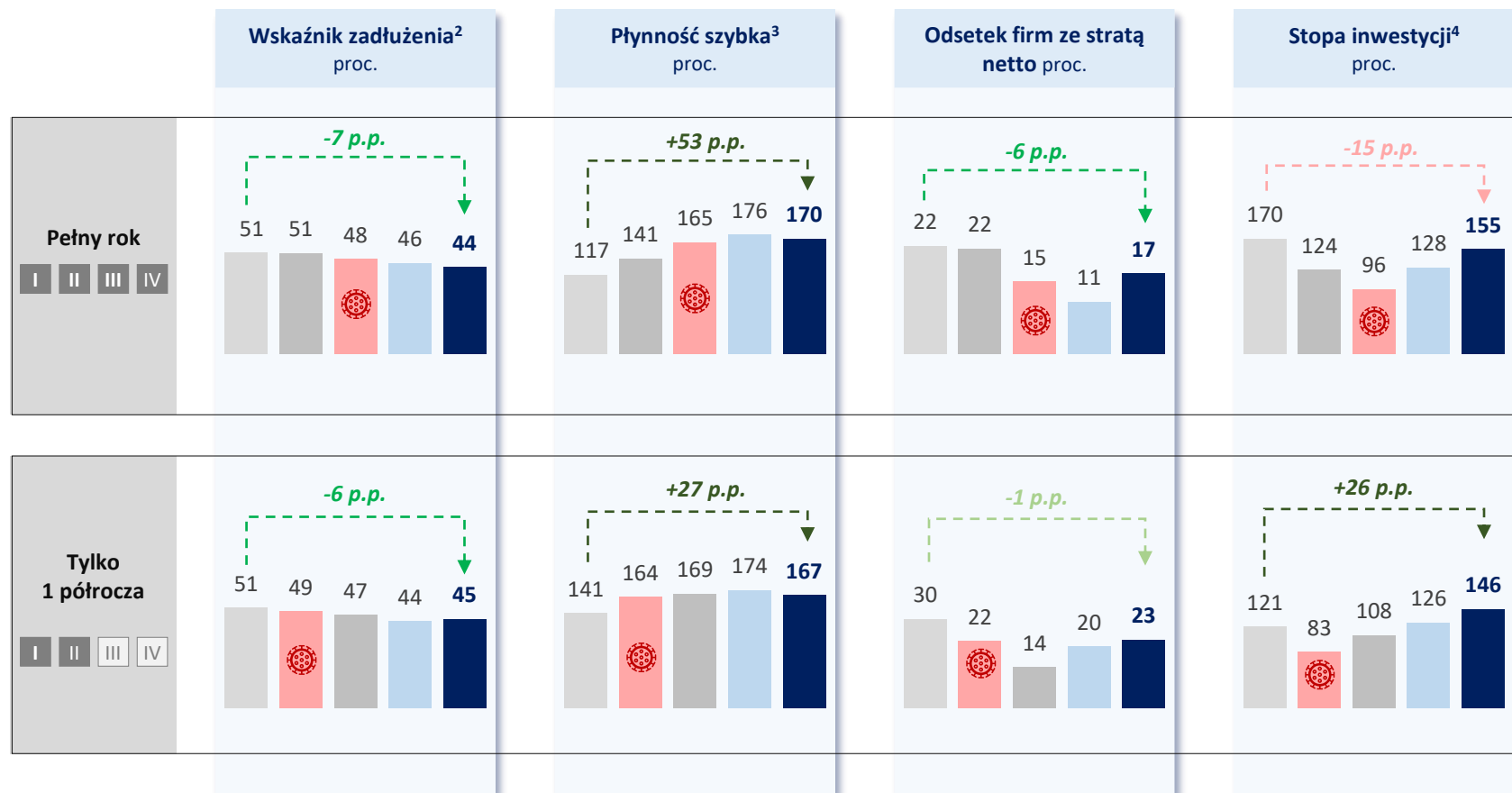
Poprawie wyników finansowych w latach 2019-21 towarzyszył spadek odsetka firm nierentownych, redukcja zadłużenia i wzrost płynności. Pogorszenie warunków w 2022 r. przyniosło przede wszystkim wzrost różnicowania sytuacji finansowej.

Wybrane wskaźniki stabilności finansowej firm z branży odpadowej¹

Dla pełnych lat: ■ średnia 2010-18 ■ 2019 ■ 2020 ■ 2021 ■ 2022

Dla 1. półroczy: ■ średnia 2010-19 ■ 2020 ■ 2021 ■ 2022 ■ 2023

- Poza wyraźną poprawą wyników, branża jako całość ograniczyła w ostatnich latach relację zadłużenia do sumy aktywów i znacząco zwiększyła wskaźniki płynności. Odsetek firm nierentownych na koniec 2021 r. był o połowę niższy niż średnio w latach 2010-18, co świadczy o tym, że poprawa sytuacji finansowej miała szeroki charakter. Warto jednak zauważyć, że już w 2022 r. wskaźnik ten zanotował ponowny wzrost powyżej poziomów z lat 2020-21, a w 1H23 również ukształtował się na najwyższym poziomie od 1H19. Przy wciąż wysokim zagregowanym zysku i poziomach wskaźników rentowności branży (tylko nieznacznie niższych niż rok wcześniej) oznacza to, że wzrosło zróżnicowanie sytuacji finansowej poszczególnych podmiotów. Pogorszenie warunków rynkowych przekładało się na rosnące trudności coraz większej części firm, jednak przy wciąż ponadprzeciętnej dobrej kondycji pozostałych.
- Jednocześnie zwiększyła się aktywność inwestycyjna. W 2022 r. nakłady wzrosły o 33% r/r, ich relacja do amortyzacji zbliżyła się do poziomów notowanych w latach 2016-18, a w relacji do przychodów osiągnęły one 7,0% (wobec średnio 5,6% w 2 poprzednich latach). Również w 1H23 r. branża zwiększyła aktywność inwestycyjną do ponadprzeciętnej jak na tę porę roku poziomu. Może się to wiązać z koniecznością dostosowań do wyzwań bieżących (inwestycje w optymalizację kosztów działalności) i strukturalnych (realizacja celów recyklingu i selektywnego zbierania odpadów), jak również z uruchamianiem nadwyżek wypracowanych przez ostatnie, bardzo dobre pod względem finansowym lata.

1) Na bazie statystyk finansowych GUS ze sprawozdań F-01 dla firm zatrudniających przynajmniej 10 pracowników

2) Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania do sumy aktywów

3) Należności i inwestycje krótkoterminowe w relacji do zobowiązań krótkoterminowych

4) Nakłady inwestycyjne do amortyzacji

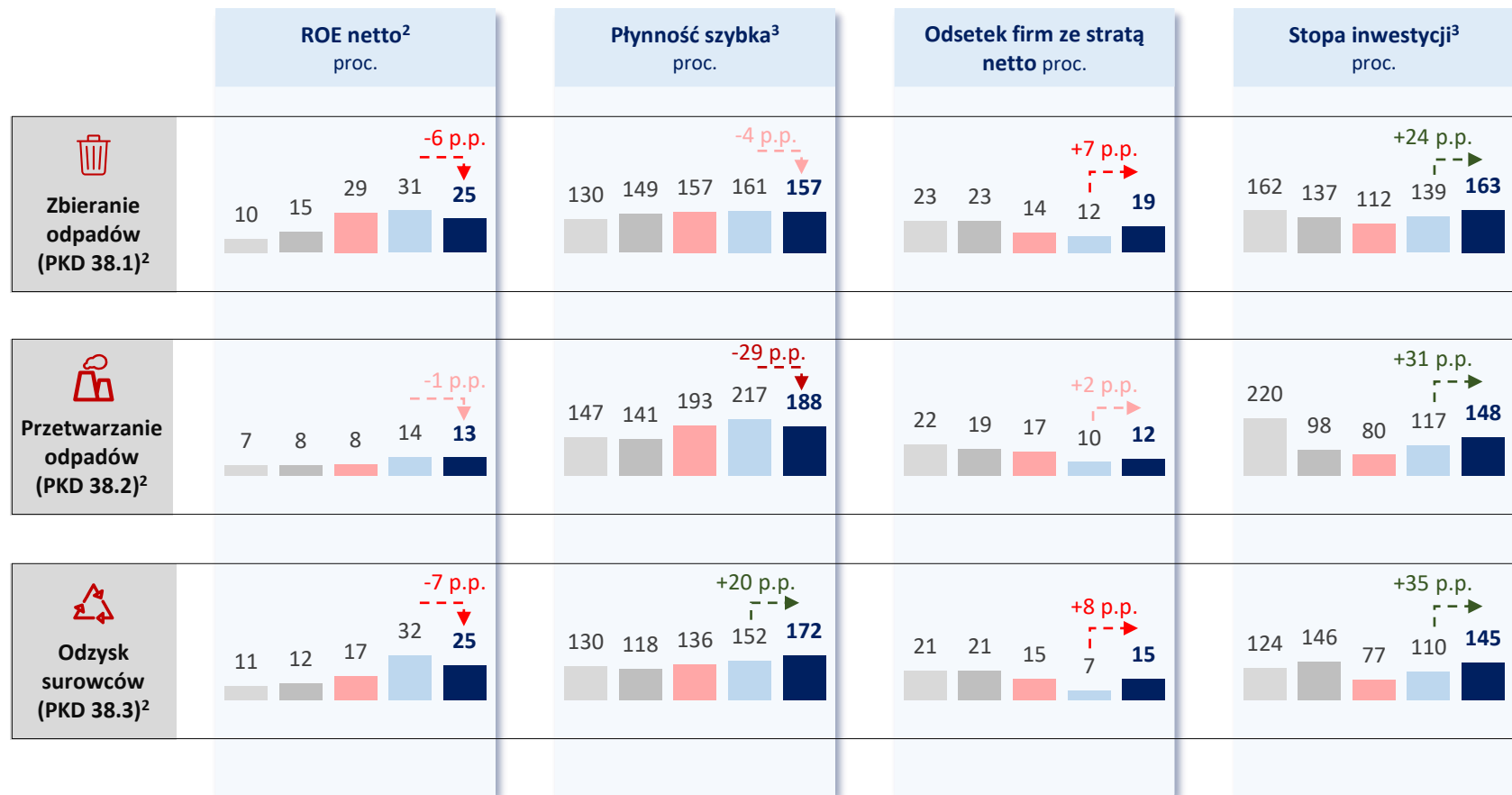
Źródło: Pont Info, Analizy Pekao

Poprawa rentowności i spadek odsetka firm ze stratą netto w latach 2019-21 był udziałem wszystkich trzech segmentów branży. Pogorszenie warunków w 2022 r. przyniosło wzrost odsetka firm nierentownych głównie w zbieraniu i odzysku.

Wybrane wskaźniki finansowe według segmentów¹

■ średnia 2010-18 ■ 2019 ■ 2020 ■ 2021 ■ 2022

■ Wszystkie trzy segmenty branży odnotowały w ostatnich latach silne wzrosty wskaźników rentowności kapitałów własnych (ROE) w porównaniu z poziomami, które osiągały przez większą część minionej dekady. **Najlepiej pod tym względem wypadło zbieranie odpadów i odzysk surowców** – w 2021 r. w obu segmentach rentowność kapitałów własnych przekroczyła 30%. **W 2022 r.** – pomimo zauważalnego pogorszenia r/r - **wskaźniki te pozostały na wysokich na tle historycznym poziomach.**

■ Wysoka stopa zwrotu z biznesu może być istotnym czynnikiem zachęcającym do inwestycji zarówno już obecnych, jak i potencjalnych nowych graczy. Biorąc pod uwagę kierunek polityki unijnej i charakter wyzwań czekających polską gospodarkę odpadami, aktywność inwestycyjna będzie miała kluczowe znaczenie, zwłaszcza w segmentach zbierania odpadów i odzysku surowców. Cieszyć może w tym kontekście fakt, że w 2022 r. **wszystkie trzy segmenty branży odnotowały wzrost** relacji nakładów do amortyzacji o 40-70 punktów procentowych vs lata 2020-21. **Z drugiej strony, trzeba pamiętać o tym, że od lat czynnikiem zniechęcającym do inwestycji pozostaje wysoka zmienność otoczenia regulacyjnego.**

■ Wzrostowi rentowności w latach 2019-21 towarzyszył spadek odsetka nierentownych firm we wszystkich trzech segmentach, choć już w 2022 r. wskaźnik ten odbił dość wyraźnie w górę w segmentach zbierania odpadów i odzysku surowców. Za to w całej branży na bardzo wysokich poziomach utrzymały się wskaźniki płynności.

¹ Na bazie statystyk finansowych GUS ze sprawozdań F-01 ² Dane za pełny rok dla podmiotów zatrudniających przynajmniej 10 osób ³ Dane za 1Q dla podmiotów zatrudniających przynajmniej 50 osób
Źródło: Pont Info, Analizy Pekao

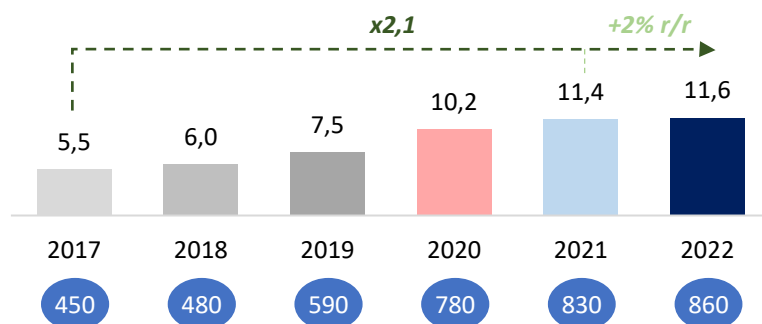
Wzrost przychodów branży w ostatnich 5 latach był głównie pochodną szybko rosnących cen usług. Choć motorem napędowym tego zjawiska były koszty działalności, to pozwoliło ono również poprawić zagregowaną marżowość.

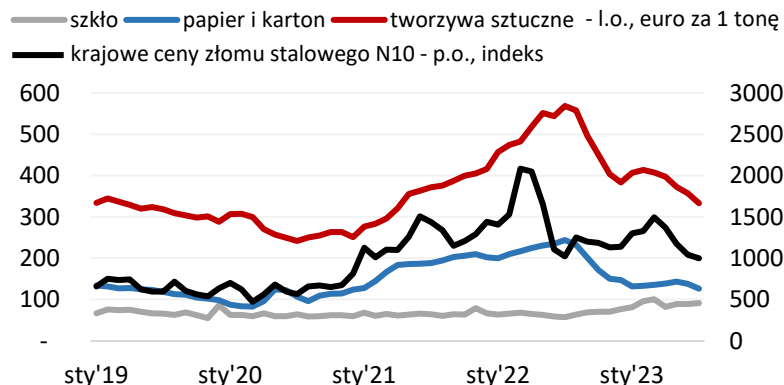
Główne czynniki wzrostu przychodów polskiej branży odpadowej

Wydatki JST¹ na gospodarowanie odpadami komunalnymi, mld PLN

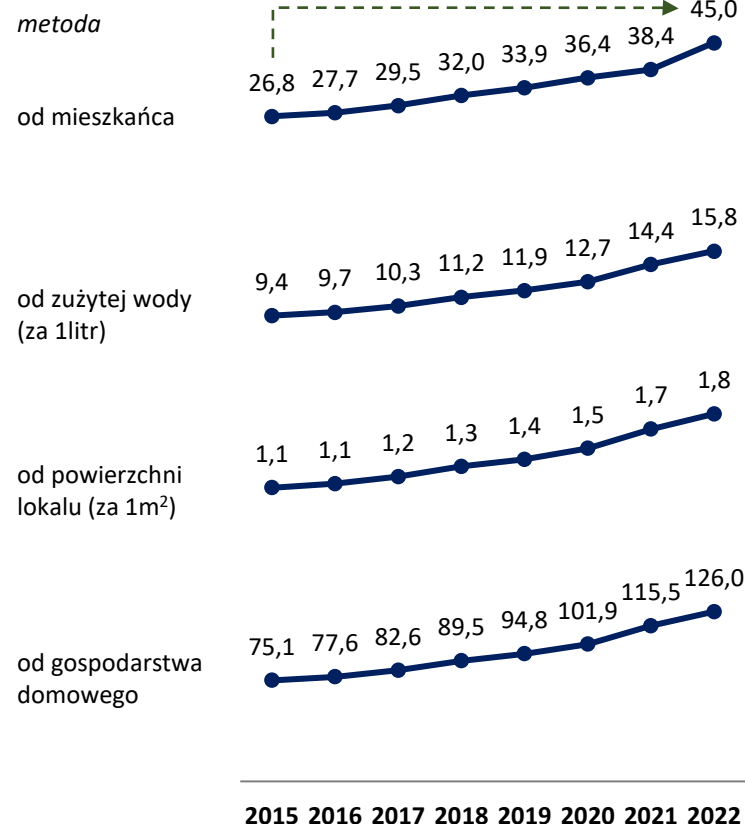
przybliżone średnie wydatki na zagospodarowanie 1 tony odpadów²

Szacunkowe średnie ceny surowców wtórnych w UE-27³

Maksymalne stawki miesięczne za odbiór odpadów komunalnych, PLN

- Głównym źródłem wzrostu przychodów branży odpadowej w ostatnich latach były podwyżki cen usług, co ilustrują m.in. wydatki gmin na gospodarowanie odpadami komunalnymi. W latach 2017-2022 zwiększyły się one ponad dwukrotnie (choć w samym 2022 r. już tylko o 2% r/r), przy czym szacunkowo koszt zagospodarowania 1 tony odpadów komunalnych zwiększył się w omawianym okresie o około 90%.
- Motorem napędowym wzrostu cen usług były rosnące koszty działalności, związane z ewolucją samego systemu gospodarki odpadami, m.in. rosnącym udziałem segregacji i recyklingu, obciążeniami regulacyjnymi i administracyjnymi (wymogi BAT⁴, monitoring wizyjny, przepisy przeciwpożarowe i w zakresie magazynowania, wzrost opłat za składowanie odpadów) oraz wyższą płac, cen energii i paliw.
- Istotny wpływ na przychody branży w ostatnich latach miała również zmienność cen surowców wtórnych na rynku krajowym i unijnym. O ile w 2021 r. i w 1H22 panowały na nich trendy wzrostowe, o tyle uległy one odwróceniu w drugim półroczu ubiegłego roku i w 1H23 w związku z ochłodzeniem koniunktury gospodarczej. Zmiana trendów była szczególnie dotkliwa dla wyspecjalizowanych recyklerów i doprowadziła do pogorszenia sytuacji finansowej części z nich. Choć nie jest to silnie widoczne na poziomie agregatów dla całej branży, prawdopodobnie stanowi jeden z czynników stojących za wzrostem zróżnicowania sytuacji finansowej firm (m.in. wykazany wcześniej wzrost odsetka podmiotów nierentownych, rosnąca różnica między poziomem średnich wskaźników rentowności, a medianą).

1) Jednostki samorządu terytorialnego 2) Wydatki gmin na zagospodarowanie odpadów komunalnych według sprawozdań rocznych KRRIO w relacji do masy wytworzonych odpadów komunalnych według GUS 3) Obliczone jako średnia jednostkowa cena w handlu zagranicznym odpadami ze szkła, papieru i kartonu oraz tworzyw sztucznych, na bazie statystyk handlu zagranicznego Eurostatu 4) Najlepsze dostępne technologie (Best available technology) pod kątem ograniczenia wielkości emisji zanieczyszczeń, istotne przede wszystkim dla spalarni
Źródło: Krajowa Rada Regionalnych Iz Obrachunkowych, GUS, Eurostat, Analizy Pekao

W latach 2019-21 przychody branży rosły wyraźnie szybciej niż koszty, relacja ta odwróciła się jednak w 2022 r. i w 1H23. Silny wzrost presji kosztowej wystąpił zwłaszcza w obszarze kosztów materiałowych, energii, finansowania działalności i pracy.

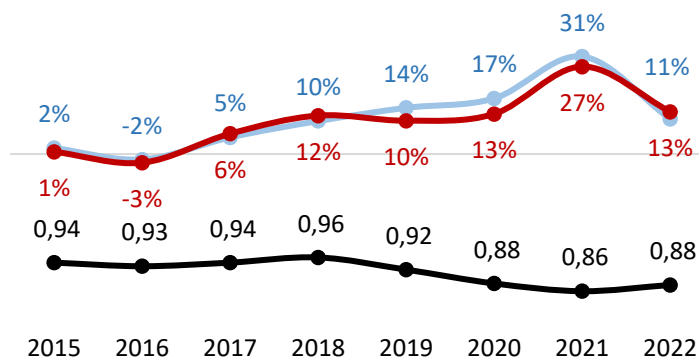

Dynamika przychodów i kosztów ogółem, wskaźnik poziomu kosztów¹

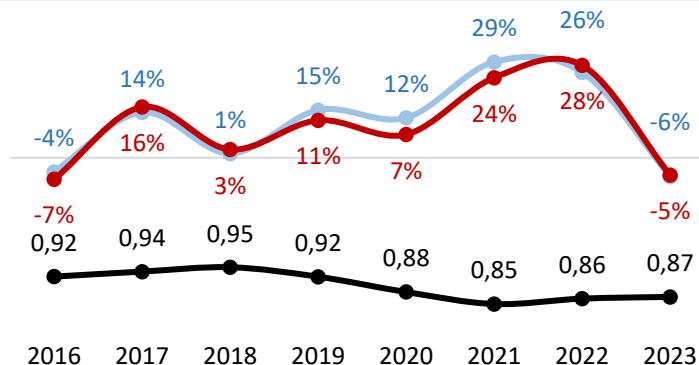

— dynamika r/r przychodów — dynamika r/r kosztów
● wskaźnik poziomu kosztów

dane dla pełnych lat

dane dla pierwszych półroczy

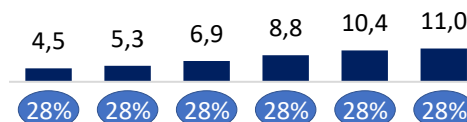
Wybrane pozycje kosztowe, ich dynamika i struktura

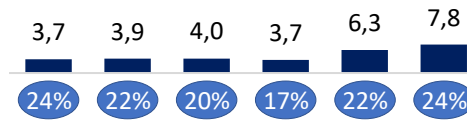
mld PLN # udział w strukturze kosztów

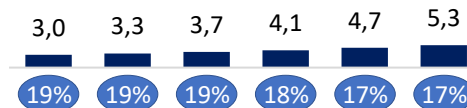
koszty usług obcych

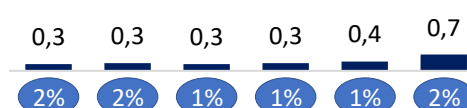
koszty materiałów

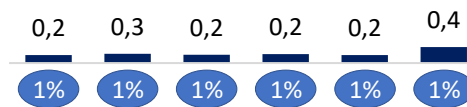
koszty pracy

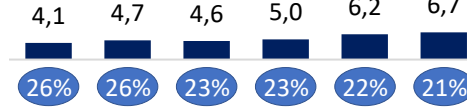
koszty energii

koszty finansowe

inne koszty

2017 2018 2019 2020 2021 2022

- Z danych GUS dla podmiotów zatrudniających 10 i więcej osób wynika, że **dynamika całkowitych kosztów działalności branży mocno przyspieszyła jeszcze w 2018 r., utrzymując od tamtej pory dwucyfrowe poziomy**. Ekstremalna sytuacja zapanowała pod tym względem w roku 2021 (+27% r/r). W 2022 r. tempo wzrostu kosztów zwolniło do 13%, co jednak przy bardzo wysokiej bazie z 2021 r. oznacza **zwyżkę o 44% w ciągu dwóch ostatnich lat**.
- W latach 2019-21 branża neutralizowała z nawiązką wzrost kosztów dzięki jeszcze wyższej dynamice przychodów (co przekładało się na systematyczny wzrost zysków i poprawę rentowności). Natomiast w 2022 r. dynamika kosztów przewyższyła tempo wzrostu przychodów po raz pierwszy od 2018 r.
- W ujęciu procentowym rok 2022 przyniósł branży **ekstremalny wzrost kosztów finansowych (2-krotny) i energii (+76% - wzrost cen gazu i energii elektrycznej po wybuchu wojny w Ukrainie)**. Natomiast **nominalnie najsilniejszy wzrost wygenerowały koszty materiałowe, dotkliwe szczególnie w segmentach zbierania** (gdzie na koszty materiałów potrzebnych do ogólnej działalności nałożył się wzrost cen paliw do pojazdów) i **odzysku** (wzrost cen odpadów i złomu).
- Z kolei w 1H23 **łączne koszty branży spadły o 5% r/r, towarzyszył temu jednak spadek przychodów o 6% r/r, co trzeba uznać za efekt ogólnego spowolnienia gospodarczego** (wpływ na aktywność i elastyczność cenową odbiorców usług, odwrócenie trendów wzrostowych cen surowców wtórnych w UE). **Relacja kosztów do przychodów wzrosła do najwyższego poziomu od 2H20, choć wciąż pozostała wyraźnie niższa niż w ostatnich latach minionej dekady**.

¹ Obejmują podmioty zatrudniające 10 i więcej pracowników
Źródło: Pont Info, Analizy Pekao

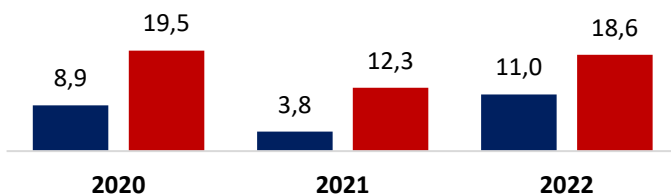
Dostępne dane finansowe świadczą o silnym zróżnicowaniu sytuacji finansowej podmiotów należących do sektora prywatnego i publicznego. Te drugie wykazują również znacznie słabszą aktywność inwestycyjną.

Wybrane statystyki finansowe – podmioty należące do sektora prywatnego i publicznego¹

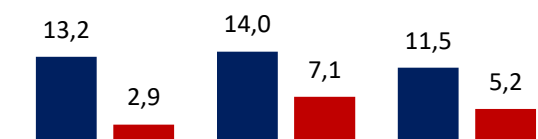
Odsetek firm nierentownych

■ firmy prywatne ■ własność sektora publicznego

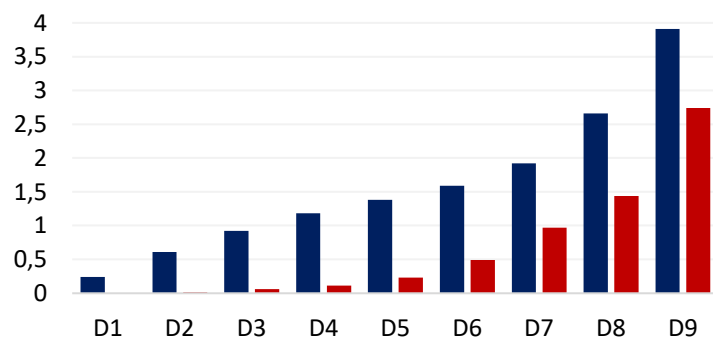

Wybrane wskaźniki rentowności

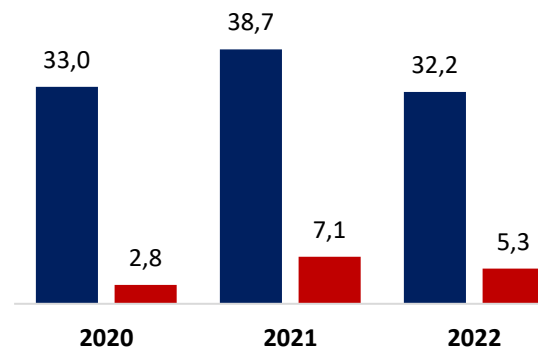
rentowność netto, w %

Stopa inwestycji⁴ w 2022 r. – rozkład według decyli w podziale na podmioty prywatne i własność sektora publicznego

rentowność kapitałów własnych netto (ROE), w %

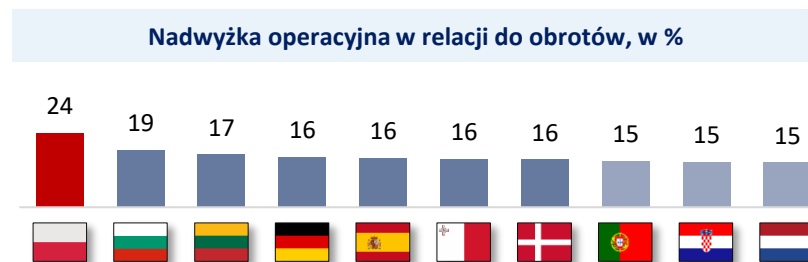
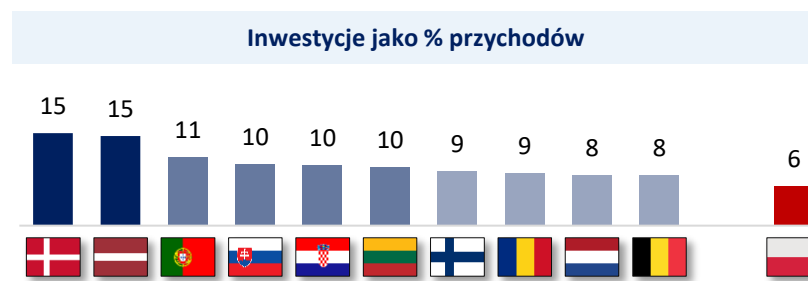
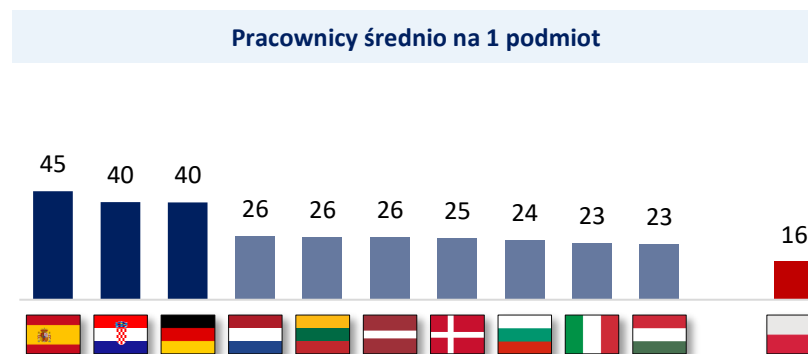
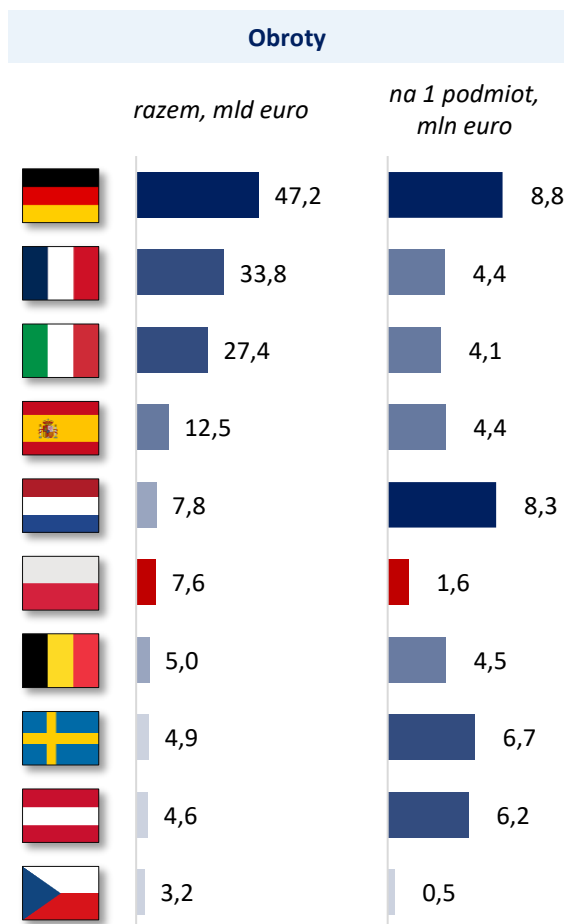
- Znamienne jest silna różnica pomiędzy wynikami i wskaźnikami finansowymi podmiotów prywatnych oraz tych będących własnością sektora publicznego. Oczywiście dla tych drugich głównym celem działalności nie jest zysk, a zapewnianie usług pożytku publicznego. Jednak około dwukrotnie wyższy w porównaniu z sektorem prywatnym odsetek firm nierentownych oraz o ponad połowę niższe zagregowane wskaźniki rentowności wykazywane w ostatnich trzech latach świadczą o problemach z efektywnością i finansowaniem działalności w tej grupie podmiotów. Jest to obciążenie dla całego systemu gospodarki odpadami i nie może pozostawać bez wpływu na jego skuteczność.
- Jeszcze bardziej uderzająca jest rozbieżność pomiędzy sektorem publicznym a prywatnym pod względem aktywności inwestycyjnej. O ile w 2022 r. wśród podmiotów prywatnych już 3. decyl wykazał stopę inwestycji na poziomie zbliżonym do 1 (tzn. blisko 70% podmiotów poniosło nakłady inwestycyjne wyższe od amortyzacji), o tyle w sektorze publicznym był to dopiero 7. decyl, przy czym ponad 30% podmiotów nie wykazało żadnych lub niemal żadnych nakładów inwestycyjnych. Niska aktywność inwestycyjna sektora publicznego (na który przypada blisko 40% podmiotów działających w branży i ponad 40% jej pracowników), jest niepokojąca w kontekście wyzwań czekających polską branżę odpadową.

¹ Na bazie statystyk finansowych GUS ze sprawozdań F-01; dane dla podmiotów zatrudniających przynajmniej 50 pracowników ² Relacja nakładów inwestycyjnych do amortyzacji
Źródło: Pont Info, Analizy Pekao

Pozycja polskiej branży odpadowej na tle UE-27 jest w przybliżeniu proporcjonalna do rozmiarów gospodarki. Cechuje się ona przy tym relatywnie silnym rozdrobnieniem i pracowitością, lecz również wysoką rentownością działalności.

Wybrane dane i wskaźniki finansowe firm z branży odpadowej – Polska na tle TOP 10 państw UE-27 w 2020 r.¹

- O ile pod względem całkowitych obrotów firm działających w branży odpadowej Polska w 2020 r. zajmowała 6. miejsce w UE-27, o tyle pod względem obrotów przypadających na 1 podmiot była to dopiero 18. pozycja. Również pod względem liczby pracowników przypadających średnio na 1 firmę Polska zajmowała 18 pozycję w UE-27 (przy 4 miejscu pod względem łącznej liczby zatrudnionych). Duża liczba podmiotów i ich silne rozdrobnienie przekłada się na małą skalę działalności i niskie indywidualne moce przerobowe znacznej części uczestników rynku.
- Pod względem aktywności inwestycyjnej mierzonej relacją nakładów do obrotów Polska w 2020 r. wypadła dość słabo na tle innych państw UE-27 (nie tylko krajów zachodnich, lecz również z naszego regionu). Jest to niepokojące, jeśli wziąć pod uwagę wyzwania stojące przed polskim systemem gospodarowania odpadami pod kątem sprostania wymogom polityki unijnej. Co prawda podobną relację (ok. 6%) wykazały również Niemcy, jednak kraj ten należy do unijnej czołówki pod względem sprawności systemu i osiągniętych wskaźników recyklingu – jego bieżące potrzeby inwestycyjne są zatem niższe (w większym stopniu odtwarzanie aniżeli rozwój infrastruktury branżowej).
- Polska wyróżniła się za to pod względem rentowności mierzonej relacją nadwyżki operacyjnej do obrotów, zajmując 1. miejsce w stawce państw UE-27. Potwierdza to, że warunki panujące w ostatnich latach w naszym kraju sprzyjały wysokiej marżowości branży.

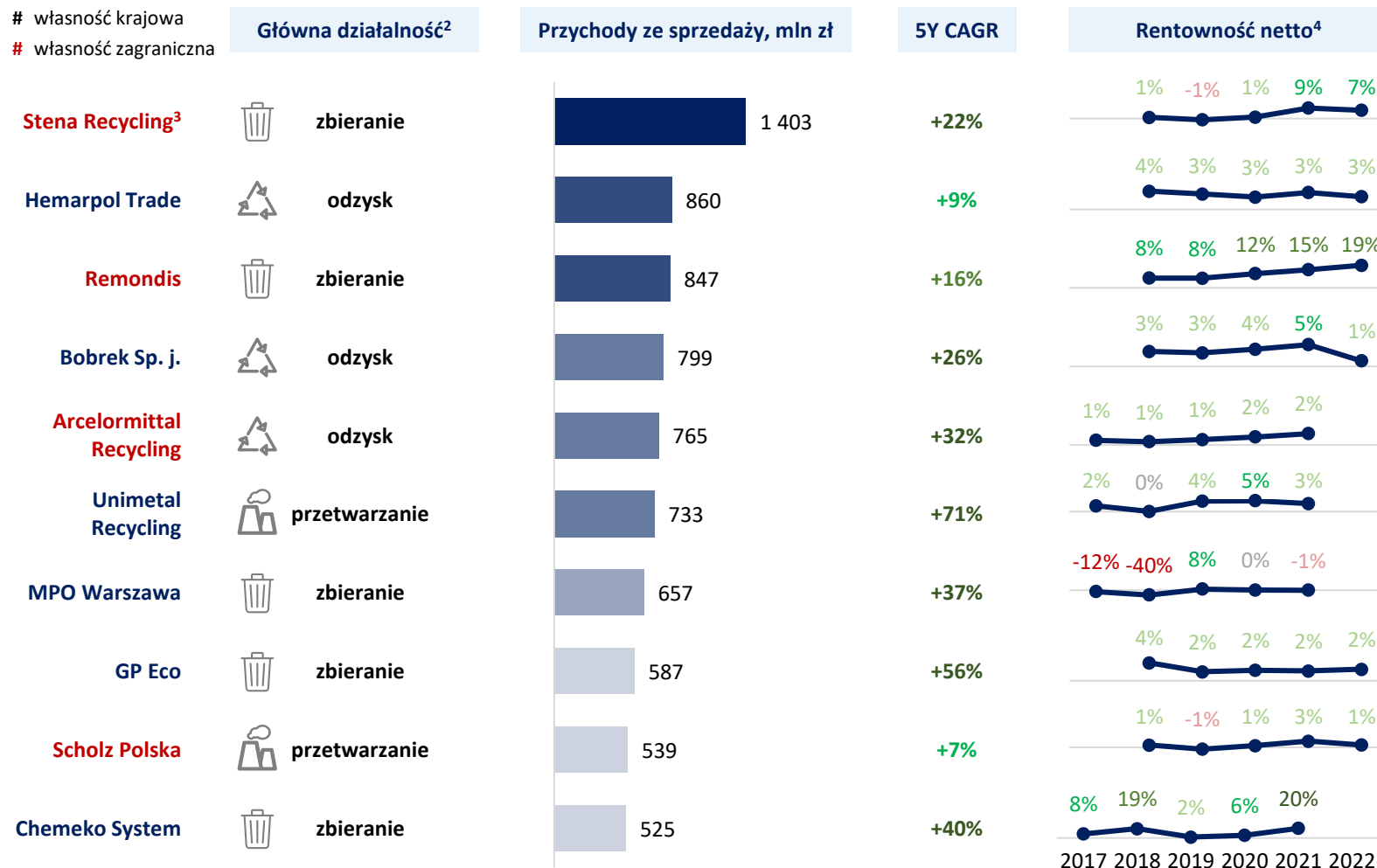
1) Na bazie statystyk SBS Eurostatu. Dane za rok 2020 są najbardziej aktualnymi dostępnymi. Wpływ pandemii COVID-19 może oddziaływać zniekształcająco na poziomy przedstawionych wskaźników, ponieważ jednak oddziaływał on na wszystkie kraje UE-27, zakładamy, że z punktu widzenia międzynarodowych porównań przedstawione dane są reprezentatywne.

Źródło: Eurostat, Analizy Pekao

Obroty, zyski i rentowność większości liderów wpisywały się w ostatnich latach w trendy całej branży. Na poziomie głównych graczy reprezentacja kapitału zagranicznego pozostaje znacznie silniejsza niż średnio w agregatach.

Wybrane dane finansowe największych podmiotów z branży odpadowej¹

- Według bazy danych Dun & Bradstreet, w branży odpadowej działa 10 podmiotów generujących obroty powyżej 500 mln złotych rocznie, zaś liczba firm o przychodach ze sprzedaży przynajmniej 100 mln PLN przekracza 80.
- Choć w całej branży udział podmiotów zagranicznych w obrotach jest relatywnie niski (według GUS, w 2022 r. w grupie podmiotów zatrudniających 10 i więcej osób było to tylko 21%), to jednak w ścisłej czołówce ich reprezentacja jest dość silna.
- Na poziomie firm wiodących w branży odpadowej w ostatnich kilku latach widoczne były podobne tendencje, jak w przedstawionych wcześniej agregatach finansowych ze statystyk GUS, m.in. 1) **bardzo silny** (często kilkakrotny) **wzrost przychodów ze sprzedaży**, 2) **znaczącą poprawę zysków i zwyżkę wskaźników rentowności** oraz 3) **słabszą sytuację finansową podmiotów będących własnością sektora publicznego** w porównaniu z firmami należącymi do kapitału prywatnego (choć również w tym przypadku ostatnie lata na ogół przyniosły poprawę wyników i rentowności w porównaniu z końcówką poprzedniej dekady).

1) W oparciu o bazę danych D&B – przedstawiono najbardziej aktualne dostępne statystyki z 5 ostatnich lat (tzn. z okresów 2017-21 lub 2018-22) dla TOP10 firm według obrotów

2) Zgodnie z kodem PKD deklarowanym jako działalność główna w rejestrze REGON

3) Rok rozliczeniowy od września do sierpnia

4) Zysk netto w relacji do przychodów netto ze sprzedaży

Źródło: Dun & Bradstreet, Analizy Pekao

SPIS TREŚCI

<u>Podsumowanie, podstawowe informacje</u>	3
<u>Gospodarka odpadami w UE-27 – trendy, cele, kierunek ewolucji</u>	7
<u>Gospodarka odpadami w Polsce na tle celów unijnych</u>	16
<u>Polska branża odpadowa – obroty, wyniki, wskaźniki finansowe</u>	27
▶ <u>Ocena perspektyw branży odpadowej</u>	37

Ze względu na niezadowalające efekty dotychczasowej polityki gospodarki odpadami Komisja Europejska planuje wzbogacić ją m.in. o bezpośrednie cele w zakresie ilości odpadów wytwarzanych per capita.

Propozycje nowych regulacji unijnych będące w toku konsultacji lub w procesie legislacyjnym

<p>Propozycja korekty regulacji w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (opublikowana w listopadzie 2022 r.)</p>	 <p>Ograniczenie wytwarzania odpadów</p>	<p>§ Wyznaczenie bezpośredniego celu redukcji ilości odpadów opakowaniowych wytwarzanych per capita w każdym kraju UE-27 do 2040 r. o 15% vs poziom z 2018 r.</p> <p>§ Stymulowanie rozwoju wtórnego wykorzystania opakowań.</p> <p>§ Ograniczenie zbędnego / nadmiarowego użytkowania opakowań (m. in. poprzez bezpośredni zakaz wprowadzania do użytku niektórych ich rodzajów).</p>
<p>Rozporządzenie w sprawie baterii i zużytych baterii, zmieniające wcześniejsze dyrektywy (sierpień 2023 r.)</p>	 <p>Ograniczenie wytwarzania odpadów</p>	<p>§ Wprowadzenie wymogów odnośnie śladu węglowego, stopnia wykorzystania surowców z recyklingu, wydajności i trwałości samych produktów</p>
<p>Propozycja dyrektywy zmieniającej dyrektywę w sprawie odpadów z 2008 r. (opublikowana w lipcu 2023 r.)</p>	 <p>Recykling</p>	<p>§ Podniesienie celów odnośnie wskaźników zbieranych baterii (dla baterii przenośnych 63% w 2027 r., 73% w 2030 r., dla baterii i akumulatorów samochodowych 51% w 2028 r. i 61% w 2023 r.), ustalenie celów odzysku dla litu i zawartości materiałów z odzysku w nowych bateriach przemysłowych i akumulatorach</p>
	 <p>Odpowiedzialność producentów</p>	<p>§ Wyznaczenie celów redukcji ilości wytwarzanych odpadów żywnościowych do końca 2030 r. o 10% (łącznie) na poziomie przetwórstwa oraz o 30% (per capita) na poziomie handlu detalicznego, gastronomii i gospodarstw domowych (razem).</p> <p>§ Obowiązkowe wdrożenie systemu rozszerzonej odpowiedzialności producentów w odniesieniu do wyrobów tekstylnych</p>

- Niezadowalające tempo realizacji celów wyznaczonych przez dyrektywę z 2018 r. skłaniają KE **nie tylko do wdrażania narzędzi poprawiających efektywność obecnych rozwiązań, lecz również do bardziej kompleksowej rewizji polityki gospodarowania odpadami.**
- Nowością w podejściu jest przede wszystkim inicjatywa **wyznaczenia bezpośredniego celu redukcji ilości odpadów wytwarzanych per capita, co miałyby zahamować trend wzrostowy ich łącznej masy.** Towarzyszyć ma temu m.in. promowanie powtórnego wykorzystania produktów bez konieczności ich przetworzenia, zwiększenia ich żywotności i niezawodności, rozwój usług naprawy sprzętu i urządzeń czy optymalizowanie ilości użytkowanych produktów (eliminowanie ilości zbędnych lub nadmiarowych w stosunku do faktycznych potrzeb).
- Inne planowane działania miałyby uwzględniać m.in. **rozszerzenie katalogu odpadów objętych szczegółowymi celami ilościowymi oraz poprawę efektywności systemów selektywnego zbierania odpadów i ich recyklingu.**
- Nowe podejście i wyznaczanie celów dla ilości wytwarzanych odpadów może mieć szczególnie istotne znaczenie dla branży, **oddziałując w kierunku ograniczenia w długim okresie strumieni odpadów generujących dochody**

W Polsce mocno opóźnione wdrożenie dyrektyw unijnych z lat 2018-19 (dyrektywa SUP dopiero w 1H23, wciąż trwające prace nad ustawą ROP, system kaucyjny od 2025 r.) zmniejszają szanse na terminową realizację najbliższych celów recyklingu.

Zmiany w regulacjach odnośnie gospodarki odpadami wprowadzone / procedowane w 2023 r.

<p>Ustawa z 14 kwietnia 2023 r. o zmianie ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej oraz niektórych innych ustaw (od 24 maja 2023 r.)</p>	 <p>Ograniczenie wytwarzania odpadów</p>	<ul style="list-style-type: none"> § Implementacja unijnej dyrektywy SUP (w sprawie zmniejszenia wpływu produktów jednorazowego użytku z tw. sztucznych na środowisko). § Zakaz wprowadzania do obrotu określonych produktów z tworzyw sztucznych (patyczki higieniczne, sztućce, talerze, słomki, mieszadełka, niektóre pojemniki). § Wprowadzenie opłaty za oferowanie produktów w wybranych opakowaniach jednorazowych z tworzyw sztucznych (kubki, pojemniki fast food).
<p>Ustawa o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (od września 2023 r.)</p>	 <p>Recykling</p>	<ul style="list-style-type: none"> § Zapewnienie 25% udziału tworzyw sztucznych z recyklingu w produkcji jednorazowych butelek na napoje PET w 2025 r. oraz 30% udziału w produkcji wszystkich butelek na napoje z tworzyw sztucznych w 2030 r. § Zapewnienie selektywnego zbierania butelek jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych na poziomie 77% w 2025 r. i 90% od 2029 r.
<p>Rozszerzona odpowiedzialność producenta – prace trwają od 2019 r.</p>	 <p>Recykling</p>	<ul style="list-style-type: none"> § Wprowadzenie systemu kaucyjnego na jednorazowe butelki z tworzyw sztucznych o pojemności do 3 litrów, szklane butelki wielorazowego użytku do 1,5 litra i metalowe puszki do 1 litra, obowiązującego od 1 stycznia 2025 r.
<p>Rozszerzona odpowiedzialność producenta – prace trwają od 2019 r.</p>	 <p>Odpowiedzialność producentów</p>	<ul style="list-style-type: none"> § Organizacja i finansowanie systemu powierzone wprowadzającym opakowania na rynek w ramach rozszerzonej odpowiedzialności producenta. § Zarządzanie systemem w rękach podmiotu reprezentującego - spółki akcyjnej non profit (akcjonariusze – wprowadzający), w której gestii leżał będzie wybór operatora / operatorów systemu oraz sposobu organizacji zbiórki opakowań. § Zaangażowanie w system podmiotów handlowych w zakresie odbioru opakowań objętych systemem kaucyjnych (obligatoryjne dla placówek > 200 m², fakultatywne dla mniejszych).
<p>Rozszerzona odpowiedzialność producenta – prace trwają od 2019 r.</p>	 <p>Odpowiedzialność producentów</p>	<ul style="list-style-type: none"> § Implementacja unijnych regulacji z 2018 r. – opóźnienia związane z dużą liczbą uwag i silnym rozdźwiękiem opinii wśród obecnych i potencjalnych uczestników systemu objętych regulacją.

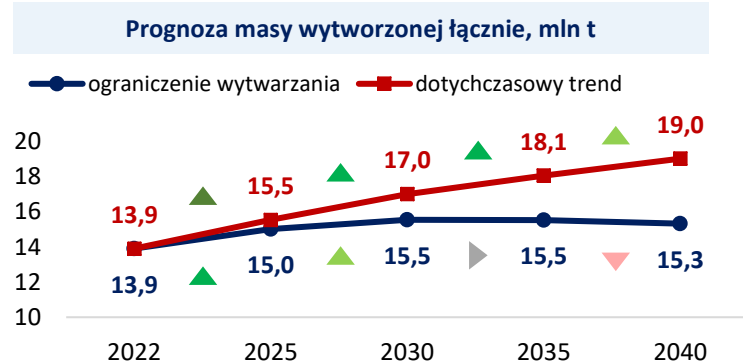
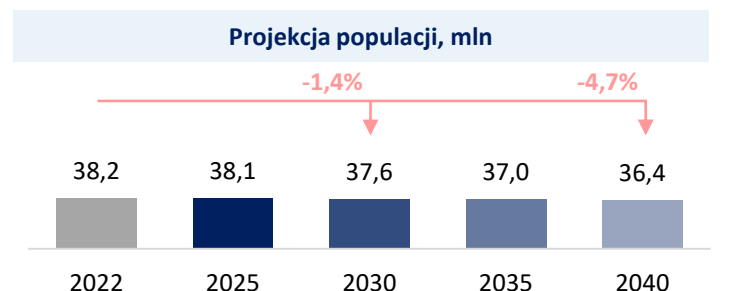
■ Polska jest mocno opóźniona w zakresie wdrażania pakietu unijnych regulacji z lat 2018-2019:

- dopiero w 1H23 r. udało się przyjąć ustawę transponującą dyrektywę SUP o ograniczeniu ilości wytwarzanych odpadów jednorazowych z tworzyw sztucznych,
- **we wrześniu 2023 r. weszła w życie ustawa wprowadzająca w Polsce system kaucyjny w odniesieniu do opakowań na napoje (jednorazowych butelek z tworzyw sztucznych, metalowych puszek, szklanych butelek wielokrotnego użytku), zarządzanego przez wprowadzających te opakowania. Nowy system ma zacząć obowiązywać już od 2025 r.** (co w intencji Rządu miałyby pomóc w realizacji wyznaczonych na ten rok celów recyklingu). Tak bliski termin daje jednak bardzo mało czasu na dostosowania i zapewnienie wysokiej skuteczności.
- **Wciąż opóźnia się implementacja przepisów dotyczących rozszerzonej odpowiedzialności producenta (ROP) odnośnie produktów w opakowaniach.** Formalnie ostateczny termin ich wprowadzenia wyznaczony przez KE upłynął w styczniu 2023 r., przy czym są one niezbędne do organizacji skutecznego systemu kaucyjnego. Obecnie wciąż funkcjonuje system obciążający wprowadzających takie produkty na rynek jedynie w części przekraczającej wyznaczone cele recyklingu, przy niskich na tle UE-27 stawkach opłat.

Prognozy przewidują, że do końca bieżącej dekady strumień odpadów komunalnych w Polsce będzie rósł w dość szybkim tempie. Trend ten może jednak wyhamować, a następnie odwrócić się w kolejnej dekadzie.

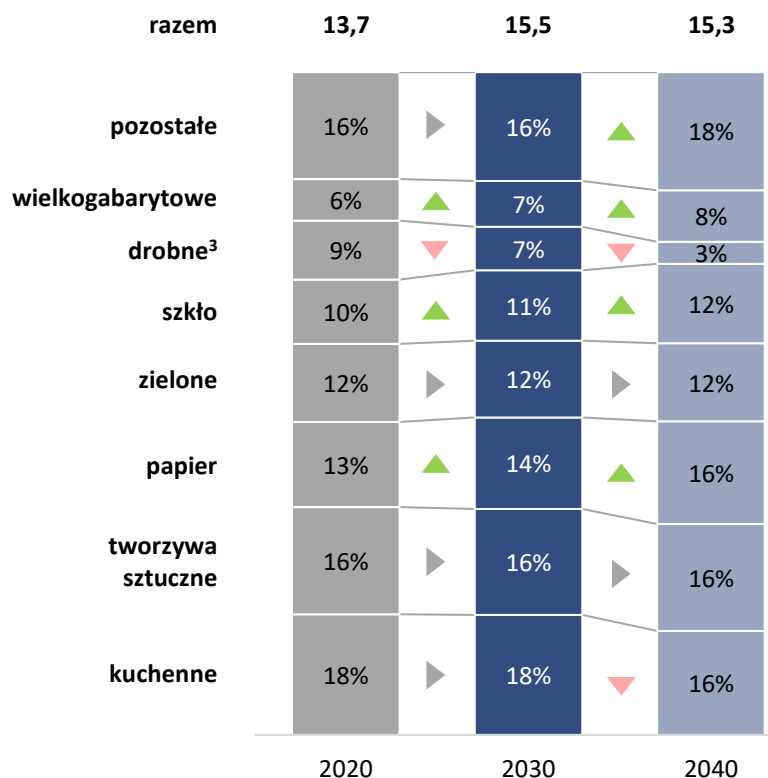

Prognozy wytwarzania odpadów komunalnych w Polsce według „Krajowego planu gospodarki odpadami 2028”

Struktura według frakcji (przy założeniu ograniczenia łącznego wytwarzania)

mln ton

- Porównania międzynarodowe przedstawione w poprzednim rozdziale pokazują, że przestrzeń do wzrostu ilości wytwarzanych w Polsce odpadów komunalnych pozostaje znaczna. Według projekcji Instytutu Ochrony Środowiska (IOŚ), w przypadku utrzymania dotychczasowych trendów masa tych odpadów mogłaby wzrosnąć o około 25% do roku 2030 oraz o blisko 40% do roku 2040.
- IOŚ przyjmuje jednak w swoich analizach, że wraz z upływem lat coraz lepsze skutki przynosić będą unijne inicjatywy zmierzające do ograniczenia wytwarzania odpadów, transponowane na grunt krajowy (m.in. wprowadzenie obligatoryjnych celów dla ograniczenia ilości odpadów, promowanie wydłużania żywotności urządzeń, rozwoju działalności naprawczej i ponownego wykorzystywania produktów, działalność edukacyjna i uświadamiająca). W rezultacie na potrzeby projektu „Krajowego planu gospodarki odpadami 2028” przyjęto założenie, że wzrost masy odpadów komunalnych wytwarzanych per capita będzie w kolejnych latach coraz szybciej hamować. W połączeniu z oczekiwanym spadkiem liczebności populacji powinno przynieść spowolnienie tempa wzrostu łącznej masy odpadów do niespełna 15% w okresie do 2030 r., a następnie być może nawet jej lekki spadek w horyzoncie do 2040 r. .
- Teoretycznie powyższe założenia odnośnie zmiany ilości odpadów wytwarzanych per capita po 2030 r. mogą okazać się nawet zbyt ostrożne w kontekście planów KE co do wprowadzenia bezpośrednich celów redukcji tego wskaźnika. Rzecz jasna, ostatecznie decydujące znaczenie będzie miała skuteczność działań zmierzających do ograniczenia ilości generowanych odpadów, co na chwilę obecną jest zmienną niemożliwą do przewidzenia.

1) W oparciu o dotychczasową korelację pomiędzy tempem wzrostu wytwarzania odpadów komunalnych i wzrostu gospodarczego 2) Z uwzględnieniem skutków krajowej i unijnej polityki redukcji wytwarzania odpadów (m.in. wzrost udziału recyklingu, ograniczenie wykorzystania tworzyw sztucznych w branży opakowaniowej oraz paliw stałych w wykorzystaniu domowym, zwiększenie świadomości społecznej, trendy w zakresie „ponownego użycia”, inicjatywy co-sharing itp. 3) Popiół i inne odpady
Źródło: Krajowy plan gospodarki odpadami 2028, Analizy Pekao

W horyzoncie do 2030 r. oczekuje się również wzrostu strumieni odpadów opakowaniowych, zużytego sprzętu, baterii i akumulatorów, odpadów budowlanych, a także komunalnych odpadów ściekowych.

Spodziewana ewolucja wybranych strumieni odpadów w Polsce w obecnej dekadzie¹

 Opakowania i odpady opakowaniowe	<ul style="list-style-type: none"> ➤ strumień odpadów w trendzie wzrostowym wraz z rozwojem gospodarczym, wzrostem produkcji przemysłowej i konwergencją dochodów społeczeństwa w kierunku poziomów Zachodniej Europy 	 Odpady budowlane	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spodziewane tempo wzrostu w przedziale 1-3% średniorocznie – m.in. duże potrzeby w zakresie projektów infrastrukturalnych, przy oczekiwanej wysokiej aktywności w kubaturowym budownictwie mieszkaniowym i komercyjnym.
 Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwój elektroniki użytkowej i jej zastosowań. ➤ Rozwój fotowoltaiki – dodatkowy potencjalny strumień odpadów. ➤ Inicjatywy unijne zmierzające do wydłużenia żywotności urządzeń i promowanie ich napraw. 	 Odpady biodegradowalne	<ul style="list-style-type: none"> ≈ Stabilny poziom strumienia odpadów przemysłu spożywczego, drzewnego i papierniczego – utrzymanie trendu spadkowego relacji wytwarzanych odpadów do rozmiarów produkcji przy wzroście tej drugiej. ➤ Spodziewany wzrost strumienia odpadów z branży gospodarowania odpadami (3,5-4% rocznie) – skutek zachodzącej ewolucji systemu (głównie rozwój biogazowni i oczyszczalni ścieków; strumień z sortowania odpadów komunalnych i przemysłowych przewidywany na stabilnym poziomie ze względu na rozwój selektywnej zbiórki).
 Zużyte baterie i akumulatory	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrost liczby urządzeń, ich postępująca miniaturyzacja i uniezależnianie od źródła prądu. ➤ Rozwój alternatywnych źródeł napędów pojazdów. ➤ Rozwój fotowoltaiki i związane z tym potrzeby gromadzenia energii. 	 Inne odpady	<ul style="list-style-type: none"> ≈ Stabilny poziom strumienia odpadów przemysłu chemicznego. ➤ Zakładany spadek strumienia odpadów z górnictwa i wydobywania o ok. 15% do 2030 r. (spadek odpadów z górnictwa węgla, przy stabilnym poziomie odpadów z wydobywania rud miedzi). ➤ Prognozowany spadek strumienia odpadów z energetyki i procesów termicznych o 25-45% do 2030 r. – odchodzenie od wykorzystania węgla, rosnące normy emisji CO₂, trendy hamujące rozwój i zużycie energii w branży hutniczej.
 Pojazdy wycofane z eksploatacji	<ul style="list-style-type: none"> ≈ Tempo wzrostu liczby pojazdów może hamować ze względu na wysokie nasycenie (największa w Europie liczba pojazdów na 1 mieszkańca). Z drugiej strony, zaawansowany średni wiek pojazdów może sprzyjać podtrzymaniu strumienia pojazdów wycofywanych. 		
 Komunalne odpady ściekowe	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Oczekiwane utrzymanie dotychczasowego trendu wzrostowego (ok. 3-3,5% rocznie). 		

Dostępne prognozy zakładają, że **w horyzoncie do 2030 r. większość kluczowych dla obrotów branży odpadowej strumieni utrzyma się w trendzie wzrostowym**. W szczególności dotyczy to **odpadów obłożonych rosnącymi wymogami odnośnie selektywnego zbierania i recyklingu**. Oznacza to, że **od strony popytowej branża w średnim horyzoncie będzie mogła nadal liczyć na silne stymulanty rozwojowe - zarówno ilościowe (wolumeny), jak i jakościowe (tzn. wynikające z ewolucji usług i ich rosnącej złożoności)**.

¹ Z uwzględnieniem założeń Krajowego planu gospodarki odpadami 2028; dobór kolorów z punktu widzenia branży odpadowej (zielony – pozytywny wpływ oczekiwanego wzrostu strumienia odpadów, czerwony – negatywny wpływ spodziewanego spadku)
Źródło: Krajowy plan gospodarki odpadami 2028, Analizy Pekao

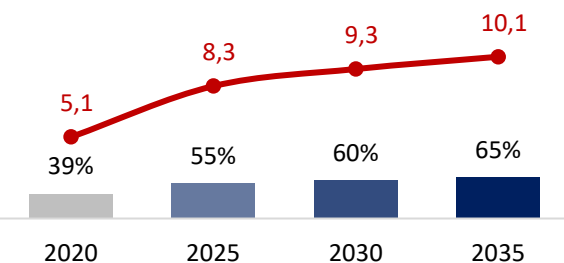
Rosnące wyzwania gospodarki odpadowej (zaostrzone cele unijne + wzrost ilości odpadów) rodzą potrzebę inwestycji infrastrukturalnych. Barięą może tu być jednak brak zdolności do samofinansowania całego systemu.

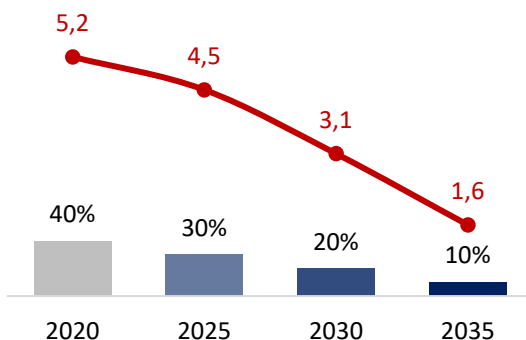
Główne wyzwania związane z unijnymi celami w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi¹

■ jako % łącznej masy odpadów komunalnych
● w mln t

Odpady komunalne przygotowane do ponownego użycia i recyklingu

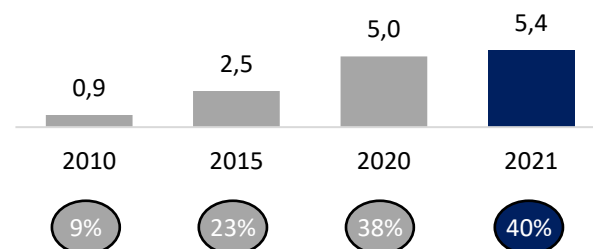

Odpady komunalne do składowania

Odpady komunalne zebrane selektywnie

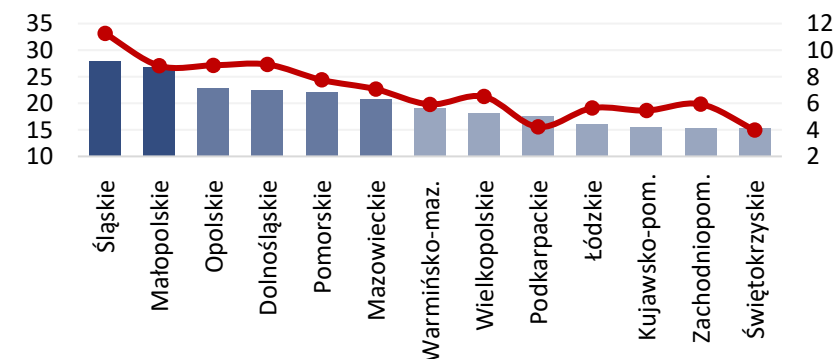
■ mln t # jako % łącznej masy odpadów komunalnych

Infrastruktura w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK²) według województw, 2020

■ liczba mieszkańców na 1 PSZOK (tys., l.o.)

● łączna masa zebranych odpadów komunalnych na 1 PSZOK (tys. t, p.o.)

- „Krajowy planu gospodarowania odpadami 2028” generalnie zakłada realizację wszystkich celów wyznaczonych w unijnych dyrektywach w założonych terminach. Zadanie to w kontekście obecnego, mocno opóźnionego stanu realizacji, jest **ambitnym wyzwaniem**, wymagającym nie tylko wprowadzenia daleko idących zmian systemowych, lecz również poniesienia znaczących nakładów inwestycyjnych na rozwój infrastruktury.
- Bazując na poziomach wyznaczonych celów i zawartych w rządowym planie prognozach strumieni odpadów można szacować, że **spełnienie wymogów w horyzoncie do 2035 r. oznaczałoby blisko dwukrotny wzrost masy odpadów komunalnych możliwych do recyklingu lub ponownego wykorzystania, przy jednoczesnym obniżeniu masy odpadów przeznaczonych do składowania o około 70%**.
- Warunkiem realizacji celów jest **usprawnienie systemu segregacji, selektywnego zbierania i sortowania odpadów**. Na chwilę obecną system ten jest obciążony przez:
 - wciąż niską świadomość społeczną (opór przed segregacją „u źródła”, lecz również błędy popełniane w tym procesie), **pogłębianą przez niedostatki infrastruktury udostępnianej społeczeństwu,**
 - **zbyt niską i nierównomiernie rozłożoną liczbę punktów selektywnej zbiórki odpadów** (liczba PSZOK w latach 2018-22 wzrosła o 14%, jest jednak wciąż niewystarczająca, a jeszcze w 2020 r. około 300 gmin, tzn. ponad 16%, nie utworzyło choćby jednego takiego punktu,
 - **zbyt małe w stosunku do wyznaczonych celów moce przerobowe sortowni** (dodatkowo – w dużej mierze opierających się na mało wydajnych procesach ręcznych) i **instalacji przetwarzania odpadów,**
 - **rosnące koszty działania całego systemu,**
 - **niedoskonały system finansowania** – niezdolność wielu jednostek samorządu terytorialnego do zbilansowania przychodów i kosztów generowanych przez gospodarkę odpadami.

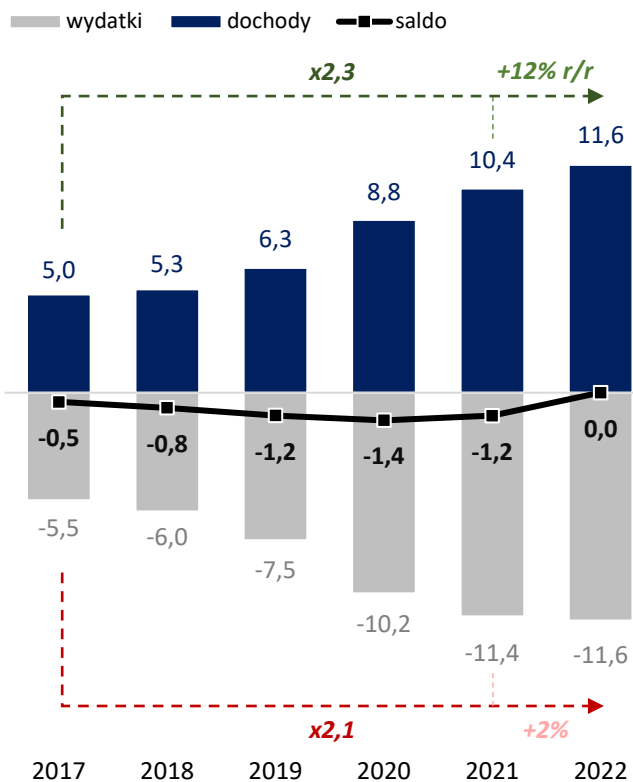
1) Wartości obliczone w oparciu o poziomy cel założonego na dany rok i łącznej masy wytworzonych odpadów komunalnych prognozowanej w „Krajowym planie gospodarowania odpadami 2028” 2) Punkty Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. Dane w oparciu publikację „Gospodarowanie odpadami komunalnymi w 2020 r.” wydaną przez IOŚ-PIB w listopadzie 2022 r. oraz „Ochrona środowiska 2022” wydaną przez GUS również w listopadzie 2022 r. Przedstawiono dane w ujęciu statystycznym, tzn. liczbę mieszkańców wykazanych w statystykach GUS i masę zebranych odpadów komunalnych przypadające na 1 PSZOK w poszczególnych województwach. Dla woj. Lubelskiego i Lubuskiego brak danych za 2020 r., zaś dla woj. Podlaskiego dostępne dane budzą wątpliwości.

W ostatnich latach sektor JST w skali całego kraju wykazywał deficyt w obszarze gospodarki odpadami komunalnymi, na co wpływały m.in. regulacyjne ograniczenia opłat dla społeczeństwa i brak ich powiązania z ilością wytwarzanych odpadów.

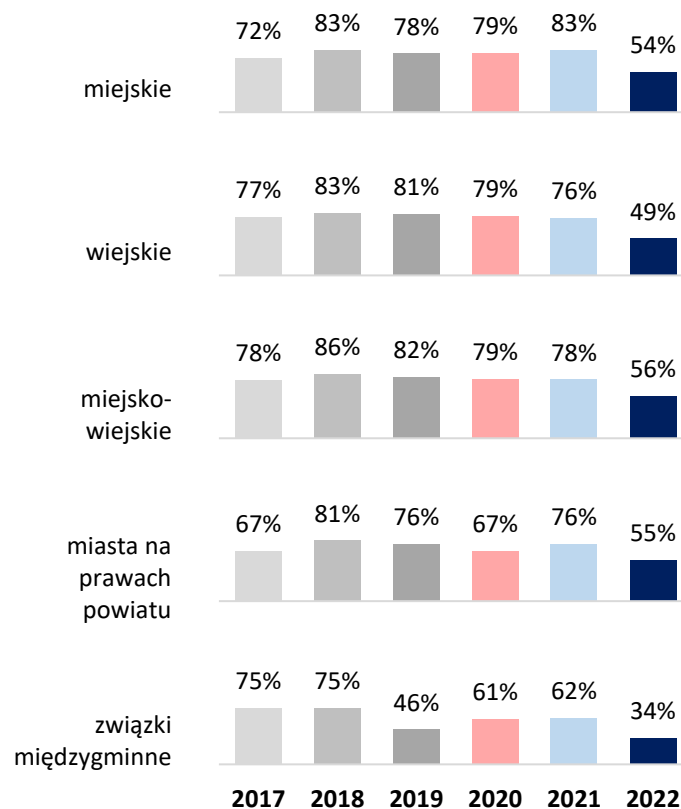

Główne wyzwania związane z unijnymi celami w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi (2)

Zagregowane dochody, wydatki i saldo gmin z tytułu gospodarki odpadami komunalnymi, mld PLN

Odsetek gmin notujących deficyt w obszarze gospodarki odpadami komunalnymi według typu

- Obowiązujące w Polsce regulacje odnośnie gospodarki odpadami komunalnymi, powierzające te obowiązki gminom, przewidują samofinansowanie systemu. Jednak sprawozdania finansowe JST pokazują, że system ten w ostatnich latach pozostawał chronicznie niezbilansowany w skali całego kraju. W latach 2017-21 nadwyżkę wydatków nad dochodami z tytułu gospodarki odpadami wykazywało od 77 do 84% gmin.
- Łączna wartość deficytu gmin pogłębiła się blisko trzykrotnie w latach 2017-2020. Dopiero rok 2021 przyniósł zatrzymanie tego trendu, zaś w 2022 r. – dzięki stosunkowo nieznacznemu wzrostowi kosztów i wysokiej dynamice dochodów – saldo w ujęciu krajowym zostało zbilansowane. Nawet miniony rok pokazał jednak silne zróżnicowanie sytuacji na szczeblu lokalnym – deficyt wykazało aż 51% gmin.
- Źródłami problemów z finansowaniem systemu są głównie:
 - niedostosowanie tempa wzrostu dochodów i kosztów ze względu na brak powiązania opłat za odbiór odpadów z ich wytwarzaną ilością, przy jednoczesnym uzależnieniu podwyżek maksymalnych stawek od wzrostu dochodów gospodarstw domowych,
 - problemy gmin z oszacowaniem kosztów systemu ze względu na trudności z precyzyjnym ustaleniem liczby osób objętych systemem,
 - problemy ze ściąganiem należności (według danych KRRIO, w latach 2017-22 zaległości wzrosły z 436 do 846 mln PLN).
- JST od dłuższego czasu wyrażają opinię, że wsparciem byłyby dla nich wyższe wpływy w ramach odpowiedzialności producenta. Jednak przyjęty w 2023 r. system kaucyjny (który ma obowiązywać od 2025 r.) przewiduje wydzielenia części odpadów opakowaniowych z systemu gminnego. Oznacza to, że gminy i obecni operatorzy systemu mogą utracić część dochodów ze sprzedaży surowców wtórnych pochodzących z tych odpadów, które zostaną objęte systemem kaucyjnym. To z kolei może skutkować koniecznością pozyskania dochodów z innych źródeł (dla firm - wzrost cen usług; dla JST – wobec regulacyjnych ograniczeń stawek – pokrycie z innych pozycji budżetowych, finalnie i tak przerzucane na mieszkańców).

Tymczasem potrzeby inwestycyjne do 2034 r. jeszcze przed ubiegłoroczną eksplozją inflacji były szacowane na blisko 23 mld złotych. Ich realizacja wymagać może znacznego wsparcia z funduszy unijnych i budżetu centralnego.

Szacunki Instytutu Ochrony Środowiska odnośnie luki inwestycyjnej¹ wynikającej z konieczności realizacji unijnych celów w zakresie gospodarki odpadami do 2034 r.

Kategoria obiektów	Niezbędna dodatkowa ilość / moce przerobowe	Szacowany koszt ²
PSZOK	<ul style="list-style-type: none"> 800+ nowych obiektów Modernizacja ok. 30% już istniejących obiektów (ok. 570 obiektów) 	4,4 mld PLN
Sortownie odpadów zebranych selektywnie	<ul style="list-style-type: none"> 230 sortowni o przepustowości 10 tys. t na rok na 1 zmianę 	5,9 mld PLN
Zagospodarowanie bioodpadów	<ul style="list-style-type: none"> 28 instalacji fermentacji (przepustowość 30 tys. t/rok) 33-48 kompostowni (przepustowość 10-15 tys. t/rok) 	3,5 mld PLN
Uzdatnianie i recykling	<ul style="list-style-type: none"> 4 zakłady przetwarzania stłuczki szklanej 	0,3 mld PLN
	<ul style="list-style-type: none"> Instalacje do przetwarzania papieru o łącznej przepustowości 1 mln t/rok 	4,3 mld PLN
	<ul style="list-style-type: none"> 20-25 instalacji do recyklingu tworzyw sztucznych (przepustowość 40 tys. t) 	3,4 - 4,3 mld PLN
	<ul style="list-style-type: none"> Urządzenia poprawiające wydajność odzysku metali (separatory metali nieżelaznych) 	0,1 mld PLN
Razem		22-23 mld PLN

- **Luki w zakresie infrastruktury już dzisiaj są wskazywane jako jedna z przyczyn relatywnie niskich na tle UE-27 wskaźników recyklingu.** W raporcie Instytutu Ochrony Środowiska z 2020 r. wymieniono m.in. niewystarczającą liczbę punktów selektywnego zbierania odpadów (PSZOK), zbyt niską przepustowość instalacji do sortowania selektywnie zbieranych odpadów czy recyklingu tworzyw sztucznych i wielomateriałowych. Z kolei w niektórych innych przypadkach (w szczególności – w przypadku instalacji do biologicznego przetwarzania odpadów) wystarczający na chwilę obecną poziom mocy przerobowych jest pochodną niskiego poziomu selektywnego zbierania odpadów. Tymczasem do 2035 r. potrzeby we wszystkich obszarach związanych z selektywną zbiórką, recyklingiem i odzyskiem odpadów komunalnych znacznie wzrosną.
- **W 2021 r. w załączniku dodanym do Krajowego planu gospodarki odpadami 2022 wartość nakładów niezbędnych do dostosowania infrastruktury do unijnych celów w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi określono na poziomie blisko 23 mld złotych,** z czego ponad 17 mld wiązało się z inwestycjami niezbędnymi do zrealizowania już do 2028 r.
- Trzeba zaznaczyć, że przytoczone wartości zostały oszacowane według poziomów kosztów sprzed kilku lat. **Biorąc pod uwagę silną ogólną presję inflacyjną** utrzymującą się od tamtego czasu należy zakładać, że **w obecnych warunkach koszty inwestycji będą o kilkadziesiąt procent wyższe od założonych.**

¹ Na podstawie Załącznika do Krajowego planu gospodarki odpadami 2022 (uchwała nr 57 Rady Ministrów z 6 maja 2021 r.) oraz publikacji Instytutu Ochrony Środowiska – PIB „Gospodarka odpadami komunalnymi w Polsce. Analiza kosztów gospodarki odpadami – ocena potrzeb inwestycyjnych w kraju w zakresie powstawania odpadów oraz gospodarowania odpadami w związku z nową unijną perspektywą finansową 2021-2027” ² Przedstawione kwoty pochodzą z analiz sporządzanych przed rokiem 2021 i nie uwzględniających wzrostu kosztów materiałów budowlanych, pracy i ogólnych procesów inflacyjnych, jakie miały miejsce od tamtej pory.

Źródło: Załącznik do Krajowego planu gospodarki odpadami 2022 (uchwała nr 57 Rady Ministrów z 6 maja 2021 r.), IOŚ-PIB, Analizy Pekao

Pomimo wyzwań stojących przed polskim systemem gospodarki odpadami, bilans szans i zagrożeń dla samej branży odpadowej – jako finalnego operatora i wykonawcy celów wyznaczonych przez KE – można uznać za korzystny.

Ocena perspektyw polskiej branży odpadowej

GŁÓWNE MOTORY NAPĘDOWE ROZWOJU

Konieczność realizacji celów unijnych

Dobre spójzycjonowanie pod kątem polityki środowiskowej UE – jako operator systemu gospodarowania odpadami branża jest niezbędnym ogniwem dla realizacji celów i uniknięcia kar finansowych. To z kolei powinno zapewniać jej wysoką elastyczność w zakresie kształtowania polityki cenowej (co z resztą było widoczne już w ostatnich kilku latach).

W średnim horyzoncie – spodziewany wzrost szeregu strumienia odpadów

W perspektywie do 2030 r. zakłada się dalszy wzrost szeregu strumieni odpadów, m.in. komunalnych, opakowaniowych, zużytej elektroniki i baterii czy odpadów budowlanych. W dłuższym okresie może tu jednak narastać bariera związana z polityką KE, coraz silniej zmierzającą do ograniczenia wytwarzania odpadów (w tym m.in. bezpośrednie cele redukcji ilości wytwarzanych odpadów opakowaniowych¹).

Rozwój zaawansowanych i złożonych usług

Polityka unijna sprzyjająca rozwojowi bardziej złożonych i zaawansowanych usług (gospodarka obiegu zamkniętego, wzrost udziału recyklingu / odzysku) – kierunek w znacznej mierze korzystny z punktu widzenia elastyczności cenników i marżowości branży².

Regulacyjne stymulowanie rynku surowców wtórnych

Regulacje unijne, nakładające cele ilościowe w zakresie wykorzystania recyklatów w produkcji wyrobów, stymulujące dla popytu na surowce wtórne – potencjalne źródło dodatkowych dochodów branży ze zbierania i sprzedaży tych surowców.

Wsparcie publiczne i unijne

Konieczność wypełnienia luki infrastrukturalnej – powinno to zapewnić preferencyjne warunki inwestycji oraz możliwość ich współfinansowania ze środków publicznych i unijnych.

SŁABE STRONY I CZYNNIKI RYZYKA

Presja kosztowa

W krótkim okresie ekonomikę branży mogą nadal obciążać bieżące wyzwania kosztowe (energia, paliwa, płace), a w średnim – konieczność sfinansowania inwestycji infrastrukturalnych związanych z ewolucją całego systemu. Dane z ostatnich lat sugerują jednak, że branża jako całość utrzymuje wysoką zdolność do przetrzucania tych kosztów na ceny usług (choć silnie zróżnicowaną na poziomie poszczególnych podmiotów).

Krótki termin na wdrożenie systemu kaucyjnego, opóźnienia w pracach nad ustawą o ROP

Krótki termin przewidziany na wdrożenie nowego systemu kaucyjnego (od 2025 r.) oznacza mało czasu na sprawną organizację systemu, a dodatkowym utrudnieniem jest brak precyzyjnych regulacji dotyczących ROP. Z drugiej strony, uruchomienie odrębnego systemu kaucyjnego będzie oznaczać utratę części przychodów przez podmioty obecnie obsługujące zbieranie objętych nim odpadów w ramach systemu gminnego.

Cele redukcji wytwarzania odpadów

W długim okresie głównym czynnikiem ryzyka będzie wzrost skuteczności polityki UE w zakresie ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów. Może mieć to negatywny wpływ na dynamikę obrotów i nasycenie rynku, skutkując zaostrzeniem konkurencji. Według prognoz czynnik ten będzie narastać stopniowo i w przyszłej dekadzie może być już odczuwalny.

Zróżnicowana sytuacja podmiotów

Prawdopodobne jest utrzymanie silnego zróżnicowania wyników i sytuacji finansowej podmiotów wewnątrz branży, zwłaszcza na linii firmy prywatne – podmioty należące do sektora publicznego. Obecne rozwiązania regulacyjne ograniczają przestrzeń do poprawy wydajności finansowania gminnego systemu gospodarki odpadami, co ogranicza perspektywę poprawy sytuacji finansowej podmiotów będących własnością JST w oparciu o czynniki czysto rynkowe.

1) Kwestia ta jest na chwilę obecną obciążona znaczną niepewnością, obejmującą podejście Polski do wdrażania celów (decyzja o wdrożeniu odpowiednich regulacji krajowych wymuszających realizację celów lub rezygnacja z ich realizacji kosztem płacenia kar) 2) Choć również w tym przypadku w przeciwnym kierunku może oddziaływać rosnący nacisk KE na działania ograniczające ilość wytwarzanych odpadów – ponowne wykorzystywanie produktów, wydłużanie trwałości i czasu użytkowania, promowanie napraw, a także bezpośrednie cele ilościowe. Także ta kwestia jest jednak obciążona dużą niepewnością, m.in. pod względem potencjalnej skuteczności tego typu działań w kontekście konsumpcjonistycznego modelu życia w całej Europie.

Branża w obecnej dekadzie powinna notować solidną dynamikę obrotów i wysoką zyskowność, choć ekstremalne poziomy z ostatnich 3 lat będą zapewne nie do utrzymania. Ambitne cele UE wymuszą przy tym wysoką aktywność inwestycyjną.

Oczekiwane średniookresowe (w horyzoncie bieżącej dekady) trendy w krajowej branży odpadowej na poziomie agregatów

Oczekiwany kierunek zmian (vs 2021-22)	Komentarz
<p>Przychody </p>	<ul style="list-style-type: none"> Niezależnie od negatywnych tendencji widocznych w pierwszej części 2023 r. spodziewamy się, że po powrocie polskiej i unijnej gospodarki na ścieżkę wzrostu również przychody krajowej branży odpadowej będą rosnąć w solidnym tempie. Dynamika z lat 2019-22 (blisko 20% średniorocznie) nie będzie zapewne możliwa do utrzymania, jednak oczekiwany wzrost strumieni kluczowych odpadów i nieunikniona dalsza wyżka cen usług związana z ewolucją całego systemu mogą przekładać się na tempo wzrostu przychodów rzędu 5-10% średniorocznie.
<p>Rentowność </p>	<ul style="list-style-type: none"> Zakładamy, że ekstremalnie wysokie (jak na branżę) poziomy zagregowanych wskaźników rentowności notowane w latach 2020-22 (średnia rentowność netto 11%, ROE 20%) były pochodną nakładających się na siebie, sprzyjających okoliczności i zapewne nie zostaną utrzymane w dłuższym okresie. Mimo to, silna pozycja negocjacyjna i kierunek polityki unijnej powinny zapewnić wysoką zyskowność grupie podmiotów najlepiej wpisujących się w kierunek polityki unijnej (m.in. selektywne zbieranie, sortowanie, recykling najbardziej atrakcyjnych frakcji odpadów). Spodziewamy się, że średni zagregowany wskaźnik rentowności netto branży w obecnej dekadzie może kształtować się w przedziale 5-10%, a rentowność kapitałów ROE w przedziale 10-15%. Narastać może zróżnicowanie sytuacji finansowej pomiędzy poszczególnymi podmiotami. W słabszej sytuacji może znajdować się część przeżywających chroniczne trudności podmiotów należących do sektora publicznego, jak również mniejsze firmy o niskiej wydajności, małych możliwościach inwestycyjnych i słabej zdolności do adaptacji do ewoluującego systemu oraz podmioty wyspecjalizowane w usługach nie wpisujących się w kierunek unijnej polityki odpadowej (np. składowanie, spalanie).
<p>Aktywność inwestycyjna </p>	<ul style="list-style-type: none"> Uzupełnienie luk w infrastrukturze umożliwiające wypełnienie unijnych celów w warunkach rosnących strumieni odpadów będzie wymagać znacznych nakładów inwestycyjnych. Branża zapewne będzie mogła w tej kwestii liczyć na wsparcie ze strony państwa i funduszy unijnych. Dodatkowym czynnikiem sprzyjającym powinien być rosnący nacisk regulacyjny na rozszerzoną odpowiedzialność producentów, przekładający się na ich wkład w finansowanie systemu, lecz również na bezpośrednie zaangażowanie w jego organizację i zapewnienie wydajności (np. system kaucyjny dla opakowań jednorazowych).
<p>Liczba podmiotów </p>	<ul style="list-style-type: none"> Wyzwania czekające branżę i cały system gospodarki odpadami powinny sprzyjać jej konsolidacji, preferując podmioty o dużych mocach przerobowych, wysokiej wydajności i zdolności do realizacji inwestycji. Z drugiej strony trend ten może być hamowany przez czynniki geograficzne (duża powierzchnia kraju), specyfikę systemu gminnego (podmioty własne poszczególnych JST), a także możliwość przyciągnięcia na rynek nowych graczy przez atrakcyjne stopy zwrotu (choć ten czynnik może być ograniczany przez zniechęcający wpływ silnej zmienności otoczenia regulacyjnego).

Nota prawna

Niniejsza publikacja (dalej „Publikacja”) przygotowana przez Departament Analiz Makroekonomicznych Banku Polska Kasa Opieki Spółka Akcyjna (dalej „Pekao S.A.”) stanowi publikację handlową i ma charakter wyłącznie informacyjny. Żadna z jej części nie stanowi podstawy do zawarcia jakiejkolwiek umowy lub powstania zobowiązania, w szczególności nie stanowi oferty w rozumieniu art. 66 Kodeksu Cywilnego. Publikacja nie stanowi rekomendacji udzielanej w ramach usługi doradztwa inwestycyjnego, analizy inwestycyjnej, analizy finansowej oraz innej rekomendacji o charakterze ogólnym dotyczącej transakcji w zakresie instrumentów finansowych, rekomendacji inwestycyjnej w rozumieniu Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r, w sprawie nadużyć na rynku ani porady inwestycyjnej o charakterze ogólnym dotyczącej inwestowania w instrumenty finansowe, a informacje w niej zawarte nie mogą być traktowane, jako propozycja nabycia jakichkolwiek instrumentów finansowych, usługa doradztwa inwestycyjnego, podatkowego lub jako forma świadczenia pomocy prawnej. Publikacja nie została przygotowana zgodnie z wymogami prawnymi zapewniającymi niezależność badań inwestycyjnych i nie podlega żadnym zakazom w zakresie rozpowszechniania badań inwestycyjnych i nie stanowi badania inwestycyjnego.

Przedstawiona w publikacji analiza oparta jest na informacjach publicznie dostępnych – do jej sporządzenia nie wykorzystano żadnych informacji poufnych. Pekao S.A. dołożył należytej staranności w celu zapewnienia, iż zawarte informacje nie są błędne lub nieprawdziwe w dniu ich publikacji, jednak Pekao S.A. ani jego pracownicy nie ponoszą odpowiedzialności za ich prawdziwość i kompletność jak również za jakiegokolwiek szkody powstałe w wyniku wykorzystania niniejszej publikacji lub zawartych w niej informacji. Pekao S.A. nie udziela w odniesieniu do niniejszej publikacji żadnych gwarancji, wyraźnych ani dorozumianych, dotyczących wartości handlowej, przydatności do określonego celu lub nienaruszania własności intelektualnej lub innego nienaruszania praw.

Niektóre treści objęte niniejszą publikacją mogą zawierać odesłania do stron internetowych i materiałów opracowanych przez podmioty trzecie. Pekao S.A. nie dokonuje weryfikacji takich stron internetowych i materiałów, w szczególności pod kątem ich prawdziwości i rzetelności zawartych w nich informacji, a wszelkie korzystanie z takich stron internetowych i materiałów następuje na wyłączne ryzyko i odpowiedzialność użytkownika. Odsyłanie przez Pekao S.A. w publikowanych treściach do zewnętrznych stron internetowych i materiałów nie oznacza również, że Pekao potwierdza lub podziela zawarte w nich poglądy i informacje.

Niniejsza publikacja może zawierać wypowiedzi prognozujące. Wypowiedzi te, oparte na bieżących planach, założeniach, ocenach, prognozach, oczekiwaniach oraz historycznych danych, jako odnoszące się do zdarzeń przyszłych są ze swej natury niepewne i obciążone ryzykiem błędu. Z tego względu nie stanowią one gwarancji przyszłych zdarzeń, sytuacji gospodarczej w ujęciu makroekonomicznym ani w odniesieniu do jakiegokolwiek konkretnego podmiotu lub grupy podmiotów, cen instrumentów finansowych lub jakichkolwiek przyszłych wyników i wskaźników finansowych. Wszelkie prognozy dotyczące poziomu kursów walutowych nie odnoszą się do instrumentów finansowych opartych o te kursy walutowe.

Informacje zawarte w tej publikacji są aktualne na datę utworzenia dokumentu i mogą ulec zmianie w przyszłości. Pekao S.A. nie zobowiązuje się do ich aktualizowania po dniu utworzenia dokumentu.

Pekao S.A. oświadcza, że jest animatorem rynku lub dostawcą płynności w odniesieniu do Skarbowych Papierów Wartościowych wyemitowanych przez Ministerstwo Finansów oraz dokonuje transakcji na Skarbowych Papierach Wartościowych na własny rachunek. Pekao S.A. na mocy zawartych umów pełni funkcję Dealera Rynku Pieniężnego oraz Dealera Skarbowych Papierów Wartościowych.

Departament Analiz Makroekonomicznych jest wydzieloną jednostką organizacyjną, niezależną od jednostki zawierającej w imieniu Banku transakcje na instrumentach finansowych. Jednocześnie wprowadzone wewnętrzne rozwiązania administracyjne oraz bariery informacyjne mają na celu zapobieganie konfliktom interesów. Wynagrodzenie pracowników sporządzających Publikację nie jest i nie będzie bezpośrednio lub pośrednio powiązane z wynikami finansowymi uzyskiwanymi przez Pekao S.A. w ramach transakcji na instrumentach finansowych. Pracownicy sporządzający Publikację nie są zaangażowani kapitałowo w instrumenty finansowe będące przedmiotem Publikacji oraz nie pełnią żadnej funkcji w organach emitenta oraz nie otrzymują od niego wynagrodzenia. Zgodnie z najlepszą wiedzą pracowników sporządzających Publikację, nie występują powiązania, które mogłyby rodzić konflikt interesów.

Niniejsza publikacja nie jest przeznaczona do użytku prywatnych inwestorów. Decyzja inwestycyjna w odniesieniu do papieru wartościowego, produktu finansowego lub inwestycji powinna być podjęta na podstawie opublikowanego prospektu emisyjnego lub kompletnej dokumentacji dla papieru wartościowego, produktu finansowego lub inwestycji. Ostateczna decyzja zawarcia transakcji należy wyłącznie do inwestora. Pekao S.A. nie występuje w roli pośrednika ani przedstawiciela inwestora. Przed zawarciem każdej transakcji inwestor powinien, nie opierając się na informacjach przekazanych przez Pekao S.A., określić jej ryzyko, potencjalne korzyści oraz straty z nią związane, jak również w szczególności charakterystykę, konsekwencje prawne, podatkowe i księgowo-transakcyjne oraz konsekwencje zmieniających się czynników rynkowych, a także w sposób niezależny ocenić czy jest w stanie sam lub po konsultacjach ze swoimi doradcami podjąć takie ryzyko.

Nadzór nad działalnością Pekao S.A. sprawuje Komisja Nadzoru Finansowego.

Powielanie bądź publikowanie niniejszego dokumentu lub jego części bez pisemnej zgody Pekao S.A. jest zabronione.

Departament Analiz Makroekonomicznych

dr Ernest Pytlarczyk, CFA, Główny Ekonomista

☎ +48 724 417 216 ✉ ernest.pytlarczyk@pekao.com.pl

Zespół Analiz Sektorowych

Krzysztof Mrówczyński, Kierownik Zespołu

☎ +48 727 410 488 ✉ krzysztof.mrowczynski@pekao.com.pl

Paweł Kowalski

☎ +48 697 771 278 ✉ pawel.kowalski1@pekao.com.pl

Magdalena Placzek

☎ +48 887 217 554 ✉ magdalena.placzek@pekao.com.pl

Grzegorz Rykaczewski

☎ +48 727 412 986 ✉ grzegorz.rykaczewski@pekao.com.pl